

A night photograph of a forest lake. The water is dark and reflects the surrounding trees and the starry night sky. In the background, there are mountains with rocky peaks. The sky is a deep blue with many small white stars. The trees are mostly dark green, with some showing autumnal colors. The overall scene is serene and quiet.

ΚΟΝΙΤΣΑ

178. Σεπτέμβρης-Οκτώβρης 2014

ΚΟΝΙΤΣΑ

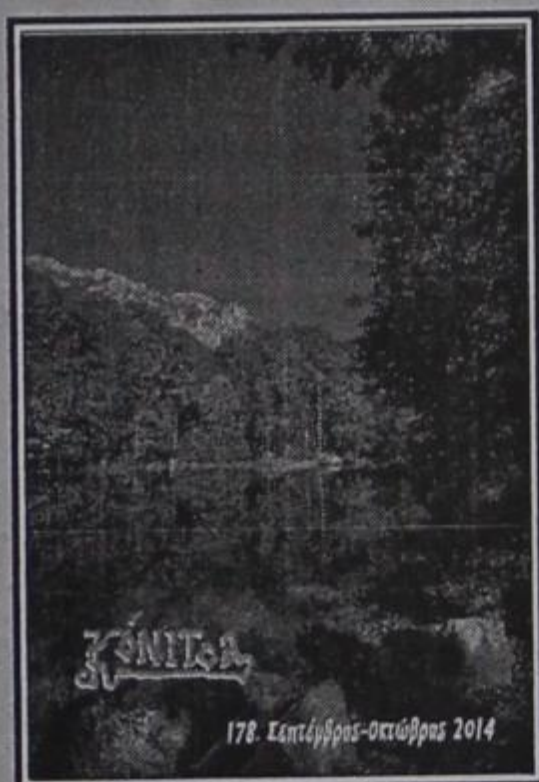
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ
ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Περίοδος Τρίτη • Τεύχος 178 Σεπτέμβριος - Οκτώβριος 2014 • Euro 3

Π ε ρ ι ε χ ό μ ε ν α

Σελ.

305	Το ΟΧΙ (τότε και τώρα), Σ.Τ.
307	Δρομολόγιον Επαρχίας Κόνιτσας, 1851, Θ. Ζιώγα
311	Βιογραφίες Τριών Γαλαδιωτών, Χ. Γκούτου
316	π. Παύλος Ζησάκης (1917-2014), Κ. Χατζή
319	Άξιος- Άξιος- Άξιος, Β. Κουκέση
322	Το Νόμπελ Ειρήνης, Β. Τσιαλιαμάνη
323	ALEXIS CARREL (Βιογραφία), Ι. Παπαϊωάννου
325	Ομοσπονδία Αδελφοτήτων Κόνιτσας
330	Σημασία Λακωνικών φράσεων, Ε. Βλέτση
331	Προς τον Δήμο
333	Μιά συγκέντρωση, Β. Τσιαλιαμάνη
335	Ζουν ακόμη, Σ. Οικονόμου
336	Από το ΟΧΙ του 1940, Χ. Ζάνη
338	Θλιβερές Διαπιστώσεις, Β. Τσ.
339	Η Δοξασμένη Κοιλάδα Αώου, Η. Παπαζήση
342	Ένας ανθόκηπος, Β. Τσ.
343	Από τις αναμνήσεις, Δ. Καρβέλη
346	Ακρίτες π. Ιωήλ (ποίημα)
347	Συμπατριώτες που διαπρέπουν, Σ.Τ.-Κ.Λ.
350	Η τραγική Μάνα, Δ. Παπαλάμπρου
355	Ιστορικές Αντιφάσεις (Βιβλιοπαρουσίαση), Ι. Τσ.
357	Το Λεξιλόγιο Πραμάντων, Στ. Ιντζεγιάννη
359	Ξεχασμένα σχολικά τραγούδια, Σ.Τ.
360	Το πρώτο ΟΧΙ (ποίημα), Μ. Παγούνη
361	Ιστορίες θλιμμένες & φαιδρές, Π. Μπούνα
363	Ελεύθερος χρόνος, Γ. Μαυρογιάννη
366	Στο μύλο πήγαμε..., Σπ. Ξεινού
369	Δελτίο τύπου Δημ. Βιβλιοθήκης
371	Ειδήσεις - Κοινωνικά
383	Εθελοντική δράση, Β. Τσ.

178. Σεπτέμβριος - Οκτώβριος 2014

Φωτ. εξωφ. Π.Σ.Τ. (Λίμνη «Μοτσάλια» Α. Αρένα)
Πίσω: Βάλια Κάλντα

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

«Σύλλογος Φίλων Περιοδικού
ΚΟΝΙΤΣΑ»

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

και Υπεύθυνος κατά Νόμο:

Σωτήρης Τουφίδης

Κόνιτσα 44.100

Τηλ. - fax. 26550 22212

Κιν. 6979138737

periodiko-konitsa@hotmail.com

Συντάσσεται από Επιτροπή:

Ανδρέου Ηλίας

Τουφίδης Σωτήρης

Τσιάγκης Ίκαρος

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού 15 Ευρώ,

Εξωτερικού 30 Ευρώ ή 40 Δολ.

Αλληλογραφία - Συνδρομές
στον υπεύθυνο **Σ. Τουφίδη**

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Θ Ε Ο Δ Ω Ρ Ι Δ Η

Γαριβάλδ
45221 Ιωάν
τηλ. 26510 7
e_theodo@ote

Το ΟΧΙ (τότε και τώρα)

Με τη φεινή εθνική Επέτειο της 28ης Οκτωβρίου συμπληρώνονται 74 χρόνια από την επίθεση των φασιστικών στρατευμάτων του Μουσολίνι στη χώρα μας.

Αμέσως μετά το παμό τελεσίγραφο του Ιταλού πρεσβευτή Γκράτσι στον Μεταξά, οι Ιταλικές δυνάμεις δεν περιμεναν καν να ξημερώσει και εισέβαλαν στα σύνορά μας από τρεις κατευθύνσεις σύμφωνα με το σχέδιο που είχαν επεξεργαστεί προ καιρού.

Με το παλλαϊκό ΟΧΙ, σύσσωμος ο λαός, παραμερίζοντας τις πικρίες από τη συμπεριφορά του δικτατορικού καθεστώτος που είχε εξόριστους χιλιάδες δημοκρατικούς πολίτες, έτρεξε αυθόρμητα να υπερασπίσει τα Πάτρια. Το αποτέλεσμα; Σε διάστημα είκοσι ημερών ο εχθρός αντιμετώπιστηκε νικηφόρα στις παραμεθόριες περιοχές από την Πίνδο ως τη Θεσπρωτία και εκδιώχτηκε πέραν των συνόρων. Έτσι, Λαός και Στρατός που βγήκε από τα σπλάγχνα του, έγραψαν με χρυσά γράμματα στην ιστορία το μεγάλο Έπος του ΟΧΙ.

Ακολούθησαν και άλλα ΟΧΙ. Όχι είπαν και οι γενναίοι υπερασπιστές των μακεδονικών Οχυρών στους νέους εισβολείς των ναζιστών του Χίτλερ.

ΟΧΙ ήταν και η ηρωική πράξη του φρουρού Κουκκίδη που αγκαλιασμένος με την ελληνική Σημαία ρίχτηκε στους βράχους της Ακρόπολης για να μην την παραδώσει στους Γερμανούς. ΟΧΙ είπαν και οι ηρωικοί Κρητικοί στους επίλεκτους αλεξιπτωτιστές του Χίτλερ που έπεφταν σαν τα όρνια από τον ουρανό και τους αποδεκάτισαν παρά τον ανεπαρκή οπλισμό τους. Όχι είπαν, στη συνέχεια, ο Γλέζος και ο Σάντας στον κυματισμό της γερμανικής Σημαίας

στην Ακρόπολη που μόλυνε τα Ιερά και Όσια του Ελληνικού Πολιτισμού.

Τέλος, το ΟΧΙ συνεχίστηκε με τον Εθνικό ξεσηκωμό του λαού που έγραψε το νέο Έπος της Εθν. Αντίστασης στην τριπλή κατοχή προσφέροντας ανεκτίμητες υπηρεσίες στο συμμαχικό αγώνα με την καθήλωση στη χώρας μας τριακοσίων χιλιάδων στρατιωτών του Άξονα που θα του ήταν πολύτιμοι στο Ανατολικό μέτωπο...

Αυτά τα ΟΧΙ αναγνωρίστηκαν τότε από τους Συμμάχους μας και πήραμε εύσημα καθώς τόνιζαν την προσφορά μας οι ραδιοφωνικοί σταθμοί Λονδίνου, Μόσχας κ.ά.

Πέρασαν εφτά δεκαετίες από τότε και σήμερα βρεθήκαμε σε μια άλλη κατοχή, χωρίς πόλεμο με όπλα, πόλεμο ύπουλο, χειρότερο από τον πρώτο. Οικονομικό πόλεμο.

Γι' αυτόν τον πόλεμο, βέβαια, φταίνει και κάποιοι δικοί μας οι οποίοι άνοιξαν την «Κερκόπορτα» στους επιδρομείς που περίμεναν σαν γύπες ν' αρπάξουν τη λεία που είμαστε εμείς, ο λαός.

Αυτοί οι ίδιοι ευθύνονται και για τον «Πακτωλό» χρημάτων από εξωτερική βοήθεια (Σχ. Μάρσαλ, επιδοτήσεις ΕΟΚ, Ευρ. Ένωση) που δεν πήγε για χρήσιμα έργα, αλλά για πολυκατοικίες, βαπόρια, κότερα κ.λπ.

Ο ίδιος ο λαός που είπε τα ΜΕΓΑΛΑ ΟΧΙ στο παρελθόν, καιρός είναι να πει για άλλη μια φορά ένα παλλαϊκό ΟΧΙ στους Τροϊκανούς επιδρομείς και σ' αυτούς που τους σιγοντάρουν. Έτσι θα δώσουμε το πραγματικό νόημα στην αθάνατη επέτειο της 28ης Οκτωβρίου δικαιώνοντας τις θυσίες των προγόνων μας...

Σ.Τ.

Δρομολόγιο της περιοχής Ιωαννίνων, έτους 1851

Επιμέλεια ΘΩΜΑ Β. ΖΙΩΓΑ

Εισαγωγή του επιμελητή

Συνεχίζοντας τις ιστορικές δημοσιεύσεις με τίτλο «Δρομολόγιο της επαρχίας Κόνιτσας, έτους 1851», μεταφέρουμε εδώ τα κείμενα που αφορούν την περιοχή της πόλης των Ιωαννίνων μαζί με όποιες σχετικές αναφορές υπάρχουν για την επαρχία Κόνιτσας, όπως αυτά είναι γραμμένα σε χειρόγραφο τεύχος του λοχαγού μηχανικού Β. Νικολαΐδη που επιγράφεται «ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ της ευρωπαϊκής Τουρκίας, και ιδίως των ομόρων της Ελλάδος επαρχιών, ήτοι Θεσσαλίας, Μακεδονίας, Ηπείρου και Αλβανίας - εν Αθήναις 1851, συντεταγμένη επί τη βάσει περιηγήσεων και διαφόρων άλλων πληροφοριών». Είναι, άλλωστε, και συγκυριακά, διότι μόλις συμπληρώθηκε ένας αιώνας από την απελευθέρωσή των Ιωαννί-

νων και της Ηπείρου.

Όπως προκύπτει από το περιεχόμενο του τεύχους, αυτός ο Νικολαΐδης επισκέφτηκε τον τόπο μας τον Νοέμβριο του **1850** και έγραψε κατόπιν τις γεωγραφικές σημειώσεις του, με παρότρυνση του στρατηγού Σπυρομήλιου, ο οποίος ήταν τότε Υπουργός Στρατιωτικών (1850 - 1853) της παλιγγέννητης Ελλάδας, στην κυβέρνηση Αντ. Κριεζή. Ευτυχώς, οι σπάνιες αυτές σημειώσεις διασώθηκαν και μπορούμε, μέσω αυτών, να σχηματίσουμε μια ιδέα για την τότε εθνολογική, θρησκευτική, κοινωνική, πληθυσμιακή, συγκοινωνιακή, οικονομική και διοικητική κατάσταση του τόπου μας.

Ιδού τα κείμενα μεταγραμμένα σε μονοτονικό (οι γραφές μέσα σε [] και οι εμφατικές είναι δικές μου συμπληρώσεις):

[σελ. 1007]

§ 181. Το υψηλόν, τερπνόν και σημαντικόν εις το κατά της Ηπείρου πόλεμον **οροπέδιον τούτο των Ιωαννίνων** εκτεινόμενον από μεσημβρίας προς άρκτον, υπό μήκος 8 ώρ. και μέσου πλάτους 2 ώρ., περιστοιχίζεται πανταχόθεν υπό ορέων προς μεν νότον και δύσιν διάκεινται τα Κασσωπαία και τα Ολύτσικα όρη, ενούμενα μεταξύ τους δια του όρους Τύμφης και κλινοντα, τα μεν προς τον Αμβρακικόν κόλπον, τα δε προς το Ιόνιον πέλαγος· προς άρκτον και προς ανατολάς, κείνται τα όρη του Ζαγορίου, ήτοι **Μιτσικέλι, Πάπιγγο**, κ.τλ. υψούμενα κλιμακηδόν μέχρι του Πίνδου.

Εν τω μέσω σχεδόν του οροπεδίου τούτου κείται μία **λίμνη** [η Παμβώτιδα] έχουσα μήκος μεν επί του μεσημβρινού 4 ' 5 ώρ και πλάτος από 1 ' 2 ώρ. και συγκοινωνούσα δι' ελώδους τινός μέρους με-

- Το εξώφυλλο του χειρόγραφου τεύχους των σημειώσεων του λοχαγού Β. Νικολαΐδη.

τά της **λίμνης Λαψίστας**: ουδεμίαν έχει φανεράν διέξοδον [μια γραμμή δυσανάγνωστη] ροών εκβάλλει εις τους ποταμούς οίτινες χέονται εις την Αδριατικήν θάλασσαν. Η λίμνη αύτη έχει βάθη διάφορα και ουχί μείζονα των 50 μ' αι όχθαι αυτής εισί βαλτώδεις και καλαμοφόροι προς τα πεδινά μέρη, άχαρεις όμως και ξηραί προς τα ορεινά: ο δε πυθμήν βορβορώδης και τα ύδατα ακάθαρτα. Εξάγει ιχθύς διαφόρων ειδών, αλλ' ουχί και καλής ποιότητας. Η θέα της λίμνης ταύτης άχαρις και σκοτεινή ως σκιαζομένης υπό των ανατολικώς περιβαλλόντων αυτήν γυμνών και τραχέων ορέων, αλλ' αι δυτικάί όχθαι αυτής, απολήγουσαι εις ομαλά μέρη, εισί τερπνότεραι και καρποφόροι. Προς το μέρος τούτο κείται και η πόλις των Ιωαννίνων.

§ 182. Η πόλις των **Ιωαννίνων**, η περίφημος αύτη πρωτεύουσα της Ηπείρου δια τε την κοσμιότητα αυτής, την φιλοκαλίαν και ωραιότητα των κατοίκων και της σκληρότητας του τυράννου αυτής Αλή_πασιά Τεπελένι, κείται παρά τη δυτική όχθη της λίμνης και επί των προπόδων των περιβαλλόντων αυτήν προς δύσιν. Η πόλις ολόκληρος εκτεινομένη εφ' ημισεία ώρα κατά μήκος της λίμνης σύγκειται, (ως άπασαι αι τουρκικαί πόλεις), εκ μιας εκτεταμένης και βορβορώδους αγοράς, οδών στρεβλών και στενών, και συνοικιών διαχωρισμένων μεταξύ των υπό νεκροταφείων διαφόρων εθνών. Περιέχει υπέρ τους 30.000 κατοίκων, ων μόλις 1.000 οικογένειαι εισίν Οθωμανοί, 200 Ιουδαίοι, οι δε λοιποί Έλληνες. Διάφοροι ευπρεπείς οικίαι Χριστιανών και Τούρκων, εκκλησίαι, τσαμιά, λουτρά, χάνια, τα εναπομένοντα μέρη των παλατίων του Αλή πασιά ως και τινες κηπίσκοι κοσμούσιν αρκετά την πόλιν.

Περί τα μέσα σχεδόν της όχθης εκτείνεται προς την λίμνην χερσονήσός τις, εφ' ής κείται το **φρούριον των Ιωαννίνων**, εντός του οποίου συνεκεντρούτο η παλαιά πόλις. Το φρούριον τούτο σύγκειται εκ δύο οχυρωμάτων, το μεν κατέχον την γωνίαν της χερσονήσου, το δε το μεσημβρινόν αυ-

τού μέρος: περιβάλλεται δε άπαν υπό τείχους μετ' επάλξεων, κανονοθυρίδων και πολεμοθυρίδων. Προς το δυτικόν όμως μέρος υπάρχει οχύρωμα εις απόστασιν 160 μ από του τείχους, ενούμενον εκατέρωθεν μετ' αυτού και συνιστάμενον εκ προμαχώνων και ημισελήνων, κατεχομένων υπό του τείχους και διαχωριζομένων υπό ευρείας τάφρου, πλήρους ύδατος και διεζευγμένης δια γεφυρών ξυλίνων. Εντός ολοκλήρου του οχυρώματος, υπάρχουσι στρατώνες παλαιοί, παλάτια του Αλή, τσαμιά, αποθήκαι, φυλακαί, πυριτοθήκαι κ.τλ., δυνάμενα να περιέξωσιν ικανόν στρατόν εν ώρα ανάγκης.

Προς εποχύρωσιν του φρουρίου τούτου, ο Αλής είχεν εγείρει οχυρόν πύργον προς μεσημβρίαν αυτού, λεγόμενον **Λιθαρίτζα**, τον οποίον νεόκτιστον τότε όντα κατέστρεψαν οι βασιλικοί δια των τηλεβόλων εν καιρώ της πολιορκίας του. Δια να περιβάλη όμως άπασαν την πόλιν και εν ταυτώ να κρατήση τους προς δύσιν λόφους, κατέχοντας και την πόλιν και το φρούριον, έκοψε τάφρον συμπεριλαβών ολοκλήρους τους λόφους εντός αυτής μέχρι των προς δύσιν υπωρειών των, την οποίαν ωχύρωσε διά τινων προμαχώνων: αλλά το έργον τούτο ατελές έκτοτε, έμεινεν ασυντήρητον και επομένως τείνει προς την καταστροφήν.

Όπως και αν έχη η πόλις των Ιωαννίνων, ως και τα οχυρώματα αυτής, καλώς επωχυρωθέντα υπό νοήμονος στρατού δύνανται ν' ανθέξωσιν σε πολιορκίαν: ό,τι όμως φαίνεται προσφορώτερον είναι η δι' οχυρόν στρατόπρδον διάθεσις των λόφων της.

Κατέναντι του φρουρίου Ιωαννίνων, περί τα δύο τρίτα του πλάτους της λίμνης από Ιωαννίνων μέχρι Μιτσικέλι, κείται νήσος τις γέμουσα ανωμαλιών, προς το βόρειον της οποίας μέρος κείται το χωρίον **Νησί**, περιέχον υπέρ τας 85 αλιευτικάς οικογενείας Ελλήνων. Επί τινων εσοχών και της κορυφής αυτού κείνται 7 εκκλησίαι τιμώμεναι δια του ονόματος των Μοναστηρίων, ων η σημαντικωτέρα είναι η του **Σωτήρος**. Επί την νήσον ταύτην μεταβαίνοντες οι Ιωαννίται ευωχούσι, και εν αυτή σώ-

ζονται εισέτι τα ίχνη των σφαιρών, αίτινες διαπεράσασαι το σώμα του Αλή διεπέρασαν και τα καταστώματα και τας οροφάς του δωματίου του ηρημένου Μοναστηρίου.

Η πόλις των Ιωαννίνων είναι έδρα πασιά Μουσίρη, νομάρχου απάσης της Ηπείρου, Μολλά, Καδδή, Μουχτή, επομένως Μενδιγνίου και εμποροδικείου, και έχει φρουράν εκ πεζικού τάγματος και ημιλοχίας πυροβολιστών, φρουρούντων εντός του φρουρίου ως υπηρετούντων τα 6 ´ 10 μικρά και κακά πυροβόλα των επάλξεων.

§ 183. Εν ταύτη έχει τον θρόνον του και ο Μητροπολίτης Ιωαννίνων και Βελλάς (Κονίτζης), υπό την ποιμαντικήν ράβδον του οποίου υπάγονται αι ακόλουθοι επαρχίαι μετά των χωρίων και πληθυσμών των εις οικογενείας.

Επαρχία Βελλάς (Κονίτζης)

1. Μπράτζα [Μπριάζα] ελλην. οικογ.	60
2. Αρμάτοβο	15
3. Πάταις [Πάδες]	120
4. Παλιοσέλι	200
5. Γκρισμπάνι	180
6. Μόλιστα (και Μοναστήριον)	150
7. Σταρίτζανη	50
8. Κεράσοβον	60
9. Φούρκα (και Μοναστήρι)	80
10. Κάντσικο	60
11. Ζέρμα	30
12. Λούπισκον [Λούψικο]	15
13. Δέντσικο (παράγει αξιόλογον τυρόν ούρδεος)	60
14. Πελκάτι [Πληκάτι]	60
15. Τούρναβον	40
16. Χιονιάδες	35
17. Λεσκάτσι	40
18. Βούρμπιανι	300
19. Σέλτσι	25
20. Πρισόγιαννη	150
21. Καστάνιανι	130

22. Πλύστανι [Μπλήζιανη]	25
23. Στράτζανι (και Μοναστήριον)	180
24. Ίσβορος	40
25. Πλάβαλι	40
26. Ζέλιστα	20
27. Βράνιστα	10
28. Κροτίνιστα	40
29. Πεκλάρι	60
30. Πόλις Κόνιτζα	300
31. Σλάταινα [υπάγεται τώρα στην Καστοριά]	40
32. Βήνσισκο [Βίσαντοσκο, υπάγεται στην Καστοριά]	16
33. Καββάσιλα	20
34. Κουτζούφλιανι	15
35. Φετόσκου [Φυτόκος]	15
36. Κλειδωνιάουστα (και Μοναστήριον)	40
37. Γορίτζα	5
38. Βοϊδομμάτι	8

38 χωρία πληθυσμός ελλην. οικογ. 2.674

[Παραδόξως αγνοούνται τα χωριά: Λιατοβού-
νι με 15 οικ. Τούρκων, Μάτζι/Μάζι με 40 οικ. Ελ-
λήνων, Στονοβόν/Σανοβό με 60 οικ. Ελλήνων,
τα οποία αναφέρονται στη σελ. 1090. Ομοίως
αγνοούνται τα χωριά Μελισσόπετρα και Μπου-
τζέ/Μπούση που καταγράφονται στη σελ. 1001,
ενώ δεν αναφέρεται πουθενά το χωριό Προβί-
τζκα. Τα λοιπά χωριά πέραν του Αώου, ήτοι Δε-
παλίτζα με 45 οικ. Ελλήνων, Μπουτζικό με 20
οικ. Ελλήνων, Οστανίτζα με 53 οικ. Ελλήνων,
Συκιά με 15 οικ. Ελλήνων, εντάσσονται στον πί-
νακα της επαρχίας Πωγωνιανής, στη σελ. 996
και 997].

.....
[Ακολουθούν πίνακες άλλων περιοχών της
Ηπείρου]

Αθήνα, 08-06- 2014

Θωμάς Β. Ζιώγας

Email: thovaziogas@gmail.com

Φιλαρμονική Κέρκυρας

*Στιγμιότυπα από την Παρέλαση 28ης Οκτωβρίου
(Φωτ. Λ. Ράπτη)*

Βιογραφίες τριών Γανναδιωτών

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΧΑΡΙΛΑΟΣ Γ. ΓΚΟΥΤΟΣ

Α. Εισαγωγή: Οι βιογραφίες προσώπων που έχουν ενηλικιωθεί στην επαρχία Κόνιτσας και που έδρασαν στον τόπο αυτόν ή και αλλού, ως «επώνυμοι» ή ως «ανώνυμοι», με επιτυχίες και αποτυχίες, συμβάλλουν και στην ανίχνευση των χαρακτηριστικών που οι κάτοικοι της επαρχίας είχαν κατά την αντίστοιχη περίοδο, καθώς και στην καλλίτερη κατανόηση των σχετικών γεγονότων της τοπικής ιστορίας¹.

Τα τρία πρόσωπα που βιογραφούνται εδώ, εν συντομία, υπήρξαν μέλη των οικογενειών Γκούτου και Κοντούλη, οι οποίες κατοικούσαν στο Γανναδιό από τα μέσα του 18ου αιώνα τουλάχιστον. Κατά τους αιώνες 19ο και 20ο σε κάμποσα χωριά της επαρχίας Κόνιτσας και στις περιοχές Κοζάνης και Γρεβενών υπήρχαν οικογένειες που έφεραν το επώνυμο Γκούντας ή Γκουντής, το οποίο προήλθε ίσως από την βλάχικη λέξη «γκούντω» που σημαίνει λιπόσαρκος². Στην Μοσχόπολη υπήρχε οικογένεια Γκόντου, τον 18ο αιώνα, και στην Βίσανη Πωγωνίου οικογένεια Γκοντέ ή Κόντη³.

Το επώνυμο Γκουντούλης (που υπάρχει στο Κεράσοβο τουλάχιστον) προφανώς είναι υποκοριστικό του επωνύμου Γκούντας ή Γκούντος. Πιθανολογώ ότι στο Γανναδιό το υποκοριστικό Γκουντούλης μετασχηματίστηκε σε Κοντούλης, δια παραφθοράς, και ότι συνεπώς τα πρόσωπα που έφεραν τα επώνυμα Γκούντος και Κοντούλης κατάγονταν από το ίδιο γένος. Την εκδοχή αυτή ενισχύει το γεγονός ότι τον 19ο αιώνα τα πρόσωπα αυτά ανήκαν σε τρεις βασικές οικογένειες, οι οποίες κατοικούσαν στην ίδια γειτονιά, η μία δίπλα στην άλλη, τα δε άρρενα μέλη τους έφεραν εναλλακτικά άλλοτε το επώνυμο Γκούντος και άλλοτε το επώνυμο Κοντούλης.

Στα πιο παλιά γνωστά μας μέλη του εν λόγω γένους, περιλαμβάνονται ο Θόδω-

1. Στην μελέτη μου «Κονιτσιώτες διακριθέντες επί τουρκοκρατίας» (Ηπειρ. Γράμματα, τχ. 8/2005 σελ. 97-114 = Κόνιτσα, τ. 2004 99-112), βιογραφούνται συνοπτικώς 55 πρόσωπα της επαρχίας. Οι Πετρονώτης/Παπαγεωργίου (Μαστόροι χτίστες από τα Μαστοροχώρια της Κόνιτσας, 2008) κατέγραψαν βιογραφικά στοιχεία για κάμποσους από τους μαστόρους αυτούς.

2. Κ. Οικονόμου, Τοπωνυμικό της περιοχής Ζαγορίου, 1991 580. Κοντά στην Καλαμπάκα υπήρχε το χωριό Γκουντοβάσδα (Δ. Καμαρούλιας, Ηπειρ. Εταιρεία, τ. 199 358).

3. Βλ. αντιστοίχως Ι. Μαρτινιανός, Η Μοσχόπολις, 1957 171, Ηπειρ. Εστία τ. 1969 400.

ρος και ο Κώστας Κοντούλης που γεννήθηκαν περί το 1750. Τον 19ο αιώνα πολλά από τα άρρενα μέλη του γένους εργάσθηκαν ως οικοδόμοι, αποκλειστικά ή ευκαιριακά, όπως: ο Θόδωρος (1810-42), ο Δημήτριος (1835-1915), ο Φώτης (1837-80), ο Γιώργος (1852-1926) και ο Βασίλης (1873-1945). Ο Βασιλάκης (1815-83) είχε υδροκίνητο «εργαστήρι δια μύλον», διετέλεσε προεστός του χωριού (μουχμπήρης) και έγραφε καλλιγραφικά, ο δε Γιώργος (1852-1926)⁴ διετέλεσε μέλος της εφορευτικής επιτροπής της κληροδοσίας του Νικ. Ξινού. Διασώθηκαν έγγραφα με τις υπογραφές όλων σχεδόν των ανδρών του γένους. Πολλοί από αυτούς μετανάστευσαν για λίγα ή πολλά χρόνια: ο Αντώνης στην Ζάκυνθο (1808-33), ο Φώτης στην Βλαχιά (1874;-80), ο Γιώργος στην Β. Πελοπόννησο (περίπου 1870-85), ο Βασίλης στην Βλαχιά (1899-1946), ο Δημήτρης στον Κάιρο (1900-7), ο αδελφός του Μιλτιάδης στην Αίγυπτο και στο Σουδάν (1910-47).

Β. Αντώνης Κ. Κοντούλης (περίπου 1787-1852)⁵. Ήταν γιος του Κώστα Κοντούλη και γαμβρός του Θόδωρου Κοντούλη. Το 1808 μετανάστευσε στην Ζάκυνθο, για τους εξής λόγους πιθανώς: α) στρατολογήθηκε ως πολεμιστής, μαζί με συμπατριώτες του, από τους Γάλλους, για να μετάσχει στα στρατεύματα που αυτοί συγκροτούσαν τότε στα Ιόνια Νησιά, β) στρατολογήθηκε από τον Αλή Πασά για να πολεμήσει απέναντι από την Λευκάδα ή για να εργασθεί ως οικοδόμος στην περιοχή της Πρέβεζας και βρήκε ευκαιρία να δραπετεύσει στην Ζάκυνθο, γ) καταδιωκόταν από τον Αλή πασά ως αντάρτης ή ως κλεφταρματολός και κατέφυγε στην Ζάκυνθο, δ) πληροφορήθηκε ότι στην Ζάκυνθο υπήρχαν δυνατότητες απασχόλησής του ως οικοδόμου.

Στην Ζάκυνθο παρέμεινε επί 25 έτη, ίσως επειδή οι συνθήκες βιοπορισμού του εκεί ήσαν προσφορότερες συγκριτικά προς το χωριό του. Κατοικούσε στο εμπορικό κέντρο της πόλης, γι' αυτό πιθανολογώ ότι εργαζόταν εκεί ως έμπορος ή ως τεχνίτης.

4. Βιογραφικά στοιχεία γι' αυτόν παρουσίασα στο άρθρο μου «Ένας πολυτεχνίτης Γαυναδιώτης» (Τα Καντσιώτικα, τχ 21/2014 24-36). Βασικές πληροφορίες για τα μέλη των οικογενειών Γκούτου και Κοντούλη περιέχονται στα βιβλία μου «Μολιστινά», 1983 83-85, και «Η επαρχία της Κόνιτσας και η Μόλιστα επί τουρκοκρατίας», 2003 181-182, περισσότερες δε στο δακτυλογραφημένο φυλλάδιο (σελ. 20) υπό τον τίτλο «Γενεαλογία της οικογένειας Γ. Γκούτου», το οποίο έχω εκδώσει σε δέκα αντίτυπα το 2014.

5. Βλ. Χ. Γκούτος, Ζακυνθινά, κειμήλια ενός Κονιτσιώτη, Επανησιακά Ανάλεκτα, τ. 2013.

Σε πιστοποιητικό που έλαβε από τις Αρχές του νησιού το 1833, μάλλον για να του χορηγηθεί άδεια οπλοφορίας εν όψει της οριστικής επανόδου του στην γενέτειρά του, σημειώθηκε ότι έζησε στο νησί 25 έτη «με καλά ήθη χωρίς να δώσει ενόχλησιν εις κανέναν». Πιθανώς επανήλθε στο χωριό του για να παντρεύει την μοναχοκόρη του το 1834. Οι αποταμιεύσεις που έφερε στο χωριό υποθέτω ότι δεν υπερέβαιναν κατά πολύ το χρηματικό ποσό που δαπάνησε για να κτίσει νέο σπίτι του εκεί το 1840⁶, αφού τα αγροτικά κτήματά του εξακολούθησαν να μην υπερβαίνουν τα 5 στρέμματα, ενώ στην αντίθετη περίπτωση θα τα είχε αυξήσει. Διασώθηκε η υπογραφή του στην μη ιδιόγραφη διαθήκη του (1845) και σε δύο δικαιοπρακτικά έγγραφα (1837, 1850) στα οποία υπέγραψε ως μάρτυρας.

Γ. Βασίλειος Γ. Γκούτος (1873-1945). Αρχικά εργάστηκε ως κτίστης και ξυλουργός στην Μόλιστα και στο Ζαγόρι. Ήταν περήφανος, γλεντζές και γυναικάς. Μετά τον γάμο του (1895), ήλθε σε προστριβές με τον πατέρα του, γι' αυτό μετοίκησε στο σπίτι της συζύγου του Αγγελικής, το οποίο και επισκεύασε (έβαλε στα παράθυρα τζάμια και κορνίζες ξύλινες, έφτιαξε φούρνο)⁷. Θέλοντας να μεταναστεύσει στο Βουκουρέστι, ζήτησε από την σύζυγό του και την μάνα της να πωλήσουν τα τρία γίδια τους προς εξοικονόμηση των εξόδων του ταξιδιού του, αλλά εκείνες αρνήθηκαν επειδή πληροφορήθηκαν ότι ερωτοτροπούσε με συγχωριανή. Το 1899 δανείσθηκε χρήματα από άλλους και έφυγε, έκτοτε δε διέκοψε τις σχέσεις του με την οικογένειά του. Μόνον το 1910 έστειλε στον γιο του δύο ναπολεόνια και το 1937 του έστειλε φωτογραφία του νέου σπιτιού του που είχε στο Βουκουρέστι. Από τους διαμένοντες εκεί συγχωριανούς, συναντούσε τον Αντ. Παπαζήκο, τον Αλ. Παπαδημητρίου και τον νεαρό ανεψιό του Γ. Τζιμινάδη, στον οποίο, το 1910 περίπου, δίδαξε πως να γράφει ελληνικά και ρουμάνικα. Το 1935 έστειλε φωτογραφία στον αδελφό του Μιλτιάδη, πίσω από την οποία έγραφε λίγα λόγια και το επώνυμο του Κόνδος (και Condos), καλλιγραφικά.

Στο Βουκουρέστι εργάστηκε σε λατομείο, μαζί με Ιταλούς, μέχρι το 1908 περίπου, ακολούθως σε ξενοδοχείο ως σερβιτόρος και έπειτα σε ζαχαροπλαστείο, το οποίο βρισκόταν απέναντι από την ελληνική εκκλησία και ανήκε στην Ρουμάνα Elena Nicolau, με την οποία συμβίωσε ατύπως. Το 1937 το ζεύγος κατοίκησε στο

6. Το σπίτι τούτο αποτελεί σήμερα κατοικία των οικογενειών Γκούτου και Τσιόγκα.

7. Πρόκειται για το σπίτι που είχε κτίσει ο Αντ. Κοντούλης το 1840.

Νέο Βουκουρέστι, κοντά στο αεροδρόμιο, σε κοινόκτητο διώροφο κτήριο, στο ισόγειο του οποίου στεγαζόταν δικό τους κατάστημα ειδών ζαχαροπλαστικής (cofetaria Elena Nicolau) και μπουραρία. Το 1941 ο Βασίλης αγόρασε χώρο τάφου στο νεκροταφείο. Ο γιός του πληροφορήθηκε εκπροθέσμως τη θέση του κτηρίου, γι' αυτό δεν τελεσφόρησε η αίτησή του να αναγνωρισθεί ως κληρονόμος και ως δικαιούχος αποζημίωσης από το κράτος της Ρουμανίας.

Δ'. Γεώργιος Β. Γκούτος (1899-1969). Μεγάλωσε φτωχικά, συμβιώνοντας με την μάνα του, την μάνα της και την αδελφή του (που παντρεύτηκε το 1924), διότι τρεις μήνες μετά την γέννησή του ο πατέρας του Βασίλης (1873-1945), όπως προαναφέρθηκε, μετανάστευσε στην Ρουμανία και δεν ενδιαφέρθηκε πλέον για την οικογένειά του. Μέχρι που αποφοίτησε από το Σχολαρχείο της Μόλιστα (1916), υπέγραφε εναλλακτικά και ως Κοντούλης. Έπειτα, λόγω του πολέμου και της κατοχής από την Αντάντ, εργάστηκε σε τεχνικά έργα στην περιοχή της Φλώρινας ως αιχμάλωτος των Γάλλων και σε οικοδομές πλησίον των Μετεώρων. Κατά τα έτη 1919-23 υπηρέτησε την θητεία του ως στρατιώτης (δεκανέας), κυρίως στην Αθήνα, στην Μ. Ασία και στην Θράκη. Έπειτα, επί 30 μήνες, διέμεινε στην Αθήνα, όπου προσπάθησε ανεπιτυχώς να προσληφθεί στην Αστυνομία και να μεταναστεύσει στην Γαλλία ή στην Ρουμανία, εργάθηκε δε σποραδικά ως οικοδόμος και ως σερβιτόρος, αλλά αρρώστησε και επανήλθε στο χωριό του, όπου νυμφεύθηκε το 1932.

Στο Γανναδιό άσκησε τα εξής επαγγέλματα: διαχειριστής του ξενώνα (1926-29), μισθωτής καφενείου (1926-27), παντοπώλης (1928-40, 1954-64), μικροεστιάτορας στα Παλιχέιματα με πελάτες τους εκεί στρατιωτικούς (1949-50), γραμματέας των κοινοτήτων Γανναδιού (1927-52), Μοναστηρίου (1935-64) και Μόλιστας (1953-64). Παράλληλα, κατά μεγάλα ή μικρά διαστήματα, διετέλεσε ληξίαρχος, απογραφείας, ανταποκριτής του ΟΓΑ, γραμματέας της Σχολικής Εφορείας και της Εκκλησιαστικής Επιτροπής, ψάλτης, κουρέας, φωτογράφος, σαρωθροποιός κλπ, ενώ το 1934 έγινε πρόεδρος του χωριού. Στην δεκαετία του 1940, λόγω των πολέμων, ασχολήθηκε με τα κτήματά του, έκτισε αποθήκη δίπλα στο σπίτι του, φυλακίστηκε από το ΕΑΜ, διέμεινε στην Κόνιτσα επί διετία ως ανταρτόπληκτος. Αντιπαθούσε τον άθεο κομμουνισμό, ως οπαδός του Λαϊκού Κόμματος, αλλά το 1961 ψήφισε την ΕΔΑ.

Πίστευε σταθερά στον Χριστό καθ' όλη την ζωή του, αλλά δεν τηρούσε πάντοτε τους λατρευτικούς τύπους. Παρακολουθούσε την επικαιρότητα και απέκτησε ποικίλες γνώσεις (μεταξύ αυτών και σχετικές με την τοπική αυτοδιοίκηση). Ο γραπτός λόγος του, στην καθαρεύουσα ή στην δημοτική, ήταν άψογος γραμματικώς, σαφής και μεστός. Στην μόρφωσή του συνετέλεσαν: η φοίτησή του στο Σχολαρχείο, η ανά-

γνωση ποικίλων βιβλίων, περιοδικών, εφημερίδων, καθώς και υπηρεσιακών εγγράφων και άλλων κειμένων, η διαρκής επικοινωνία του με κρατικές υπηρεσίες και με εμπόρους, η συναναστροφή του και η συχνή αλληλογραφία του με αξιόλογα πρόσωπα, καθώς και οι εμπειρίες που αποκόμισε ζώντας έξω από την επαρχία Κόνιτσας (μέχρι το 1926, επί δεκαετία συνολικώς) και έκτοτε επισκεπτόμενος τα Γιάννενα 3-4 φορές κατ' έτος.

Στην Μόλιτσα, στα γύρω χωριά και σε κύκλους της Κόνιτσας και των Ιωαννίνων, εθεωρείτο ως προσωπικότητα συγκροτημένη, άξια και ευγενής, λόγω της μόρφωσής του, της εντιμότητάς του, της αγάπης του για το καλό, της δικαιοσύνης του, των αγώνων του για τα δικαιώματα των χωριών και λόγω της διάθεσής του να εξυπηρετεί αφιλοκερδώς όποιους του ζητούσαν να συντάξει αιτήσεις τους προς τις Αρχές, συμφωνητικά τους, επιστολές τους κλπ. ή να τους φιλοξενήσει ή να τους δώσει βερεσέδια ή να συζητήσει μαζί τους τα νομικά και άλλα προσωπικά ή οικογενειακά τους προβλήματα που τους απασχολούσαν⁸. Για τα πέντε τέκνα του, τα χρόνια που έζησαν κοντά του παρέμειναν αλησμόνητα.

Οι χιλιάδες σελίδες που έγραψε (διασώθηκαν κατά το 1/4 περίπου) περιλαμβάνουν τις εξής κατηγορίες κειμένων: έγγραφα που συνέταξε ως γραμματέας, υπομνήματα προς διοικητικές ή άλλες υπηρεσίες για ζητήματα του ίδιου, των χωριών ή άλλων, δημοσιεύματα σε εφημερίδες και περιοδικά («Αώος», «Κόνιτσα», «Ελευθερία» Ιωαννίνων κ.ά.), ομιλίες προς τους συγχωριανούς, σκέψεις για τον χριστιανισμό και για το έθνος, απομνημονεύματα. Πολλά από τα γραπτά του έχουν περιληφθεί στον τόμο «Γ. Γκούτου, Κείμενα μου», σελ. 505, τον οποίο έχω εκδώσει το 1990, δακτυλογραφημένο, σε έξη αντίτυπα (εκ των οποίων ένα παρέδωσα στην Δημοτική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας). Στις σελ. 1-203 περιέχονται τα Απομνημονεύματά του και κάποιοι στοχασμοί του. Άλλα γραπτά του έχουν περιληφθεί στον τόμο «Οικογένεια Γ. Γκούτου» (κυρίως στις σελ. 57-130, 359-388), τον οποίο έχω εκδώσει το 1989, δακτυλογραφημένο, σε πέντε αντίτυπα⁹.

8. Κατά τον ιστοριοδίφη και δημοσιογράφο Αναστ. Ευθυμίου (Κόνιτσα, τχ Μαΐου 1969), «υπήρξε υπόδειγμα καλού πατριώτου και οικογενειάρχου». Πλευρές της δράσης του παρουσίασα στην Κόνιτσα, τχ 45/1966.

9. Από τα άρθρα του στον Αώο βρήκα μόνον τα δημοσιευθέντα στα φ. της 9.6.1928, της 17.8.1929 και Οκτωβρίου 1929. Στην «Κόνιτσα» δημοσιεύθηκαν κείμενά του κατά τα έτη 1966 (τχ. 54), 1967 (τχ. 60-61, 62, 66, 68), 1969 (τχ 81) και 1980 (σελ. 24, 41).

π. Παύλος Ζησάκης (1917 - 20.09.2014)

I ΤΙΤΛΟΙ:

- α. πατήρ Παύλος Λαυριώτης
- β. Ιερομόναχος
- γ. Αρχιμανδρίτης
- δ. Ηγούμενος Ιεράς Μονής Μεγίστης Λαύρας
- ε. Πνευματικός της Αδελφότητας της Ι. Μονής Κοιμήσεως της Θεοτόκου Ζερμπίτσας Λακωνίας

II. ΓΙΑ ΤΟΝ ΒΙΟ ΤΟΥ

A. Ο ΠΟΛΕΜΟΣ

α. Πίνδος: Αφανής ήρωας ελληνοϊταλικού πολέμου.

β. Ρούπελ: Απρίλιος 1941. Λοχαγός του πυροβολικού στο οχυρό Ρούπελ. Για έξι ολόκληρες μέρες οι υπερασπιστές αντιμετωπίζουν και προβάλλουν υπεράνθρωπη αντίσταση, που εκφεύγει τα όρια της πραγματικότητας. Την έκτη μέρα τα χημικά αέρια τους κάμπτουν.

Από τους 13 πυροβολητές, που είχε στις διαταγές του, επέζησαν βαριά τραυματισμένοι οι δύο και ο ίδιος, με ένα βλήμα στην καρδιά αναισθητοί δίπλα στα πολυβόλα τους. Οι τρεις τραυματίες - αιχμάλωτοι πολέμου μεταφέρονται σε νοσοκομείο στη Σόφια.

Στο χωριό οι οικείοι του δεν έχουν καμιά είδηση, τον θεωρούν νεκρό, του ανάβουν το καντήλι και με ένα πνιχτό λυγμό, αλλά με δωρική εγκαρτέρηση, τον θρηνούν. Ξαφνικά, το φθινόπωρο εμφανίζεται, καταπλήσσει και αποσβολώνει όλους και τους γεμίζει άφατη αγαλλίαση.

Το γεγονός ότι ζει με ένα βλήμα στην καρδιά χαρακτηρίζεται από γιατρούς «θαύμα ζωής» και ο ίδιος, σεμνυνόμενος, αποφαίνεται σχετικά «το βλήμα έμεινε ακινητοποιημένο έτσι το θέλησε ο Θεός».

γ. Εθνική Αντίσταση: Πρόθυμα, πρωτοπόρα, δραστήρια, αποτελεσματικά με ζήλο και ζέση και όραμα, συμμετέχει ως αξιωματικός στην πανεθνική προσπάθεια του ελληνικού λαού ν' αποτινάξει τον τρισβάρβαρο φασιστικό και ναζιστικό ζυγό.

δ. Επιστροφή: Μετά την απελευθέρωση επιστρέφει ως αξιωματικός στον τακτικό ελληνικό στρατό και φτάνει στον βαθμό του ταγματάρχη.

B. ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ

Μετά τον πόλεμο και την αποστρατεία του υπηρετεί για ορισμένο χρονικό διάστημα ως Ταχυδρομικός υπάλληλος στο Ταχυδρομείο Κόνιτσας.

ΜΟΝΑΧΙΚΟΣ ΒΙΟΣ

α. Πρώτα χρόνια: Το 1951 προσέρχεται ως δόκιμος μοναχός στην Ι. Μ. Μεγίστης Λαύρας. Το 1952 κήρεται μοναχός και συναριθμείται στην Αγιορειτική Αδελφότητα. Για πολλά χρόνια ασκείται στο Καλύβι του Αγίου Βασιλείου στην

βαθύτερη έρημο του Αγίου Όρους.

β. Ηγούμενος: Όταν η ιδιόρρυθμος Μονή της Μεγίστης Λαύρας μετατρέπεται σε Κοινοβιακή, ο πατήρ Παύλος εκλέγεται πρώτος Ηγούμενος. Δέχεται με περισσή συστολή και μαρτυριακή ταπείνωση και για ικανό χρονικό διάστημα ποιμαίνει με αποτελεσματική ευστροφία την αδελφότητα. Όμως, ο ζήλος της ασκητικής ζωής και το κάλεσμα της ερήμου τον οδηγούν στην παραίτηση και στην επιστροφή στην ασκητική ζωή.

γ. Πνευματικός Ι. Μονής Ζερμπίτσας: Εδώ, αθόρυβα, μεθοδικά, μειλίχια οικοδομεί ένα πολυτιμότερο πνευματικό οικοδόμημα.

III Η ΜΟΡΦΗ ΤΟΥ

α. Σωματικά. Ψηλόλιγνος, λεπτός, ευθυτενής, λεπτό πρόσωπο, μάτια λαμπερά, βλέμμα δυνατό. Αξιοπρόσεκτη ευκινησία, ανετότατο βάδισμα, εκλεπτυσμένες κινήσεις στη χρήση των χεριών του, απαλή φωνή με δωρική δυναμική.

Και στα ύστερα χρόνια της ζωής του (το βαθύτατο γήρας του) -λιγνός, με χιονάτη γενειάδα, με κεφάλι ελαφρά γερμένο στο πλάι, ησύχιος, ταπεινός, συνεσταλμένος- πάλι το δυνατό του βλέμμα αγγίζει αποφασιστικά την ψυχή σου σαν ευλογία, ανακούφιση, λύτρωση και φτερούγισμα προς νέους πνευματικούς ορίζοντες. Παράλληλα, με μια άφατη επενέργεια, που καταβάθος σέβεται την προσωπική σου αυτεξουσιότητα και ελευθερία, σου μετεκκενώνει την βεβαιότητα, την συνείδηση και την συναίσθηση «του γεγονότος της Αναστάσεως».

β. Στιβαρή σκέψη, υψηλή διανόηση, ζυγισμένη σωφροσύνη. Φρόνημα υψηλό, υπολογισμένη αποφασιστικότητα, σκοπούμενη έντονη δραστηριότητα, λυσιτελής δημιουργικότητα.

γ. Δυναμική σεμνότητα, πραότητα, διακριτική ευγένεια, εμβρίθεια λόγου. Ακούει τον συνομιλητή του, τον σέβεται στον στίβο της πνευματικής του αποστολής χαρίζει την συμ-

βουλή του, πάντοτε, ως υπόδειξη εμπλουτισμένη με την δυνατότητα εναλλακτικών επιλογών και λύσεων.

δ. Στις παντοειδείς συναντήσεις με τους συνανθρώπους - άτομα ή σύνολο - είναι διακριτικός, αφοπλιστικός οικείος και ευγενικός, χωρίς εντούτοις να παρέχεται η δυνατότητα αφανισμού των αποστάσεων ή εξουδετέρωσης της διακριτικότητας των προσώπων ή των ρόλων.

ε. Την πηγαία, ανυπόκριτη, άδολη και ανυπολόγιστα αυθόρμητη πνευματική του αγάπη για τον συνάνθρωπο να μετουσιώνει σε φιλαλληλία, φιλανθρωπία, αλληλεγγύη, προσφορά, συνδρομή, αυταπάρνηση.

στ. Ζωντανή αντανάκλαση της ευαισθησίας του και της επίγειας ψυχικής του καλλιέργειας είναι ο διακαής ζήλος του για τους συντοπίτες (συχνά τους μνημονεύει) και για την ιδιαίτερη πατρίδα του (το Παλαιοσέλλι). Ανεξίτηλα, ολοζώντανα, απαραχάρακτα μένει η απαλότητα του βλέμματός του καθώς δίπλα στο πετροπελεκημένο εικόνισμα του Απ. Παύλου (αφιέρωμα του ομώνυμου δημογέροντα παππού του Π. Ζησάκη), ευθυτενής, αμίλητος, απορροφημένος ατενίζει τις χιονοσκεπαστες βουνοκορφές της Τύμφης, επισκοπεί στο βάθος τα φειδογυρίσματα του Αώου, αντικρύζει το υπέρκοσμο πανόραμα των υπερήφανων γύρω βουνών και νιώθει τις ψυχρές πνοές των ταξιδεμένων ορεινών ανέμων ολοζώντανη εικόνα μυστηριακής τελετουργίας και ενσάρκωσης του κορυφαίου του χορού κάποιου αρχαίου δράματος.

ζ. Μειλίχιος, σεμνά δυναμικός, δωρικά λιτότατος, ο ψυχικός του κόσμος εμπλουτίζεται με το χάρισμα της συνειδητής υπομονής, της εγκαρτέρησης, της καρτερικότητας και της ψυχοσωματικής αντοχής.

η. Πολύπλευρη προσωπικότητα, απεχθάνεται την μονομέρεια και την ανεργμάτιστη αυστηρότητα. Έτσι, πολλές φορές, διανθίζει την συνομιλία του με ένα εκλεπτυσμένο πηγαίο

και συγκαιριακό χιούμορ, που αποπνέει ανθρωπιά, σπινθηροβόλο πνεύμα και λεκτική ευρηματικότητα.

IV ΤΟ ΤΕΛΟΣ

Ο ππάος, μελίχιος και δυναμικός ρέκτης π. Παύλος εκοιμήθη στις 20 Σεπ. 2014.

Η εξόδιος ακολουθία υπήρξε πάνδημος.

Χοροστάτησε ο σεβ. Μητροπολίτης Μονεμβασίας και Σπάρτης.

Παρέστησαν: α) εκπρόσωπος της Ι. Μονής Μεγίστης Λαύρας,

β) εκπρόσωποι πολλών άλλων Αγιορειτικών Μονών και Κελλίων.

γ) Πλήθος κληρικών της Ι. Μητρ. Σπάρτης

δ) Ιδιαίτερα ικανό πλήθος κόσμου

ε) ανίψια του.

Τον επικήδειο εκφωνεί ο Καθηγούμενος της Ι. Μ. Αγίων Αναργύρων Πάρνωνος.

Ο εκπρόσωπος της Ι. Μ. Μεγίστης Λαύρας τονίζει ότι στην συνείδηση των Αγιορειτών Πατέρων ο πατήρ Παύλος κατέχει θέση ανάμεσα σε άλλους μεγάλους πατέρες του Αγίου Όρους, όπως του μακαριστού Παϊσίου και Αγίου Πορφυρίου Καυσοκαλυβίτου.

V ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Πάντως, για όλους εμάς, όσοι των γνωρίσαμε, τον ζήσαμε, τον αγαπήσαμε, τον εκτιμήσαμε, ο πατήρ Παύλος μένει πάντα: Μειλίχια παρουσία, ταπεινό φρόνημα, φωτεινή μορφή. Ένας ήρωας με πολύτιμη συνεισφορά στο έπος 1940-41, φάρος μεγάλης πνευματικής δωρεάς και υπόδειγμα σκληρής και ενάρετης ασκητικής ζωής.

Εξόδιος ακολουθία και ταφή του π. Παύλου Ζησάκη

Έφυγε από την ζωή τα ξημερώματα της 20ής Σεπτεμβρίου, και σε ηλικία 97 ετών, ο Πανοσιολογιότατος Αρχιμανδρίτης π. Παύλος Ζησάκης. Ο Μακαριστός γέροντας γεννήθηκε στην Κόνιτσα, υπήρξε αφανής ήρωας του Ελ-

ληνοϊταλικού Πολέμου, και διετέλεσε ηγούμενος της Ιεράς Μονής Μεγίστης Λαύρας Αγίου Όρους. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του μέχρι και την εκδημία του είχε αποσυρθεί στην Ιερά μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Ζερμπίτσης, όπου υπήρξε και πνευματικός της αδελφότητας. Την εξόδιο ακολουξία και ταφή τέλεσε την επομένη της εκδημίας του, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μονεμβασίας και Σπάρτης κκ. Ευστάθιος, παρουσία του εκπροσώπου της Ιεράς Μονής Μεγίστης Λαύρας και εκπροσώπων άλλων Αγιορειτών Μονών και Κελλίων, κληρικών της Ιεράς μητροπόλεως Μονεμβασίας και Σπάρτης, καθώς επίσης και παρουσία της καθηγούμενης της Ιεράς Μονής Ζερμπίτσης και της Αδελφότητας, ενώ πλήθος λαού προσήλθε για την εξόδιο ακολουθία. Τον επικήδειο λόγο εκφώνησε ο Πανοσιολογιότατος Αρχιμανδρίτης και καθηγούμενος της Ιεράς Μονής Αγίων Αναργύρων Πάρνωνος π. Πορφύριος Κονίδης ο οποίος αναφέρθηκε στον αγώνα του μακαριστού γέροντος κατά το Έπος του 40, στην μεγάλη πνευματική προσφορά του, καθώς και στην σκληρή και ασκητική και ενάρετη ζωή του, τέλος αξίζει να αναφερθεί ότι ο εκπρόσωπος της Ιεράς Μονής Μεγίστης Λαύρας Πανοσιολογιότατος Αρχιμανδρίτης π. Νικόδημος, αφού αναφέρθηκε στην προσωπικότητα του π. Παύλου τόνισε ότι στη συνείδηση των Αγιορειτών Πατέρων ο π. Παύλος κατέχει θέση ανάμεσα σε άλλους μεγάλους πατέρες του Αγ. Όρους όπως των μακαριστών π. Παϊσίου του Αγιορείτη και του προσφάτως αγιοκαταταγμένου στο Αγιολόγιο της Εκκλησίας μας, Αγίου Πορφύριου του καυσοκαλυβίτου.

ΚΩΝ. ΧΑΤΖΗΣ

ΛΕΙΟΣ - ΛΕΙΟΣ - ΛΕΙΟΣ

Ο ιερομόναχος πατήρ Εφραίμ (Ηλίας Π. Κουκέσης)

ΤΟΥ Κ. ΒΑΣ. ΚΟΥΚΕΣΗ

Χάρπι θεία, την 23ην Σεπτεμβρίου Χενεστώτος έτους, ημέρα μνήμης του εκ Κονίτσης Νεομάρτυρος Αγίου Ιωάννου, εν τω ιερώ Ναώ του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού, εγένετο με Βυζαντινήν μεγαλοπρέπειαν, αλλά και με μυσταγωγικήν ιεροπρέπειαν, η προ πολλού αναγγελθείσα, η εις πρεσβύτερον χειροτονία του ιερομονάχου πατρός Εφραίμ, υπό του Σεβασμιωτάτου κ.κ. Ανδρέου, όστις ηγούμενος πρεσβυτερίου εκ δεκαοκτώ εντοπίων πατέρων και εκ μοναχών εξ Αγίου Όρους και εκ της Μονής Μολυβδοσκεπάστου, ετέλεσεν θεοπρεπώς την ως άνω μυστηριακήν θεοπραξίαν.

Δια γλώσσης μελιχράς και πολυχεύμνος, αλλά και μελιρρύτου, ο Μητροπολίτης μας, με θεόπνευστον πατρικήν γλώσσαν, με τας πατρικάς παραινέσεις του και τας πατερικάς νουθεσίας, ικνηλάτησεν αδρώς πως και εσηματοδότησεν, ούτως ειπείν, την ανηφορικήν ατραπόν την ασφαλώς οδηγούσα εις τον υπήνεμον λιμένα, δια την πνευματικήν ολοκλήρωσιν και το τέλειον γίγνεσθαι του ανεψιού και αναδεκτού μου πατρός Εφραίμ Κουκέση, του Παντελεήμονος και της Βασιλικής, του νέου ευλογημένου λειτουργού του ιερού θυσιαστηρίου.

Υπό ταύτην την έννοιαν η οικογένειά μας της οποίας ως εκπρόσωπός της καλούμαι, τρόπον τινά, να ανθολογήσω την καταγραφήν και την μαρτυρίαν του γεγονότος, να εκφράσω και να εκφέρω ευπροσηγόρους λόγους τινάς, έμπλεοι συγκινή-

σεως και υπό απεράντου ψυχικής ευτυχίας διακατεχόμενοι, αναμέλπομεν, μεθ' όλου του χρηστεπωνύμου πληρώματος, ύμνους ευχαριστηρίους προς τον των πάντων Δεσπότην και Δομήτορα.

Εις προσφάτους σχετικώς χρόνους, η οικογένειά μας θεία επινεύσει αλλά και θεία βουλήσει, παρέσχεν εν τη εκκλησία μας αξίους αλλά και ευλαβεστάτους κληρικούς. Με άφατον ριγώσαν συγκίνησιν και ανείπωτον ευλάβειαν ανακαλώ εις την σκέψιν μου, την σεπτήν μορφήν και την ιεράν μνήμην του αείμνηστου παππού μας, πρωτοπρεσβυτέρου Παπαδημήτρη Μάνθου, όστις πενήκοντα χρόνους μετά την κοίμησίν του, εξακολουθεί να μας καθοδηγεί και να μας εμπνέει. Κατά την πορείαν της ζωής του όμως, δύστηνος και βάσκανος μοίρα, του επεφύλαξεν να βιώσει, την μεγίστην των συμφορών επί της γης. Απώλεσεν επτά εν συνόλω τέκνα του ηλικίας από τριών έως και είκοσι ετών. «Έθαψε» κατά το κοινώς λεγόμενο επτά του παιδιά. Ποιος άνθρωπος, ποιος γονέας θα άντεχεν τοιούτον όλεθρον, τοσαύτην οδύνην, τοσούτον σπαραγμόν; Γνωρίζει μήπως τις εξ υμών κάποιον, όστις να υπέστη αλώβητος τοιαύτην τρομακτικήν δοκιμασίαν, τοιαύτης εκτάσεως πανωλεθρίαν, τοιαύτην φρικώδη συμφοράν; Και γεννάται όθεν ευλόγως το ερώτημα. Πόθεν αντλούσε ο αυστηρός και θεορρήμων λευίτης, την υπερκοσμίαν μακαριότητα, την Ιώβειον υπομονήν και νηφαλιότητα, την ψυχικήν του ισορροπίαν

και το πρωτοφανές σθένος, χωρίς να καταρρέει; Η ταπεινότης μου γνωρίζει παιδιόθεν ότι το αντλούσε, από την μέθεξιν εις την θείαν μυσταγωγίαν του ιερού θυσιαστηρίου, ότε επαναλαμβάνων εις κατάστασιν ψυχικής εξάρσεως και αδιαλλείπτως το «μνήσθητι Κύριε, μνήσθητι Κύριε» εις την Αγίαν Πρόθεσιν υπέρ των προσφιλών του κεκοιμημένων και εγώ ατελές μειράκιον παραπλεύρως του, παρηκολούθην μετά δέους την ιεροτελεσίαν, τότε αντελαμβανόμην κάθε φορά, ότι η αγία του ψυχή επήρετο και μου εδημιουργείτο η πεποίθησις, ότι αιωρείτο μεταξύ ουρανού και γης. Και η αίσθησις αυτή εξακολουθεί να με ακολουθεί και να με διακατέχει αναλλοίωτος εξήκοντα χρόνους τώρα.

Τις οίδε τι μηνύματα ελάμβανεν άνωθεν; Πώς άλλως δύναται να εξηγήσει κανείς τα ενεξήγητα; Μόνον αυτός το εγνώριζεν καθ' όσον η αλήθεια δυσθήρατος. Έσται αγήρως η μνήμη του....

Κατανομάζω επίσης εκ δευτέρου τιμώντας τον τα μάλιστα, τον ευλαβέστατον θείον μας αρχιμανδρίτην γέροντα Κύριλλον Μάνθον, ανεψιόν του Παπαδημήτρη εκ του αδελφού του, όστις εγκαταβιώνει εις το Άγιον Όρος και ο οποίος με την όντως οσιακήν βιοτήν του, κατέστη πρότυπον των εν τη του Άθωνος μοναστική πολιτεία διαλαμπάντων και εν θεία αθλήσει αθλουμένων. Ορφανός παιδιόθεν εκ πατρός τε και μητρός, εμεγάλωσε και νηδρώθη εις τα οικοτροφεία της Μακεδονίας της μετακατοχικής εποχής, όμως ήρθη υπεράνω εποχής, κατόρθωσε με πολλές θυσίας να μορφωθεί, αυτόφωτος, αυτοδύναμος και άνευ ουδενός ερείσματος, να σπουδάσει θεο-

λογίαν, όποτε εισερχόμενος εις τον ιερόν κλήρον, επελέγη δια την καλλιφωνίαν του, υπό του αιμνήστου Βασιλέως Παύλου, ως διάκονος και ιερέυς των ανακτόρων. Μετά παρέλευσιν ικανού χρόνου διορίζεται αρχιμανδρίτης εις την Ιεράν Μητρόπολιν Μεγαρίδος, ένθα μαζί με την Πολυσχεδή δράσιν του και τον χαρισματικόν κηρυγματικόν του λόγον, συν τοις άλλοις, εγκαθιδρύει κοινοβιακήν γυναικείαν μονήν εις Ωρωπόν Απικής της οποίας είχε την πνευματικήν εποπείαν και καθοδήγησιν. Αργότερον εισχωρεί ολοκληρωτικώς εις τον μοναχισμόν και μετά της συνοδείας του ανέρχεται εις το Άγιον Όρος και εγκαθίστανται ως αδελφότης που σήμερα, ειρήσθω εν παρόδω αριθμοί τράκοτνα έξ μοναχούς άπαντας πυχιούχους επιστήμονας, εν τη Ιερά Σκήτη Αγίου Νικολάου - Μπουραζέρη, την οποίαν ανακαινίζουν εκ βάθρων - εξοικονομώντας κατά θαυμαστόν τρόπον τα τεράστια χρηματικά ποσά δια την αναστήλωσιν της Μονής, καθισταμένης σήμερα δια την τάξιν και την ευπρέπειαν, ο μόνιμος τόπος διαμονής των Οικουμενικών Πατριαρχών, οσάκις επισκέπονται το Άγιον Όρος. «Ανδρών των εν αμέμπω πολιτεία διαγαγόντων, ουδ' έξεστιν εις τους εν τη τύρβη του κόσμου βιούντας». Πολλάκις μετακληθείς υπό του Οικουμενικού Πατριαρχείου προσφέρει επί μήνας και κατ' εξακολουθήσιν τας υπηρεσίας του εις τον Οικουμενικόν θρόνον και την Ιεράν σχολήν Χάλκης. Κατ' εντολήν του Οικουμενικού Πατριαρχείου καλείται να ηγουμενεύσει επί διετίαν εις την Ιεράν μονήν Μεγίστης Λαύρας του Αγίου Όρους, προς αποκατάστασιν της δια-

σαλευθείσης τάξεως της χειμαζομένης μονής επιστρέφων μετά ταύτα εις την μονήν της μετανοίας του. Στην Μονή Μπουραζέρη εκτός των ποικίλων δραστηριοτήτων διάσπμος κατέστη εις τους κόλπους της Ορθοδοξίας η περίφημος σχολή Βυζαντινής αγιογραφίας, υπό την εποπτείαν και την διεύθυνσιν του νυν χαρισματικού γέροντος της μονής πατρός- Αρσενίου, όστις επαξίως αντικατέστησε τον πατέρα Κύριλλον, ώστε παραγγελίαι εικόνων τόσον από ιδιώτας, όσον και από μοναστήρια και εκκλησίες να έχουν χρόνον αναμονής και πέραν της δεκαετίας!!!

Δια ποιον λόγον το εγκώμιον του πατρός Κυρίλλου, θα αναρωτηθεί τις, ασφαλώς όχι δια να ανυψώσωμεν το ταπεινόν του φρόνημα, το οποίον ουδόλως επιθυμεί ούτε το έχει ανάγκη, διότι ο μοναχός αίρεται υπεράνω ανθρωπίνων αδυναμιών και η ματαιοδοξία συνιστά κενοδοξίαν, συνιστά αβδηριπισμόν, ήτις είναι ανύπαρκτος ως έννοια και ως ανθρωπίνη αδυναμία, αλλά δια να τονίσωμεν το γεγονός, ότι ένας άνθρωπος πολύπλαγκτος, πεντάρφανος και πάμπωχος, όστις «δεν είχε στον ήλιο μοίρα», με μοναδικόν του εφόδιον την πίστην του και την αγάπην του εις τον Θεόν, ευτύχησεν να έχει μίαν τοιαύτην πνευματικήν διαδρομήν. Και δια έναν ακόμη λόγον, να αιτιολογήσωμεν τους όρους αξίους και ευλαβεστάτους τους οποίους εκ προοιμίου αποδώσαμεν εις τους αναφερθέντες κληρικούς της οικογένειάς μας.

Όστε σήμερον κατά σειράν, το γε νυν έχον, ο πατήρ Εφραίμ καλείται να ακολουθήσει την πνευματικήν διαδρομήν των προκατόχων της οικογενείας μας και δια

του οποίου εύχομαι πλουσίως, να κληρονομήσει την χάριν, την ευλάβειαν και την δωρεά των προαναφερθέντων τιμίων λειτουργών. Δράττομαι ωσαύτως της ευκαιρίας, να ευχαριστήσω τους αρχιμανδρίτας της Ιεράς Μητροπόλεώς μας, π. Κοσμά Σιώζιο, π. Ιωήλ Κωνστανταρο και π. Σεραφείμ Σιουτόπουλο, δια ότι και όσα υπέρ της πνευματικής καταρτίσεως του πατρός Εφραίμ προσέδραμον. Ωσαύτως θα ήτο παράλειψίς μου να μην αναφερθώ εις τους πνευματικούς Αγιορίτας Πατέρας της Μονής Μπουραζέρη, οίτινες άνευ ουδεμιάς πιέσεως, άνευ ίχνους επιβολής και πειθούς και θέλω να το υπογραμμίσω αυτό, διότι πολλά λέγονται και γράφονται εσχάτως, αλλά με πλήρως ελευθέραν και αβίαστον συνείδησιν, ωδήγησαν τον πατέρα Εφραίμ, εις αμετακλήτους πνευματικής κατακτήσεις. Είθε Κύριος ο Θεός, εις όλους αυτούς θέλει επιδαψιλεύσει πολλαπλώς την χάριν Του και πλουσίαν την δωρεάν Του.

Τέλος δια τον π. Εφραίμ δεν θα επεθύμουν, εγώ τουλάχιστον, να τονίσω και να απαριθμήσω τα προτερήματα του χαρακτήρος και της ψυχής του. Γνωρίζω ότι είναι σώφρων, νουνεχής, εκέφρων, ειλικρινής, αγλαόθυμος, δίκαιος και ότι έχει ασφαλώς επίγνωσιν της ιεράς αποστολής του. Από μέρους μου μόνον μίαν ευχή. Να πορεύεται τον δρόμον της Αρετής αμετάκλητα και αταλάντευτα, ως ούτος έχει χαρτογραφηθεί κατά το πέραςμα των αιώνων, από το διυλιστήριον της Παναμώμου Ορθοδοξίας και τας διδαχάς των μεγάλων πατέρων της πίστεώς μας, τον μόνον δρόμον που οδηγεί εις την αναζήτησιν των πεπρωμένων του, των πεπρωμένων μας, δηλαδή εις την θέωσιν.

Το Νόμπελ Ειρήνης του 2014 για τα παιδιά

Ο Άλφρεντ Νόμπελ (1833-1896) ήταν Σουηδός χημικός, μηχανικός και βιομήχανος. Ασχολήθηκε ιδιαίτερα με τις εκρηκτικές ύλες. Έλαβε πολλά διπλώματα ευρεσιτεχνίας και απέκτησε μεγάλη περιουσία. Μέρος της δώρισε εν ζωή για φιλανθρωπικούς σκοπούς και την υπόλοιπη διέθεσε για την απονομή πέντε διεθνών βραβείων, μεταξύ αυτών και του ετήσιου Βραβείου Νόμπελ Ειρήνης που απονέμεται από Επιτροπή του Νορβηγικού Κοινοβουλίου στο Όσλο. Κατά την διαθήκη δίνεται «στο πρόσωπο που είχε την μεγαλύτερη συνεισφορά στην αδελφοποίηση των Εθνών, στην κατάργηση ή την μείωση των στρατιωτικών δαπανών και στην διεξαγωγή και προώθηση ειρηνευτικών διαδικασιών». Είναι ολοφάνερο ότι ο διαθέτης θέλησε να ακυρώσει με το Βραβείο Ειρήνης την δύναμη καταστροφής των εκρηκτικών υλών που παρέδωσε στην ακόρεστη πολεμική μηχανή.

Εφέτος το Νόμπελ Ειρήνης μοιράστηκαν η 17χρονη Πακιστανή Μαλάλα Γιουσαφσάι και ο Ινδός Καϊλάς Σιατάρτι. Ινδία και Πακιστάν βρίσκονται από χρόνια σε πολεμική διένεξη για την περιοχή του Κασμίρ.

Η Μαλάλα Γιουσαφσάι πριν τρία χρόνια πυροβολήθηκε από τους Ταλιμπάν στο κεφάλι της μέσα σε σχολικό λεωφορείο γιατί φοιτούσε σε σχολείο και υπερασπιζόταν το δικαίωμα των κοριτσιών στην εκπαίδευση από το μπλοκ της. Μεταφέρθηκε στην Βρετανία για νο-

σηλεία και έκτοτε έγινε παγκόσμιο σύμβολο αγωνιστικότητας. Η νεώτερη νομπελίστρια είναι και η νεώτερη που έλαβε το βραβείο Ζαχάροφ για την Ελευθερία της Σκέψης. «Ένα παιδί, ένας δάσκαλος, ένα βιβλίο και ένα στυλό, μπορούν να αλλάξουν τον κόσμο» είπε τον Ιούλιο του 2013 από το βήμα των Ηνωμένων Εθνών. Το ίδρυμα «Μαλάλα», που συνέστησε, στηρίζει την εκπαίδευση των παιδιών σε χώρες της Ασίας και της Αφρικής.

Ο Ινδός Καϊλάς Σιατάι, ηλεκτρολόγος μηχανικός, παλεύει σε όλη του την ζωή με μεθόδους μη βίας (Γκάντι) για την κατάργηση της παιδικής εργασίας, της παιδικής σκλαβιάς, που είναι πολύ διαδομένη στην Ινδία και σε άλλες φτωχές χώρες. Υπολογίζεται ότι προσφέρουν μισθωτή εργασία παγκόσμια 250 εκατομμύρια παιδιά. Ο Καϊλάς Σιατάι, θεωρεί ότι αρκούν τα κονδύλια των στρατιωτικών εξοπλισμών τριών ημερών για να φύγουν όλα τα παιδιά από την μισθωτή εργασία και να φοιτήσουν σε σχολεία.

Εφέτος λοιπόν το Νόμπελ Ειρήνης δόθηκε σε δύο πρωτοπόρους ειρηνιστές και ειρηνοποιούς της παιδικής ψυχής από εχθρικά, δυστυχώς, έθνη, που παλεύουν με ιερή τρέλα, αλληλοσυμπληρούμενοι, για όλου του κόσμου τα αθώα παιδιά, το μέλλον της ανθρωπότητας, που η σημερινή τραγική παγκόσμια πραγματικότητα τούς επιφυλάσσει ζοφερό.

Β. ΤΣΙΑΛΙΑΜΑΝΗΣ

ALEXIS CARREL (1873 - 1944)

Βιογραφία

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ

Διάσημος Γάλλος βιολόγος και χειρουργός, γεννήθηκε στο Sainte-Foyles-Lyon, ενεγράφη το 1891 στην Ιατρική και Φαρμακευτική Σχολή, ανηγορεύθη διδάκτωρ δια της διατριβής «Βρογχοκήλη καρκινωμάτως», και μετά από

διαγωνισμό πέτυχε το 1896 τη θέση του εσωτερικού ιατρού των νοσοκομείων. Βοηθός της ανατομικής από το 1898-1899, και επί τριετία επιμελητής αυτής, ασχολήθηκε στην έρευνα της πειραματικής ιατρικής και εδημοσίευσε το 1902 τεχνική εγχειρήσεως των αγγειακών αναστομώνσεων. Η μέθοδος της περιφερικής ραφής των τεμνομένων αγγείων, η περιγραφείσα υπό του νέου τότε χειρουργού, εφηρμόσθη μετ' επιτυχίας και εφαρμόζεται ακόμη και σήμερα, επιτυγχάνουσα την τέλεια ένωση των χειλέωντων δύο κολοβωμάτων του αιμοφόρου αγγείου.

Από της εργασίας του αυτής εστράφη ο Καρρέλ προς τη φυσιολογία και την έρευνα των προβλημάτων αυτής.

Το 1902 εισήλθε στο κατά την αυτήν ακριβώς εποχήν ιδρυθέν στην Νέα Υόρκη υπό του βαθύπλουτου Αμερικανού Rockefeller «Ιατρικό Ινστιτούτο πειραματικών Ερευνών», όπου εργάστηκε μετά ζήλου. Το έργο του Καρρέλ διήνοιξε νέους ορίζοντες στη χειρουργική. Τα πειράματα

αυτού εστράφησαν προς τα αιμοφόρα αγγεία την μεταμόσχευση των ιστών και οργάνων και την επιβίωση των οργάνων μετά τον χωρισμόν τους εκ του οργανισμού.

Έτσι επέτυχε επί σκύλων την μεταμόσχευση οργάνων και μελών (νεφρά-πόδες) του αυτού είδους ζώων, αφαιρεθέντων ευθύς μετά τον θάνατον. Το πείραμα τούτο παρήγαγε ζωηρά αίσθηση και προς στιγμήν εξήχθη το συμπέρασμα περί του δυνατού της επιτυχούς εφαρμογής αυτού και επί του ανθρώπου. Θεωρητικά έτσι έχει αλλά από πρακτική άποψη παρουσιάζονται πάρα πολλές δυσκολίες, μεταξύ δε των πρώτων και η διατήρηση στη ζωή για ελάχιστο χρονικό διάστημα του προς μεταμόσχευση αφαιρεθέντος οργάνου.

Ακριβώς και οι προσπάθειες του Καρρέλ εστράφησαν προς την κατεύθυνση αυτή, και στο νέο πείραμά του, το οποίο αποτέλεσε αντικείμενον ανακοινώσεώς του κατά τον Ιανουάριο του 1913 στην Ιατρική Ακαδημία Παρισίων, επέτυχε επί σκύλου πρόσφατα θανόντος την συνολική αφαίρεση εξ αυτού καρδιάς, πνευμόνων, στομάχου, εντέρων και κύστεως και την διατήρηση των οργάνων αυτών εντός ειδικού παρασκευάσματος για να επιζήσει επί δωδεκάωρον και πλέον λειτουργούντων ως και κατά τον χρόνον της ζωής των.

Παράλληλα με τα παραπάνω ο Καρρέλ σε άλλα πειράματα, με πολύ ενθαρρυντικά αποτελέσματα, παρέτεινε την ζωή και ανάπτυξη των κυττάρων εκτός του οργανισμού.

Ο Καρρέλ δια τας πολύ μεγάλου εν-

διαφέροντος και πλήρους μεθοδικότητας πειραματικής αυτού εργασίας, έλαβε ως αμοιβή το 1912 το βραβείο Νόμπελ. Το 1914-1918, υπηρετήσας κατά τον πόλεμον στη Γαλλία ως Χειρουργός φορητών νοσοκομείων, εφήρμοσεν επιτυχώς νέες μεθόδους θεραπείας των μολυσμένων τραυμάτων. Εταίρος της Ιατρικής Εταιρείας, εξελέγη το 1927 αντεπιστέλλον μέλος της Ακαδημίας των επιστημών. (Ο Ραλλίδης, Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια Δρανδάκη, σελ. 903, τομ. ΙΓ).

Όταν έγινε η εισβολή του 1940 στη Γαλλία ο Al Karrel, στη Νέα Υόρκη με κυβερνητική αποστολή. Τίποτα δεν τον υποχρέωσε να ξαναγυρίσει. Βρισκόταν ανάμεσα στους πιο αγαπημένους φίλους του. Εκείνους που καταλάβαιναν τη σκέψη του και θαύμαζαν το έργο του.

Όπως όμως στα 1914 έτσι και τώρα, το κάλεσμα της πατρίδας του στάθηκε πιο δυνατό θυσίασε σ' αυτό κάθε τι και μπήκε σ' ένα πλοίο.

Έθελε ν' αντιληφθεί τις ανάγκες του κόσμου, να προσφέρει τις υπηρεσίες του, με όλες τις δυνάμεις των γνώσεών του, στις φυσικές και στις πνευματικές ελλείψεις που διαισθάνονταν στη νεολαία, αλλά που η απομάκρυνση δεν επέτρεπε να τις κρίνει.

Με την άφιξή του διαπίστωσε την μεγάλη ηθική, φυσική και φυσιολογική σύγχυση και την ανεπάρκεια της διατροφής, που οδηγούσε ένα τμήμα του λαού σε μια πραγματική κατάπτωση.

Υστερα από έναν πολύ σκληρό εσωτερικό αγώνα, η απόφασή του πάρθηκε· δεν θα γύριζε στην Αμερική, όπου εύκολα θα μπορούσε να συνεχίσει την πραγματοποίηση του τελειωτικού του έργου,

του δημιουργήματος της σκέψης του, που, χάρη στους μαθητές που διάπλασε, θα επιζήσει, θα μεγαλώσει και θα φτάσει τον σκοπό που του είχε τάξει.

Πραγματικά, γι' αυτόν, η «Επιστήμη του Ανθρώπου» διέφερε σε όλα τα σημεία από τις κλασικές επιστήμες, που προσβλέποντας κάθε μια κάποια ιδιαίτερη όψη από το ανθρώπινο ον, το τεμαχίζουν τεχνητά, για να μη μελετήσουν παρά μόνον τα συστατικά του. Το δημιούργημά του έτεινε προς μια ολοκληρωτική σύνθεση, που χρησιμοποιεί όλα τα προσπά υλικά τα ενσωματωμένα σε μια ανώτερη γνώση που συλλαμβάνει τον άνθρωπο σαν ένα σύνολο, μέσα στην ολότητα των φυσιολογικών, νοητικών και πνευματικών λειτουργιών του. Η επιθυμία του ήταν να εμπιστευθεί το έργο αυτό σε μια μικρή ομάδα ανθρώπων αξίας, τοποθετημένων έξω από τις συμπώσεις της ζωής, μέσα σε συνθήκες ηρεμίας, που θα τους επέτρεπαν να συγκεντρωθούν από κοινού, σε έναν πραγματικό «συλλέκτη εγκέφαλο». Αυτός θα ήταν η συγκλίνουσα εστία όλων των εργασιών που θα είχαν τεθεί στη διάθεσή του, σύμφωνα με μια μέθοδο που ο Carrel την ονόμαζε «αθροιστική σκέψη».

Αφού ήταν Γάλλος, στη Γαλλία πίστεψε πως όφειλε να επιχειρήσει την πραγματοποίηση αυτού του έργου. Πρώτη εκδήλωση υπήρξε το «Γαλλικό Ίδρυμα για την Μελέτη των Ανθρωπίνων Προβλημάτων». Με τη συμβολή των νέων, που ήθελε να τους διαπλάσσει σε μεθοδικές εργασίες και χωρίς να λογαριάσει τα εμπόδια και τις τρομερές δυσκολίες που συνάντησε σε κάθε βήμα, ανέλαβε την υπεράνθρωπη αυτή αποστολή που τον οδήγησε στο θάνατο.

(η συνέχεια στο επόμενο)

**ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΩΝ
ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ**

(Σωματείο Αναγνωρισμένο)

ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ 9 - ΤΗΛ. 3249 057
105 51 ΑΘΗΝΑ

Αθήνα, 27 Οκτωβρίου 2014

Προς

α. Δήμαρχο Κόνιτσας

κ. Ανδρέα Παπασπύρου

β. Δημοτικό Συμβούλιο δήμου Κόνιτσας

Μέλη:

1. Αετόπετρα
2. Αγ. Βαρβάρα
3. Αγ. Παρασκευή
4. Αηδονοχώρι
5. Αμάραντος
6. Ασημοχώρι
7. Βούρμπιανη
8. Γανναδιό
9. Γοργοπόταμος
10. Δροσοπηγή
11. Ελεύθερο
12. Εξοχή
13. Καστάνιανη
14. Κεφαλοχώρι
15. Κόνιτσα
16. Λαγκάδα
17. Μάζι
18. Μελισσόπετρα
19. Μόλιστα
20. Μολυβδοσκεπάστο
21. Μοναστήρι
22. Οξυά
23. Παλαιοσέλι
24. Πηγή-Νικάνωρ
25. Πλαγιά
26. Πουρνιά
27. Πύργος
28. Πυρσόγιαννη
29. Χιονιάδες

Θέμα: Μουσείο Μαστόρων της Πέτρας.

Σχετικά: α. Ενημερωτικό Δελτίο ΤΕΕ,

β. Ενημερωτικό Έντυπο Φο-
ρέα Διαχείρισης Εθνικών
Δρυμών Βίκου – Αώου.

Αγαπητέ κ. Δήμαρχε,

Αγαπητοί κ.κ. Σύμβουλοι του Δημοτικού

Συμβουλίου,

Εκφράζοντας τις ευχές μας για μια επιτυχημένη θητεία σας στο Δήμο Κόνιτσας, που ως αποτέλεσμα θα έχει την εξυπηρέτηση των αναγκών των δημοτών σας, όλων μας, και με τη διαβεβαίωση ότι θα σας συμπαρασταθούμε σε ό,τι μας ζητήσετε, στο μέτρο των δυνατοτήτων μας, σας εκθέτομε τα ακόλουθα που αφορούν τη δημιουργία των μαστόρων της Πέτρας, στην Πυρσόγιαννη, ένα θέμα που εκκρεμεί από το 1977.

Με αφορμή τον απολογισμό πεπραγμένων του Δήμου Κόνιτσας, της περιόδου 1/2011 έως 8/2014 που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ», φ. 177, Ιουλίου-Αυγούστου 2014, στον οποίο, μεταξύ άλλων, η προηγούμενη Δημοτική Αρχή, γράφει στο ενεργητικό της ότι «Κατατέθηκε πλήρης φάκελος για έγκριση του έργου Μουσείο Ηπειρωτών Μαστόρων με προϋπολογισμό 300.000,00 ευρώ χωρίς Φ.Π.Α. Για την κατάθεση του φακέλου εκπονήθηκαν 3 μελέτες: Μουσειολογική-Μουσειογραφική-Ηλεκτρομηχανολογική, υπό την επίβλεψη της καθηγήτριας Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου Σόνιας Χαραλαμπίδου», σας εκθέτομε τα ακόλουθα.

Ο Δήμος Κόνιτσας υπέβαλε πλήρη φάκελο του έργου «Μουσείο Ηπειρωτών Μαστόρων με προϋπολογισμό 300.000,00 ευρώ» το οποίο θα κατασκευασθεί υπό την επίβλεψη της κ. Σόνιας Χαραλαμπίδου.

Όμως, ο φορέας Διαχείρισης Εθνικών Δρυμών Βίκου-Αώου και Πίνδου, στο εξαιρετικό τουριστικό του έντυπο με τίτλο «Διαδρομές Νομού Ιωαννίνων» και υπότιτλο «Κόνιτσα-Μαστοροχώρια» (το οποίο σας στέλνομε με την παρούσα επιστολή μας), προβάλλει το υπάρχον «**Εθνολογικό Μουσείο Ηπειρωτών Μαστόρων**», αναγράφοντας σχετικά με την ύπαρξή του και το περιεχόμενό του τα εξής: «Πυρσόγιαννη – Εθνολογικό Μουσείο Ηπειρωτών Μαστόρων: Στο παλαιό Δημοτικό Σχολείο χτισμένο το 1927, στεγάζεται το Μουσείο που φιλοξενεί πάνω από 2500 φωτογραφίες, σχέδια, αποτυπώσεις, χαρτογραφήσεις καθώς και σπάνιο υλικό που αφορά τη μυστική γλώσσα των Μαστόρων, τα λεγόμενα «Κουδαρίτικα». Το υλικό που εκτίθεται αποτελεί μια συστηματική καταγραφή της τοπικής αρχιτεκτονικής, των υλικών κάθε περιοχής και των αισθητικών ρευμάτων των τριών αιώνων στα Βαλκάνια».

Το ίδιο Μουσείο «Μουσείο Ηπειρωτών Μαστόρων» προβάλλεται και από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος στο εκδιδόμενο απ' αυτό μηνιαίο Ενημερωτικό Δελτίο (τεύχος 2568/2010) γράφοντας τα εξής: «Το δίπατο πέτρινο κτίριο του παλαιού σχολείου της Πυρσόγιαννης, που χτίστηκε το 1927 και ανακαινίστηκε πρόσφατα, στεγάζει το Εθνολογικό Μουσείο Ηπειρωτών Μαστόρων, το οποίο αποτελεί μια σημαντική συνεισφορά στην άγνωστη ιστορία των Ηπειρωτών μαστόρων της πέτρας.

Το Μουσείο περιλαμβάνει σπάνιο υλικό από την τεχνική, τη μυστική γλώσσα (τα κουδαρίτικα), τα δρομολόγια, τα εργαλεία, τα συμφωνητικά και τις κατασκευές των μαστόρων της πέτρας. Το υλικό που εκτίθεται στο Μουσείο Μαστόρων της Πέτρας της Πυρσόγιαννης αποτελεί μια συστηματική καταγραφή της τοπικής αρχιτεκτονικής, των υλικών κάθε περιοχής και των αισθητικών ρευμάτων των τριών τελευταίων αιώνων στα Βαλκάνια.

Στο Μουσείο σήμερα γίνονται έργα συντήρησης και αναμένεται σύντομα να ανοίξει για το κοινό».

Σύμφωνα με τα παραπάνω, ο φορέας Διαχείρισης Εθνικών Δρυμών Βίκου-Αώου και το Τεχνικό Επιμελητήριο προβάλλουν το «Μουσείο των Μαστόρων της Πέτρας» τονίζοντας μάλιστα ιδιαίτερα ότι «το υλικό που εκτίθεται σε αυτό αποτελεί μια συστηματική καταγραφή της τυπικής αρχιτεκτονικής, και ότι φιλοξενεί 2500 φωτογραφίες, σχέδια, χαρτογραφήσεις κ.λπ. αναγράφοντας μάλιστα ότι ο ενδιαφερόμενος μπορεί να επικοινωνήσει με το Μουσείο, στο τηλέφωνο 26550-31297.

Επομένως, αν όντως υπάρχει εν λειτουργία Μουσείο Μαστόρων, όπως προβάλλεται από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και την Περιφέρεια Ηπείρου, τότε ποιος ο λόγος να εγκριθεί δημιουργία νέου Μουσείου στην περιοχή με το ίδιο περιεχόμενο και μάλιστα με τόσο μεγάλο προϋπολογισμό κατασκευής; (που θα βρεθεί υλικό-εκθέματα;).

Κύριε Δήμαρχε,

Γνωρίζομε ότι δεν πρόκειται περί νέου Μουσείου Μαστόρων, αλλά πρόκειται για το πολύπαθο Μουσείο Μαστόρων της Πυρσόγιαννης, και ότι αναληθώς η Διαχείριση Εθνικών Δρυμών Βίκου-Αώου και το Τ.Ε.Ε., βάσει βέβαια πληροφοριών και στοιχείων που δόθηκαν από το Δήμο Κόνιτσας και Μαστοροχωρίων, το προβάλλουν ως εν ενεργεία επισκέψιμο Μουσείο, τονίζοντας μάλιστα και τα εξαιρετικά αντικείμενα που εκτίθενται σε αυτό, παραπλανώντας βέβαια τους υποψήφιους επισκέπτες.

Έτσι, με τη βεβαιότητα ότι το Μουσείο αυτό είναι εκείνο που έγινε ή θα γίνει στην Πυρσόγιαννη, σας εκθέτομε τα ακόλουθα για ενημέρωσή σας.

1. Με πρωτοβουλία της ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΠΥΡΣΟΓΙΑΝΝΗΣ, στην οποία πρωτοστάτησε, με ιδιαίτερο ζήλο, αλλά και γνώση, ο τότε πρόεδρος του Διοικητικού της Συμβουλίου, Βασίλης Παπαγεωργίου, αποφασίσθηκε η δημιουργία ενός Μουσείου των Μαστόρων της Πέτρας, στην Πυρσόγιαννη. Στην αρχή, αναζητήθηκε κάποιο κατάλληλο και διαθέσιμο πέτρινο οίκημα. Τελικά, επιτεύχθηκε από τις αρμόδιες Αρχές η παραχώρηση στην Προοδευτική Ένωση Πυρσόγιαννης, το παλιό Δημοτικό Σχολείο, χτισμένο το 1927, από μαστόρους της Πυρσόγιαννης, ένα ιδιαίτερα αρχιτεκτονικού κάλλους, πέτρινο, κτίριο, το οποίο χαρακτηρίσθηκε Διατηρητέο κτίριο από τις αρμόδιες Αρχές, προκειμένου να στεγάσει το Μουσείο.

Ο αρχιτέκτονας της ιδέας αυτής, Βασίλης Παπαγεωργίου, και η φιλόδοξη νεανική παρέα του (Νέοι Πυρσογιαννίτες), αφού κατάφεραν να συγκεντρώσουν, με πολύχρονη έρευνα και προσπάθειες, ένα εξαιρετικό εθνολογικό και λαογραφικό υλικό, που αναφέρεται αποκλειστικά στον καθημερινό βίο-συνθήκες εργασίας, τεχνική των μαστόρων, κουδαρίτικη γλώσσα κ.λπ. και επίσης περί τις 5.000 φωτογραφίες, παλιά εργαλεία, σχέδια εργαλείων και σχέδια χρήσης, παλιά κιτάπια και συμφωνητικά – τεφτέρια δουλειάς, με προσωπική εργασία των Πυρσογιαννιτών, οι οποίοι πήγαιναν στην Πυρσόγιαννη τα Σαββατοκύριακα από

τα Ιωάννινα, κυρίως, και προσπάθησαν να ανακαινίσουν το κτίριο, ώστε να το καταστήσουν κατάλληλο για τη στέγαση του δημιουργούμενου Μουσείου των Μαστόρων της Πέτρας.

Όταν, το κτίριο ολοκληρώθηκε και ήταν κατάλληλο για να τοποθετηθούν τα εκθετήρια, ώστε να τοποθετηθούν τα εκθέματα, με σημαντική οικονομική συνεισφορά των Πυρσογιαννιτών της διασποράς αλλά και πολλών Δημοσίων Υπηρεσιών και Φορέων, για κάλυψη των εξόδων, εμφανίσθηκε στο χωριό η καθηγήτρια του Πολυτεχνείου κ. Σόνια Χαραλαμπίδου, αρχιτέκτων, και με πρότασή της, η οποία υιοθετήθηκε από την Προοδευτική Ένωση και από την Κοινότητα Πυρσόγιαννης, πρόεδρος της οποίας ήταν ο Βασίλης Παπαγεωργίου, με τον οποίο συνεργάστηκε, εντάχθηκε η ολοκλήρωση του Μουσείου σε κάποιο χρηματοδοτούμενο από το Κράτος-Κοινότητα πρόγραμμα προϋπολογισμού διακοσίων πενήντα εκατομμυρίων (250.000.000) δραχμών, όπως μας είχε πληροφορήσει ο πραγματικός δημιουργός του έργου Βασ. Παπαγεωργίου με επιστολή του (23-11-2000).

Με επίβλεψη της Σόνιας Χαραλαμπίδου, μέχρι 23-11-2000, «όλο το μουσειολογικό υλικό (αρχιτεκτονικά μέλη, έγγραφα, εργαλεία, φωτογραφίες) είχε ηλεκτρονικά τεκμηριωθεί και αρχειοθετηθεί» και ότι, τότε, 23-11-2000, το όλο έργο βρισκόταν «στη φάση (τρίτη και τελευταία) της τοποθέτησης-οργάνωσης του χώρου» και ότι, μέχρι τέλους του έτους (2000) «θα ολοκληρωθεί το έργο του Μουσείου».

Σύμφωνα με τα παραπάνω, με το ποσό των 250.000.000 δραχμών (!) που έδωσε η Περιφέρεια Ηπείρων, εγκρίνοντας τη μελέτη δημιουργίας του Μουσείου Ηπειρωτών Μαστόρων, στην Πυρσόγιαννη, την οποία προφανώς εκπόνησε η κ. Σόνια Χαραλαμπίδου, θα πρεπε να είχε ολοκληρωθεί το Μουσείο και να είχε λειτουργήσει.

Όμως, αυτό δεν έγινε. Ο Δήμαρχος Μαστοροχωρίων, είχε αναγγείλει πολλές φορές ότι θα γίνονταν τα εγκαίνια.

Η μακρόχρονη αδράνεια του Δημαρχείου και του Δημοτικού Συμβουλίου του δήμου Μαστοροχωρίων, παρέδωσε, το «οίκημα»-μουσείο στο Δήμο Κόνιτσας, όταν ο δήμος αυτός καταργήθηκε και απορροφήθηκε από το δήμο Κόνιτσας.

Ο Δήμος Κόνιτσας δεν προώθησε το θέμα αυτό και το κτίριο παρέμενε και παραμένει κλειστό-νεκρό.

Με πολλές επιστολές μας προς το Δήμαρχο και το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Μαστοροχωρίων και Κόνιτσας, ζητήσαμε να ενημερωθούμε: α) Ποιος είναι σήμερα ο φορέας που κατασκευάζει και έχει την ευθύνη αποπεράτωσης, οργάνωσης (εκθέματα κ.λπ.) και λειτουργίας του μουσείου; β) Σε ποια κατάσταση – φάση βρίσκεται η ανέγερση – αποπεράτωση του μουσείου (κτίριο-προθήκες-

εκθέματα); γ) Που βρίσκονται και φυλάσσονται τα εκθέματα που θα τοποθετηθούν στο μουσείο; και δ) Πότε, προβλέπεται να εγκαινιασθεί το μουσείο;

Δυστυχώς, (ανεξήγητα) δεν τύχαμε καμμίας απάντησης, έστω και τυπικής στις επιστολές μας (επισυνάπτομε αντίγραφα των επιστολών που εστάλησαν).

Έτσι, τώρα, μας προκάλεσε έκπληξη, διαβάζοντας στον απολογισμό της προηγούμενης Δημοτικής Αρχής ότι κατατέθηκε πλήρης φάκελος για έγκριση του έργου «Μουσείο Ηπειρωτών Μαστόρων» με προϋπολογισμό 300.000 ευρώ και τρεις μελέτες της κ. Σόνιας Χαραλαμπίδου, αφού ήδη είχε εγκριθεί από την Περιφέρεια Ηπείρου το έργο αυτό και προφανώς οι τότε μελέτες της κ. Χαραλαμπίδου και είχε χορηγηθεί το απαιτούμενο για τη δημιουργία του Μουσείου ποσό των 250.000.000 δραχμών.

Κύριε Δήμαρχε,

Προφανώς, στο φάκελο του Μουσείου Μαστόρων που σας παρέδωσε ο Δήμος Μαστοροχωρίων που έχετε στα αρχεία του Δήμου, θα υπάρχουν οι μελέτες: Μουσειολογική, μουσειογραφική και ηλεκτρομηχανολογική της κ. Σόνιας Χαραλαμπίδου, καθώς και τα στοιχεία της ηλεκτρονική τεκμηρίωσης και αρχειοθέτησης όλου του μουσειολογικού υλικού, και φυσικά, όλο το υλικό 4.300 φωτογραφίες, σχέδια, αποτυπώσεις, χαρτογραφήσεις, κιτάπια, συμφωνητικά, αλληλογραφία, παλιά εργαλεία κ.λπ. και φυσικά κάποιος πίνακας καταγραφής όλου του υλικού. Είναι πρόδηλο ότι από τα στοιχεία αυτά επιβεβαιώνεται ότι με το ποσό των 250.000.000 δραχμών που σας έδωσε η Περιφέρεια καλυπτόταν-καλύφθηκε το όλο έργο δημιουργίας του Μουσείου και η δαπάνη των μελετών για τη δημιουργία του, οπότε θα εκτιμήσετε τη σκοπιμότητα (!) της υποβολής αίτησης έγκρισης δημιουργίας του Μουσείου αυτού.

Θα εκτιμούσαμε ιδιαίτερα, αν μας πληροφορούσατε για την όλη υπόθεση του Μουσείου και αν ο Δήμος ως κύριος του έργου έχει παραλάβει το συντελεσθέν έργο με το ποσό των 250.000.000 δραχμών που σας δόθηκε από την Περιφέρεια Ηπείρου για το σκοπό αυτό.

Με τη διαβεβαίωση ότι οι απόδημοι της Αττικής των χωρίων που αποτελούν το Δήμο Κόνιτσας, εκπροσωπούμενοι από την Ομοσπονδία και τους επιμέρους Συλλόγους, είναι και θα είναι πρόθυμοι να συμπαρασταθούν, στο μέτρο των δυνατοτήτων τους, σε κάθε πρωτοβουλία του Δήμου, για το καλό των κατοίκων του.

Με εκτίμηση

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

Η Γεν. Γραμματέας

Μιχαήλ Μαντζάνης
Μ. Γ. Γραμματέας

Σημασία Λακωνικών εκφράσεων

«*Αρχη άνδρα δείκνυσι*».

(Το αξίωμα αποκαλύπτει
το χαρακτήρα του ανθρώπου).

«*Αυδωρεί και παραχρήμα*»

(Αμέσως, στη στιγμή)

«*Αποχρώσαι ενδείξεις*»

(Επαρκείς ενδείξεις)

«*Άνευ αποχρώντος λόγου*»

(Χωρίς σοβαρό λόγο και αφορμή)

«*Ανά τας ρύμας και τας αγυιάς*»

(Στα σοκάκια και τους δρόμους)

«*Θεός φυλάξοι*»

(Ο Θεός να μας φυλάξει)

«*Ο από μηχανής θεός*»

(Άνθρωπος ή μέσο που παρουσιάζεται
απροσδόκητα και δίνει λύση στο αδιέξοδο)

«*Εξ όνυχος τον δέοντα*»

(Από κάποια μικρή ένδειξη μπορεί να
διαφανεί ο χαρακτήρας ενός ανθρώπου)

«*Εκάς οι βέβηδοι*»

(Αμακριά οι μολυσμένοι)

«*Εν ευθέτω χρόνω*»

(Σε κατάλληλο χρόνο)

«*Ειρήσδω εν παρόδω*»

(Ας λεχθεί παρεμπιπτόντως, ας πούμε με
την ευκαιρία αυτή)

«*Εξώδης και προώδης*»

(Ο φαύλος, ο ανήθικος και διεστραμμένος
άνθρωπος)

«*Αμ' έπος άμ' έργον*»

(Μόλις το είπε το κανε)

«*Εν κρυπτώ και παραβύστω*»

(Στα κρυφά και χωρίς διαφάνεια)

«*Από Καθέδρας*»

(Ομιλεί κάποιος με ύφος δογματικό, μη
επιδεχόμενος αντίρρηση)

«*Μηδείς αγεωμέτητος εισίτω*»

(Επιγραφή στην πύλη της Σχολής του
Πλάτωνα. Να μην μπρεί κανείς που δεν
γνωρίζει γεωμετρία. Μεταφορικά να μην
μπει κανένας άσχετος).

Από ημερολόγιο του 2005

Επιλογή-φωτοτύπηση

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΛΕΤΣΗΣ

Προς τον Λήμο

ΘΕΜΑ: Πρόσβαση προς την Ι. Μονή Σιομίου

Εμείς οι εκπρόσωποι των Πολιτιστικών Συλλόγων και λοιποί πολίτες που υπογράφουμε την παρούσα επιστολή, εκφράζοντας την άποψη όλων των κατοίκων της Κόνιτσας, αλλά και των εκτός συνόρων της, συνειδητοποιούμε πως η Ιερά Μονή η αποκαλούμενη ΣΤΟΜΙΟΥ αφιερωμένη στο Γεννέσιον της Θεοτόκου τείνει να καταστεί σημαντικός προσκυνηματικός τόπος για τους απανταχού της γης Ορθοδόξους Χριστιανούς.

Αυτό εν πρώτοις οφείλεται στο γεγονός ότι σ' αυτή εγκαταβίωσε ο Μακαριστός Γέρων Παΐσιος κατά τα πρώτα χρόνια του μοναχικού του βίου του οποίου η Αγιοκατάταξη είναι για όλους μας «ποθούμενο». Κατά δεύτερο λόγο αβιάστως αναγνωρίζουμε ότι η Ι. Μονή πολλά οφείλει στον σημερινό Ηγούμενο της Πατέρα Κοσμά Σιώζο.

Με σεμνότητα ο καθένας μας κάτι έχει να πει για το πνευματικό του έργο. Εγκόσμια εκφράζουμε τον θαυμασμό μας για την κτιριακή αναγέννηση της Ι. Μονής πέρα για πέρα καταδικό του κατόρθωμα και έργο.

Για να προσφέρει στην Παναγία μας αυτό που έταξε δεν λογάριασε κόπους και θυσίες, αναποδιές. Επήρησε στο ακέραιο την υπόσχεση που έδωσε στην κουρά του για ακτημοσύνη. Ακόμη και οι κόποι του εγκόσμιου υπαλληλικού του βίου του έδωσαν την δυνατότητα να πραγματώσει το τάμα του για ένα δεύτερο εκκλη-

σάκι εντός της Ι. Μονής. Οι κήτορες του Μοναστηρίου το έτος 1777 το έκτισαν σε τόπο ευλογημένο και κοσμημένο με όλα τα μεγαλεία της φύσης, μεγαλεία φυσικά του Θεού.

Η Πολιτεία εκτιμώντας το φυσικό μεγαλείο της χαράδρας του Αώου και αποβλέποντας στην προστασία και την διαίω- νιση του φυσικού κάλλους συνέταξε κανονισμό λειτουργίας ο οποίος εμπεριέχεται σε Προεδρικά Διατάγματα με τίτλο «Κανονισμός Λειτουργίας του Εθνικού Δρυμού Βίκου-Αώου». Εν ολίγοις ο κανονισμός περιέχει διατάξεις του τι επιτρέπεται και τι απαγορεύεται, προϋποθέσεις και όρους άσκησης δραστηριοτήτων και επεμβάσεων και άλλα. Σημείο ακανθώ- δες και διφορούμενο για τις σημερινές συγκυρίες τις οποίες δεν προέβλεψαν τα διατάγματα (ήτοι την αναμενόμενη Αγιοκατάταξη του Γέροντος Παϊσίου, το κύμα των προσκυνητών την ανάγκη οικοδομικής ανασυγκρότησης της Ι. Μονής) είναι ο τρόπος και τα μέσα πρόσβασης της Ι. Μονής. Το πώς πήγανε εκεί πάνω τα υλικά για να γίνουν όλα αυτά τα θαυμάσια της Μονής μπορεί να τα αναζητήσει κανείς στις αγρυπνίες και τους πονοκεφάλους του Πατρός Κοσμά.

Ωρίμασε η άποψη πως πρέπει να ανοίξει διάλογος με την πολιτεία για να επιλυθεί δια παντός το πρόβλημα πρόσβασης της Ι. Μονής με σύγχρονα μέσα, η εποχή των υποζυγίων έχει περάσει. Οι

ανάγκες του Μοναστηρίου σε τροφοδοσία θα αυξηθούν, ανήμποροι και εμπειρίστατοι πιστοί θα ποθούν ένα προσκύνημα και κανείς δεν μπορεί να τους το αρνηθεί.

Η Κόνιτσα πληθυσμιακά αιμορραγεί και μην ψάχνουμε το ντορό του λύκου ο οποίος έχει μπει στο μαντρί. Ο Θρησκευτικός τουρισμός για την περιοχή μας είναι αναγκαίος όσο ποτέ άλλοτε.

Ο Αώος μέχρι «συντέλειας των αιώνων» θα κυλά τα νερά του πλαισιωμένος από την κασιροπολιτεία της Τύμφης, η πανίδα και η χλωρίδα θα πεθαίνει και θα αναγεννάτε και μόνο η αναγέννηση της Κόνιτσας και των χωριών της θα παραμείνει μεγάλος άγνωστος Χ.

Ανακεφαλαιώνοντας Κε Πρόεδρε του

Δημοτικού Συμβουλίου σας καλούμε να φέρετε προς συζήτηση το θέμα στο Δημοτικό Συμβούλιο, να ληφθούν πρωτοβουλίες και να γίνουν ενέργειες έτσι ώστε νομικά να λυθεί το θέμα πρόσβασης στην Ι. Μονή Στομίου κάτι που ενδιαφέρει τόσο την Ι. Μονή όσο και την κοινωνία της Κόνιτσας.

Πέραν των ανωτέρω για τους τακτικά και κάθε Κυριακή Εκκλησιαζόμενους στην Ι. Μονή Στομίου μεσοπρόθεσμα θα ήταν καλό να τους δοθεί η δυνατότητα και πάντα ελεγχόμενα να πηγαίνουν με τα οχήματά τους μέχρι το φράγμα ώστε να παρευρίσκονται έγκαιρα στη Θεία λειτουργία.

Οι υπογραφόντες

(Ακολουθούν οι υπογραφές)

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Μετεωρολογικά στοιχεία από τον σταθμό του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών στην Κόνιτσα σε συνεργασία με το Metar.gr.

Θέση Σταθμού: Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας-Πραμάντων (υψόμ. 530m)

Ιστοσελίδα Σταθμού: <http://penteli.meteo.gr/stations/konitsa/>

Σεπτέμβριος 2014

Θερμοκρασία (οC)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών ανέμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
18,4	31,4	11,6	81,2	10	ΝΔ

Οκτώβριος 2014

Θερμοκρασία (οC)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών ανέμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
13,8	27,1	4,3	131	9	BBA

Μια συγκέντρωση, πολλά συμπεράσματα και περισσότερα ερωτήματα

α. Στις 17-10-2014 στο Δημαρχείο Κόνιτσας έγινε συγκέντρωση των κτηνοτρόφων της περιοχής μας με πρωτοβουλία της Περιφέρειας Ηπείρου και του Δήμου Κόνιτσας. Ενημερώθηκαν οι κτηνοτρόφοι από κτηνιάτρους για τον καταρροϊκό πυρετό, που έπληξε και δικά μας κοπάδια προβάτων και για την φοβερή ευλογιά, που θανάτωσε εκατοντάδες κοπάδια στον Εβρο και απειλεί με εξαφάνιση την ελληνική κτηνοτροφία.

Η συζήτηση επεκτάθηκε επιτυχώς από τον Περιφερειάρχη σε θέματα κτηνοτροφίας και εν γένει πρωτογενούς παραγωγής, που αν δεν την αναπτύξουμε στις σημερινές συνθήκες ανθρωπιστικής κρίσης οι συνέπειες της φτώχειας και της πείνας θα είναι οδυνηρές. Ο Περιφερειάρχης ενημέρωσε με πληρότητα το κοινό για τις νομοθετικές αλλαγές που επήλθαν για τα βοσκοτόπια, τις δασικές εκτάσεις και τα δάση που ευνοούν την κτηνοτροφία και για τις προϋποθέσεις βοήθειας των κτηνοτρόφων από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Τόνισε πόσο μακριά και αδιάφορο είναι το «κέντρο» από τις ανάγκες της επαρχίας, της υπαίθρου.

β. Οι παριστάμενοι κτηνοτρόφοι ήταν πολλοί και μεταξύ αυτών και αρκετοί νέοι σε ηλικία που υπέβαλαν καίριες ερωτήσεις και πολλές ενστάσεις για την χαμηλής αποδοτικότητας λειτουργία του Ελληνικού Δημοσίου. Η συζήτηση εν γένει ήταν υψηλού επιπέδου και καλά διευθυνώμενη, που θα την χαιρόταν και επιστη-

μονικός κλάδος. Οι κτηνοτρόφοι διψούν για γνώση, που δεν την απέκτησαν ποτέ, ούτε πριν την άσκηση του επαγγέλματος ούτε κατά την άσκησή του. Ακόμη και νομική γνώση, που δυστυχώς είναι μεθοδευμένα σκόρπια και ακωδικοποίητη, χρειάζονται. Χιλιοειπωμένο ότι η γνώση είναι δύναμη και να προσθέσουμε ότι η άγνοια φέρνει σήμερα τον πραγματικό θάνατο. Παλιότερα γινόταν αγροτοκτηνοτρόφοι οι πολλοί άνθρωποι της υπαίθρου, που περίσσευαν και δεν μπορούσαν να ασκήσουν άλλο επάγγελμα ή να μεταναστεύσουν. Ο ανεκπαιδευτος αγροτοκτηνοτρόφος δεν αντέχει στο σημερινό ανταγωνιστικό περιβάλλον. Πού είναι το πρακτικό γεωργικό Αναγνωστοπούλειο Σχολείο της Κόνιτσας;

Για τις παραπάνω αρρώστιες των ζώων δεν έχει βρεθεί εμβόλιο ή φάρμακο και οι κτηνοτρόφοι αυτοσχεδιάζουν. Ο καταρροϊκός πυρετός διαδίδεται με τα κουνούπια και τα μέτρα αφορούν την καταπολέμηση των κουνουπιών. Σίγουρα πρέπει να τηρούνται συνθήκες υγιεινής για τα ζώα, που εμποδίζουν την ανάπτυξη και διάδοση των ιών. Ισχύει ό,τι και για τον άνθρωπο που τις υποχρεώσεις ατομικής και οικιακής υγιεινής μάς υπενθυμίζει ο επίκαιρος και θανατηφόρος ιός έμπολα που θερίζει συνανθρώπους μας σε φτωχές αφρικανικές χώρες λόγω έλλειψης εκεί στοιχειωδών κανόνων υγιεινής. Οι ιοί δεν θέλουν διαβατήριο για να περάσουν θάλασσες, ηπείρους και κρά-

τη. Η ανθρωπότητα σε προηγούμενους χρόνους αποδεκατίσθηκε από τους ιούς. Πόσο μικρός και λίγος είναι ο άνθρωπος παρά τα επιτεύγματά του απέναντι σε μικροσκοπικούς και άφαντους ιούς...

Η φοβερή ευλογία ήρθε από την Τουρκία και μέσω κυνηγόσκυλων που αγοράζουν ανέλεγκτα ασυνείδητοι κυνηγοί για να ικανοποιήσουν το χόμπι τους. Ο «ωχαδελφισμός» στο μεγαλείο του. Τώρα ο κίνδυνος είναι τα μολυσμένα γεωργοκτηνοτροφικά εργαλεία των πληγέντων να πωληθούν στην αμόλυπτη ακόμη χώρα μας και να διαδοθεί έτσι η αρρώστια.

Οι κτηνοτρόφοι που τα κοπάδια τους προσβλήθηκαν από καταρροϊκό πυρετό έκρυβαν από τις κτηνιατρικές υπηρεσίες και τους συναδέλφους τους την αρρώστια και η καχυποψία αυτή βοήθησε στην εξάπλωσή της και σε άλλα κοπάδια. Πόσο κοινό δρόμο πρέπει να διανύσουμε πολίτες και Πολιτεία για να θεμελιώσουμε μια σχέση εμπιστοσύνης. Πόσο πρέπει να αλλάξει το Δημόσιο, πόσο πρέπει να αλλάξουμε εμείς οι πολίτες, για να αλλάξει η ζωή μας.

Τα ψόφια ζώα από τον καταρροϊκό πυρετό πρέπει να καίγονται σε αποτεφρωτήρα, αλλιώς και από ανάγκη, να θάβονται σε μέρος που δεν έχει νερά. Εδώ τα ψόφια ζώα πετάγονται σε λάκκους και ρεματιές, μολύνονται τα νερά και κινδυνεύουν και τα άγρια ζώα και ο κύκλος της αρρώστιας και της καταστροφής μεγαλώνει. Γιατί διαπράττονται ατιμώρητα τέτοια εγκλήματα;

Ελάχιστοι κτηνίατροι του Δημοσίου είναι υποχρεωμένοι να καλύπτουν μεγά-

λες περιοχές με σκορπισμένα κοπάδια και στάβλους χωρίς ζώνες κτηνοτροφικές πουθενά. Παρότι ο δημοσιοϋπαλληλικός κόσμος είναι μεγάλος με τεράστιο κόστος αφθονεί κυρίως στην στημένη γραφειοκρατία και παραγωγικές θέσεις στο Δημόσιο δεν δημιουργούνται ή και υπάρχουσες δεν καλύπτονται.

Για να αναπτυχθεί η κτηνοτροφία, και κίνητρα να μην δοθούν, αρκεί να αρθούν τα αντικίνητρα. Στον κάμπο Κόνιτσας απαγορεύεται η θεμελίωση και λειτουργία στάβλου. Έχει λογική αυτή η απαγόρευση; Πόσος χρόνος θα χρειασθεί για να ανατραπεί αυτό το παράλογο καθεστώς, αφού αφορά την κτηνοτροφία και όχι την βιομηχανία; Ποιος θα πάρει την πρωτοβουλία; Πως μπορεί η γνώση για τις δυνατότητες που έχει σήμερα ένας κτηνοτρόφος μέσα στο ελληνικό και ευρωπαϊκό γίγνεσθαι να φθάσει στον ενδιαφερόμενο; Ποιος ο ρόλος του Δήμου ως ιμάντα μεταφοράς γνώσης;

Αγροτοκτηνοτροφική η περιοχή μας. Αγροτοκτηνοτρόφοι αρκετοί κάτοικοι. Κάποιοι και με πολύ σύγχρονες και μεγάλες μονάδες προβάτων και γιδιών. Κανένας κλαδικός συνεταιρισμός να υπηρετεί τα συμφέροντά τους δεν υπάρχει. Κανένας αγροτικός σύλλογος να εκφράζει συλλογικά την γνώμη τους δεν υπάρχει. Τα ζώα παράγουν γάλα και κρέας. Κανένα τοπικό τυροκομείο, κανένα τοπικό γαλακτοκομικό προϊόν δεν υπάρχει. Το σφαγείο κλειστό περιμένει την κατάρρευσή του.. Τι καθεύδουμε;

Β. ΤΣΙΑΛΙΑΜΑΝΗΣ

Επετειακό

Ζουν ακόμη

γράφει ο ΣΩΚΡΑΤΗΣ Μ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Γιορτάζουμε εφέτος την 74η επέτειο από τον ιστορικό πόλεμο του 1940-41. Ένα ιστορικό έπος που γράφτηκε στα απότομα βουνά της Ηπείρου μας..

Οι περισσότεροι απ' εκείνους τους ηρωικούς μας φαντάρους που με το «χαμόγελο στα χείλη», τραγουδώντας πήγαιναν στο πόλεμο κι έγραφαν ιστορικές ηρωικές σελίδες δόξας και ηρωισμού, με την πολεμική ιαχή «αέρα» έχουν φύγει. Ελάχιστοι ζουν ακόμη. Μεταξύ αυτών, ο υπογραφόμενος γνωρίζει δύο υπέρηγρους πολεμιστές του '40.

Συνδέεται μ' αυτούς πάνω από 60 χρόνια. Η συντροφιά τους είναι υπέροχη και οι πολεμικές αναμνήσεις και διηγήσεις αξιοθαύμαστες. Είναι οι συμπατριώτες μας:

1) Βασίλειος Χ. Αρχιμανδρίτης από το Πάπιγκο Ζαγορίου, γεννηθείς το 1914, αντισυνταγματάρχης πολεμικής διαθεσιμότητας σήμερα και ανθυπολοχαγός πεζικού το 1940.

2) Κεραμίδας Δημήτριος από τη (ΜΕΒΓΕΖΑ) Παλαιόπυργο Πωγωνίου γεννηθείς το 1916, ανθυπολοχαγός Πυροβολικού το '40 και απλός στρατιώτης σήμερα. Σύμφωνα με τη Στρατολογία.

Και οι δυο τους ήταν πολεμιστές, καθώς είπαμε στον πόλεμο του '40-41 και μετά και οι δυο έλαβαν μέρος στην εθνική αντίσταση από το 1942 μέχρι το 1944, που έφυγαν οι κατακτητές.

Το 1946 επιστρατεύτηκαν ξανά, ανθυπολοχαγοί και τους κατέταξαν στο τάγμα «Σκαπανέων», ο Αρχιμανδρίτης, σε μια εκκαθάριση αποναρκοποίησης, ενός ορεινού δρόμου, τραυματίστηκε βαρεια και ο άλλος που κατετάγη, στο Τάγμα Σκαπανέων οδηγήθηκε στο «Εθνικό αναμορφωτήριο» της Μακρονήσου, όπου τον υποβίβασαν από ανθυπολοχαγό, σε απλό στρατιώτη και υπέστη την εθνική διαπαιδαγώγηση» επί 4 χρόνια, σαν ανταμοιβή για την συμμετοχή του στην εθνική Αντίσταση.

Το 1950 και οι δύο απελύθησαν και μπήκαν στη ζωή, με χίλιες δύο δυσκολίες, δημιούργησαν οικογένεια με παιδιά και εγγόνια.

Ο υποφαινόμενος σαν άνθρωπος που ενδιαφέρεται για την περίοδο αυτή, ιστορικά και μόνο, έχει πάρει πολλές φορές συνεντεύξεις, μαγνητοφωνήσεις και διηγήσεις, τις έχει τακτοποιήσει και ταξινομήσει χρονικά και πιστεύει να τις εκδόσει στο μέλλον¹.

Ωστόσο και οι δυο τους, δεν θέλουν ν' αναφερθούν στην δύσκολη εμφιλοπολεμική περίοδο του 1946.49 παρά μόνο εύχονται οι υπέρηγροι «**ΠΟΤΕ ΜΑ ΠΟΤΕ ΝΑ ΜΗΝ ΞΑΝΑΖΗΣΕΙ Η ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΤΕΤΟΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ**»!

Όμως όταν αναφέρονται στα πολεμικά γεγονότα του '40 ασπράφτουν τα μάτια τους, γίνονται ξανά έφηβοι των 22-25 χρόνων, και διηγούνται γεγονότα, μάχες,

ηρωϊσμούς, μαζί με τους στρατιώτες τους με καταπληκτικές ημερομηνίες και ονόματα. Είναι να τους θαυμάζεις και να θέλεις ποτέ να μην τελειώσουν οι διηγήσεις τους και οι αναμνήσεις τους.

Εύχομαι ο θεός να τους δίνει ακόμη δύναμη και μακροήμερευση.

Ας είναι αυτές οι λίγες αναφορές μου μια ένδειξη, τιμής και ευγνωμοσύνης σ' αυτούς τους ηρωικούς μαχητές ανθυπολοχαγούς του ιστορικού πολέμου 1940-41.

Σ' αυτούς και στις χιλιάδες των άλλων γενναίων μαχητών, που έδωσαν τα πάντα για την πατρίδα και μερικοί και την ίδια τη ζωή τους σ' αυτόν τον άνισο αγώνα, όταν ξέσπασε η λαίλαπα του πολέμου - που σκορπίζει τον όλεθρο και την καταστροφή.

Αυτοί οι γέροντες σήμερα, είναι μια

ζωντανή ιστορική παρουσία, που αντήχησε από τα χαράματα της 28ης Οκτωβρίου του '40 εδώ στα κακοτράχαλα βουνά κι έδωσαν το παρόν στον άνισο αγώνα.

Είναι ξεχωριστή τιμή στους ζώντες ανθυπολοχαγούς του '40 και μια παρακαταθήκη προσφοράς.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ Μ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
Συνταξιούχος Εκπαιδευτικός

Υ.Γ. 1) Οι αναμνήσεις του Βασίλη Αρχιμανδρίτη περιέχονται στο βιβλίο του «ΠΟΡΕΙΑ ΓΕΝΝΑΙΩΝ» το Ανεξάρτητο Τάγμα προκαλύψεως Κονίτσης στον Ελληνοϊταλικό πόλεμο 1940-41 - ΑΘΗΝΑ 2002.

και 2) Του Δημήτρη Κεραμίδα στο βιβλίο του Η ΜΕΓΕΖΑ (ΠΑΛΑΙΟΠΥΡΓΟΣ ΠΩΓΩΝΙΟΥ Κεφ. Πόλεμος του 1940 Ιωάννινα 2007).

ΑΠΟ ΤΟ ΟΧΙ ΤΟΥ 1940 ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΑ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΠ. ΖΑΝΗΣ

Ο πόλεμος του 1940 αποτελεί ορόσημο στην παγκόσμια ιστορία γιατί ένας ολιγάριθμος λαός με τον παλλαϊκό του αγώνα ανέτρεψε τη λογική των αριθμών και των μέσων και ματαίωσε τα επιταλικά σχέδια των εισβολέων Ιταλών και Γερμανών.

Η αντίστασή του θρεμμένη από την αγωνιστική παράδοση αιώνων και την αγάπη προς την πατρίδα και το ιδανικό της Ελευθερίας προκάλεσε τον παγκόσμιο θαυμασμό.

Όταν οι άλλοι Ευρωπαίοι γονάτιζαν μπροστά στη φασιστική - ναζιστική λαίλαπα ο ελληνικός λαός στάθηκε όρθιος

και μαχόμενος.

Τα όσα ακολούθησαν είναι γνωστά.

Οι «ΣΥΜΜΑΧΟΙ» μας, παρά τα εγώμια και τους ύμνους για την αντίσταση του ηρωικού λαού, συμμάχησαν και στήριξαν παντοιοτρόπως οργανώσεις και σχηματισμούς αποτελούμενους από συνεργάτες των κατακτητών, ντόπιους και ξένους, για τα δικά τους σχέδια και επιδιώξεις.

Ο εξαντλημένος λαός μας βρέθηκε αντιμέτωπος με τα τάγματα ασφαλείας και τους τυχοδιώκτες που είχαν μεταβληθεί σε διώκτες όλων εκείνων που αγωνίστηκαν και μάτωσαν για την απελευθέ-

ρωση της Πατρίδας.

Με τα όπλα και τις λίρες των συμμάχων οι αντιστασιακοί αγωνιστές κυνηγήθηκαν ως προδότες και οι συνεργάτες των κατακτητών ως γνήσιοι πατριώτες τιμήθηκαν με ανταλλάγματα.

Ο εμφύλιος, σαν έργο σκοτεινών δυνάμεων και συμφερόντων, καταδίκασε τη χώρα μας σε συνεχή αιμορραγία, φτώχεια και δυστυχία.

Ο ανθός της νιότης θυσιάστηκε, ο παραγωγικός ιστός εκμηδενίστηκε, η ύπαιθρος ερημώθηκε.

Παρόλα αυτά σταθήκαμε στα πόδια μας. Περάσαμε δια πυρός και σιδήρου, ώσπου έγινε κατανοητό ότι η Ελλάδα πρέπει να ζήσει γιατί το δικαιούται, αλλά και γιατί τα ντόπια και ξένα συμφέροντα τη χρειάζονται για τους δικούς τους λόγους.

Το «ΟΙΚΟΠΕΔΟ» Ελλάδα είναι χρήσιμο λόγω της γεωπολιτικής της θέσης.

Όσοι κυβέρνησαν και κυβερνούν τη χώρα έχουν τεράστιες ευθύνες για τις πράξεις και τις παραλείψεις τους.

Ο αλόγιστος υπερδανεισμός, η κακοδιαχείριση και τα σκάνδαλα μας οδήγησαν στην εξαθλίωση. Η αξιοπρέπειά μας καταρρακώθηκε.

Οι δανειστές - τοκογλύφοι επιβάλλουν τους όρους και την πολιτική που ακολουθούν οι κυβερνώντες ως πιστοί υπηρέτες και όχι ως ηγέτες που έχουν χρέος να σέβονται τη λαϊκή εντολή και το Σύνταγμα.

- Ξεπουλούν την αιματοποτισμένη γη μας.

- Μας αρπάζουν τα σπίτια μας.

- Μας κλέβουν το ψωμί των παιδιών μας.

- Ξεθεμελιώνουν το κοινωνικό κράτος.

- Διαλύουν τα σχολεία και τα νοσοκομεία.

- Οδηγούν τα παιδιά μας στη μετανάστευση, ενώ η χώρα μας διέχεται κύματα μεταναστών από τις χώρες που ζουν τον εφιάλτη του πολέμου.

Η πατρίδα μας κινδυνεύει!!!

Οι ηττημένοι εκδικούνται και τιμωρούν τους Νικητές!!!

Στην ιστορική μας διαδρομή είπαμε πολλά ΟΧΙ και αντισταθήκαμε στην υποδούλωση.

ΣΗΜΕΡΑ τι κάνουμε;

- Παραδινόμαστε αμαχητί;

- Αποδεχόμαστε την καταρράκωση της αξιοπρέπειάς μας;

- Γιατί πληρώνουμε τα χαράτσια και τους δυσβάστακτους φόρους που μας επιβάλλουν τα όργανα των δανειστών - τοκογλύφων;

- Γιατί δεν αγωνιζόμαστε σθεναρά για την τήρηση του Συντάγματος και των Νόμων που καταστρατηγούνται ποικιλότροπα;

- Γιατί τόση ανοχή που στο τέλος καταντάει ενοχή;

Ο εορτασμός της επετείου του ΟΧΙ μας επιβάλλει να τιμήσουμε με αγώνες τη μνήμη των ηρώων και την εθνική μας αξιοπρέπεια.

ΟΧΙ στην υποτέλεια.

ΟΧΙ στον εξευτελισμό!!!

Θήβερές διαπιστώσεις μέσα στο εθνικό πανηγύρι

Σε ωραία πανηγυρική ατμόσφαιρα με την επιμέλεια της νέας δημοτικής αρχής, βοηθώντας του καλού καιρού, γιορτάστηκε εφέτος η επέτειος της 28ης Οκτωβρίου 1940 στην Κόνιτσα. Ήταν μια αφορμή οι λίγοι παλιοί να ξαναζήσουν τα γεγονότα του 1940 και οι νέοι να μάθουν. Ήταν και πολλοί, από όλη την Ελλάδα, οι επισκέπτες μας, παρά την σκληρή οικονομική κρίση αλλά και οι ντόπιοι βγήκαν από το σπίτι τους. Ας φροντίσει η ερημωμένη επαρχιακή Ελλάδα να επανέλθει η παλιά διάταξη που όριζε ότι όταν μεταξύ δύο αργιών μεσολαβούσε εργάσιμη ημέρα στον δημόσιο τομέα τότε και αυτή γινόταν αργία, για να δίνεται η ευκαιρία της εξόδου στην ύπαιθρο χώρα που στις γιορτές περιμένει να ανασάνει και οικονομικά.

Θλίψη όμως προκαλεί ότι οι φαντάροι της τοπικής στρατιωτικής μας μονάδας δεν έφθναν να σχηματίσουν ούτε μια διμοιρία και αν καλώς κατάλαβα επρόκειτο μάλλον περί επαγγελματιών στρατιωτών-υπαξιωματικών. Μόνο στην ελληνική γλώσσα η λέξη –έννοια πολίτης αποτελείται από τα ίδια γράμματα με την λέξη-έννοια οπλίτης. Η νίκη του 1940 κατά του Ιταλού φασίστα εισβολέα οφείλεται όχι στον επαγγελματισμό του στρατού μας-που υπήρχε- αλλά στην ψυχή του και στο γεγονός ότι όλος ο λαός, άνδρες, γυναίκες, παιδιά, έγινε στρατός, έγιναν μαχητές υπέρ της ακεραιότητας και ελευθερίας της πατρίδας μας και μάλιστα υπό δικτατορία. Ο δικτάτορας από καιρό προετοιμασμένος το πρωϊνό εκείνο εξέφρασε με το ΟΧΙ ολόκληρο τον ευφυή και στην μέγιστη πλειοψηφία του αντιδικτατορικό ελληνικό λαό. Το γεγονός μπορεί να είναι από τις παραξενιές της ιστορίας. Αν ήταν θέμα αριθμών και συσχετισμών δεν θα ακολουθούσε σε πόλεις και βουνά η λαμπρή εθνική αντίσταση κατά του ναζι κατακτητή. **Ο Παλαμάς έγραψε «τις πατρίδες**

δεν τις μετράμε με το στρέμμα αλλά με της καρδιάς το πύρωμα».

Ακόμη μεγαλύτερη θλίψη προκαλεί ο ελάχιστος αριθμός των μικρών παιδιών που παρέλασαν. Όλοι οι μικροί μαθητές, όλων των σχολείων, δεν σχημάτιζαν ούτε μια σχολική τάξη. Στην τρίτη Λυκείου εμείς, η γενιά του 1951, φοιτούσαμε 47 μαθητές-μαθήτριες. Μέγα και πρώτο θέμα για την χώρα μας αλλά και για όλη την Ευρώπη η γήρανση του πληθυσμού. Γερασμένη και συνταξιούχα είναι και η Κόνιτσα. Στο σύγχρονο οικονομικό γίγνεσθαι και τα παιδιά μιας οικογένειας είναι τεκμήριο για την φορολόγησή της. Μη ξεχνάμε την δήλωση του μακαρίτη πρωθυπουργού της Τουρκίας και ιστορικού Τουργκούτ Οζάλ ότι το «θέμα» του Αιγαίου θα το λύσει ο υπερπληθυσμός της Τουρκίας και η λειψανδρία της Ελλάδας.

Ας μη πω άλλα δυσάρεστα και τελειώνω το κείμενό μου με μια πρόταση. Η Κόνιτσα δεν έχει μνημείο, δεν έχει ηρώο, υπέρ των πεσόντων για την ελευθερία της πατρίδας μας. Το υπάρχον μνημείο μπροστά στο Δημαρχείο τιμά ελάχιστους Κονιτσιώτες, αναφερόμενους ονομαστικά, που σκοτώθηκαν στην μικρασιατική εκστρατεία. Το μνημείο έγινε με δαπάνες τού στην Αθήνα συλλόγου Κονιτσιωτών την δεκαετία του 1930. Όταν βρέθηκα προ ετών για λόγους αναψυχής στην φτωχότατη Βοσνία θαύμασα τα πολλά (λόγω και των πολλών νεκρών από τους πρόσφατους πολέμους κατά την διάλυση της Γιουγκοσλαβίας) και ωραία μνημεία προς τιμή των Βόσνιων υπέρ Βοσνίας νεκρών. Ας γίνει και στην αιματοβαμμένη Κόνιτσα ένα αξιοπρεπές μνημείο και μάλιστα «δια εράνου» των Παν-Κονιτσιωτών και των φίλων της Κόνιτσας. Και ο τρόπος κατασκευής έχει το περιεχόμενό του και τον συμβολισμό του.

Β. ΤΣΙΑΛΙΑΜΑΝΗΣ

Η Δοξασμένη Κοιλιάδα του Αώου

Αποσπάσματα από το βιβλίο του Η. ΠΑΠΑΖΗΣΗ

28 Ιουνίου 1908 – Παραμονή της μνήμης των Αγίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου. Τις βραδινές ώρες της ημέρας εκείνης ο Ευθύμιος Παπαζήσης, επίτροπος στο εξωκκλήσι του Αγίου Αθανασίου πήγε ν' ανάψει τα κανδήλια. Επικρατούσε μια καλή τακτική τότε, ο επίτροπος του κάθε εξωκκλησιού να πηγαίνει ν' ανάβει τα κανδήλια την παραμονή ή ανήμερα κάθε μεγάλης γιορτής και Κυριακής. Ήταν έτοιμος να φύγει, όταν ξαφνικά μπήκαν στο Ναό 7 οπλισμένοι άγνωστοι. Μαζί των είχαν δεμένο και τον κάτοικο του χωριού Δήμο Ζιάκα. Είχε κατέβει ο καημένος τα ξημερώματα στο ποτάμι για ψάρεμα (ήτο η αδυναμία του), έπεσε στο σέκι των και τον κράτησαν όλη την ημέρα για να μην προδοθούν. Χωρίς πολλές εξηγήσεις ο αρχηγός της ομάδος αποτεινόμενος προς τον Ευθύμιον Παπαζήσην είπε: «Είμαι ο καπετάν Ντάβανος απ' το Αγρίνιο. Ήρθα αποκλειστικά εδώ για να ληστέψω τον κάτοικο του χωριού σας Παύλο Ζησάκη, για τον οποίο οι συγχωριανοί σας που εργάζονται στο Αγρίνιο, λένουν ότι έχει πολλές λίρες. Αύριο γιορτάζει και θα έχει ανοιχτές τις πόρτες, θα του επιθεθούμε να τον ληστεύσουμε» Πήρε όμως την εξής αυθόρμητη αλλά θαρραλέα απάντηση: «Εμείς τον Ντάβανο το θεωρούμε λήσταρχο και όχι κασικοκλέφτη. Γιατί απ' τη ληστεία που σκέπεστε να κάμετε δεν πρόκειται να πάρετε παρά πάνω από 50-100 λίρες». Τα λόγια αυτά έθιξαν το φιλότιμο και την ευθυξία του καπετάν Ντάβανου και ζήτησε διάλογο. Πήρε τις πληροφορίες ότι ο Ζησάκης

μπορεί να έχει μεγάλο όνομα από κακές και υπερβολικές εκτιμήσεις, δεν έχει όμως μεγάλο χρηματικό κεφάλαιο. Γυρίζει το μαγαζί του με πολύ μικρό χρηματικό κεφάλαιο σε βερεσέδες, το μισό, γιατί οι κάτοικοι του χωριού μας είναι φτωχοεργάτες οι περισσότεροι, ψωνίζουν με πίστωση».

Είχε νυχτώσει. Όλοι μαζί μπήκανε στο χωριό. Το σέκι των το λειβάδι του Αγίου Νικολάου, όπου συνεχίστηκε ο διάλογος. Παραπεύρως της περιοχής του Αγίου Νικολάου ήτο το σπίτι του Ευθυμίου Παπαζήση. Ζήτησε να ενημερώσει τον πατέρα του ιερέα Ζήσην Σακελλάριον Παπαζήσην για να μην ανησυχεί για την επιστροφή του. Ο Παπαζήσης όταν πληροφορήθηκε, εξανέστη για τη μελετώμενη ληστεία. Ζήτησε να έλθει σ' επαφή με τον αρχηγό της ληστρικής ομάδας. Εκείνος δεν αρνήθηκε, μ' ένα πήδημα βρέθηκε στην αυλή και σπίτι του ιερέως Παπαζήση. Εκεί άκουσε συμβουλές, αλλά και αυστηρές παρατηρήσεις που δεν έπεσαν στο κενό. Προτού να φύγει ο Ντάβανος, σηκώθηκε όρθιος, έβγαλε τον αγρινιώτικο σκούφο απ' το κεφάλι του, με σεβασμό φίλησε το χέρι του παπά και αποφασιστικά του είπε: «Σας ευχαριστώ πάτερ για όσα μου είπατε. Αποφάσισα να γίνω άνθρωπος. Η ληστεία δεν θα γίνει. Σας το υπόσχομαι. Θέλω μόνο ο Ζησάκης να μας εφοδιάσει με τρόφιμα, τσιγάρα και άλλα για μια βδομάδα και τίποτα άλλο», ο Ζησάκης που ειδοποιήθηκε κατάλληλα δεν αρνήθηκε. Όλη τη νύχτα ετοίμασε εκείνα που ζήτησαν οι ληστές τα πήραν και έφυγαν.

Έτσι ματαιώθη η ληστεία εκείνη, ο Ζησάκης ευχαρίστησε τον ιερέα και τον υιόν του, εδόξασε το θεό και για ανάμνηση έκτισε το εικόνισμα των Αγίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου πρεσβείες των οποίων ο Θεός των έσω σε από βεβαίαν καταστροφήν.

Είναι το εικόνισμα που είναι κτισμένο στις άσπρες πέτρες «Καέτρε Άλμπε» απέναντι από το πέτρινο ντιβάνι, που λαλιά αν είχε, πολλά θα μας έλεγε για την ιστορία του χωριού, γιατί γενεές γενεών κάθισαν και ξαπλώθηκαν σ' αυτό. Και σήμερα ακόμη λέγεται «στο εικόνισμα του Παύλη» (βλχ. λά εικοάνα αλ Παύλη).

27 Ιούλη 1910 – ώρα 3η απογευματινή. Ληστρική συμμορία εισήλθε στο Παλαιοσέλλι με σκοπό να ληστεύσει και να αιχμαλωτίσει τον κάτοικο του χωριού Παύλον Ζησάκη Παντοπώλη. Πήγαν στο παντοπωλείον αλλά δεν βρήκαν τον ίδιο. Ήτο εκκλησιαστικός επίτροπος εις τον Ναό της Αγίας Παρασκευής και ευρίσκετο την ώρα εκείνη εκεί. Βρήκαν όμως στο παντοπωλείο τον γαμπρό του Ζησάκη Βασίλειον Παναγιώτου Μίσιου ή Τσιώτην. Αφού ελεηλάτησαν το κατάστημα, τον πήραν αιχμάλωτο, ως ομήρους δε πήραν όσους άνδρας βρήκαν στο μαγαζί φορτωμένους με τα κλαπέντα είδη του καταστήματος και έφυγαν με κατεύθυνση προς την τοποθεσία «Γιουλτοβαένι». Οι κάτοικοι του χωριού, όταν πληροφορήθηκαν τη ληστεία, άρχισαν να πυροβολούν μάλλον προς εκφοβισμό των ληστών. Μία όμως αδέσποτη σφαίρα όπλου «Γκρά» ετραυμάτισε θανάσιμα τον 20χρονο υιόν του Στυλιανού Καρανίκα ή Μπεκιάρη Νικόλαο. Όταν έμαθε ο δυστυχής Νικόλαος ότι μεταξύ των ομήρων ευρίσκετο και ο πατέρας του, ακολού-

θησε τους ληστές για να παρακολουθήσει την τύχη του. Μεταφέρθηκε τραυματισμένος στην αυλή του θείου του Ιωάννου Καρανίκα ή Μπεκιάρη για να του προσφέρουν τις πρώτες βοήθειες. Η αιμορραγία όμως ήταν ακατάσχετη και σε λίγες ώρες απέθανε. Οι ληστές τις βραδινές ώρες τους ομήρους τους άφησαν ελεύθερους. Κράτησαν μόνο τον γαμπρό του Ζησάκη Βασίλειον, τον οποίο άφησαν ελεύθερο αργά την επομένη, αφού ο πεθερός του κατέβαλε στους ληστές λύτρα 200 λίρες. Η κηδεία του άτυχου Νικόλα έγινε την επομένη του θανάτου του. Τον έκλαψαν όχι μόνο οι δικοί του, οι συγγενείς και φίλοι του, αλλ' όλο το χωριό. Την κηδεία του παρακολούθησαν και τούρκοι αξιωματικοί που εν τω μεταξύ κατέφθασαν με τα αποσπάσματά των να κυνηγήσουν τους ληστές.

Τον Σεπτέμβριο του ιδίου έτους νέο πλήγμα βρήκε τον Στυλιανό Καρανίκα ή Μπεκιάρη. Πήγε στην περιφέρεια Γρεβενών να φορτώσει με τα 4 ζώα του σιτάρι. Γυρίζοντας σταμάτησε στη Βασιλίτσα «Γκορέλια» να διανυκτερεύσει. Τη νύχτα όμως ληστές επιχείρησαν να τον ληστεύσουν και να τον αιχμαλωτίσουν. Πρόλαβε να τους διαφύγει. Εκείνοι για εκδίκηση εφόνευσαν τα 4 ζώα του και διεσκόρπισαν τα φορτία του.

Καλοκαίρι του έτους 1911. Ένοπλη ομάδα εθεάθη στη θέση «Ταμπούρι» της περιφέρειας Παλαιοσελλίου. Ειδοποιήθη η τουρκική Αστυνομία Πάδων και ο Σταθμάρχης αυτής «Τζαφέρ Τσαούσης» μετά των ανδρών του και των Αγροφυλάκων Πάδων και Παλαιοσελλίου εκινήθη προς καταδίωξη αυτών. Η ένοπλη ομάδα και Αστυνομία ήρθαν αντιμέτωποι στη θέση «Μπάτε» της

περιφέρειας Παλαιοσελλίου. Οι άνδρες της χωρ/κής και οι αγροφύλακες πήραν θέση μάχης έτοιμοι να πυροβολήσουν. Σήμα συμφιλιωτικό όμως της ένοπλης ομάδας μετέβαλε την κατάσταση. Επλησίασαν έδωσαν εξηγήσεις και αγκαλιάστηκαν. Η ένοπλη ομάδα δεν ήταν ληστρική. Ήταν μέλη του Αλβανικού κομιτάτου που επεδίωκε την ανεξαρτησία της Αλβανίας, της δημιουργίας Αλβανικού Κράτους. Προσπαθούσε να μυήσει τους Αστυνομικούς Σταθμούς της υπαίθρου που ήταν επανδρωμένοι ως επί το πλείστον με Τουρκοαλβανούς Χωροφύλακες. Βρέθηκαν ομόφρονες και ακολούθησε ευωχία. Οι αγροφύλακες τώρα από πολεμιστές έγιναν κουβαλητές τροφίμων, ποτών και άλλων απ' το παντοπωλείο Ζησάκη. Η διάβρωση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας είχε αρχίσει. Το Τουρκικό Κράτος αντηλήφθηκε την κίνηση των Αλβανών και αντικατέστησε όλους τους Τουρκοαλβανούς Χωροφύλακες με Νεότουρκους. Ήταν όμως αργά. Τον Οκτώβριον του 1912 κηρύχθηκε ο Βαλκανικός Πόλεμος με τα ολέθρια αποτελέσματα για την Οθωμανική Αυτοκρατορία.

1926 25 Σ/βρίου. Ληστές, μάλλον διερχόμενοι, συνέλαβαν τον παντοπώλην του χωριού Αναστάσιον Τερλίκαν που τρυγούσε στο αμπέλι του στη θέση «Μπάλτα». Τον οδήγησαν στο χωριό όπου το παντοπωλείο του, και αφήρεσαν απ' αυτό πολλά πράγματα της αρεσκείας των. Φεύγοντες τον έφεραν μαζί των εις την θέση «Σουρπάσα» και εκεί τον άφησαν ελεύθερο λέγοντάς του «σου χαρίζουμε τη ζωή σου, πήγαινε στο καλό».

Συνεχίζουμε τα δεινοπαθήματα που

υπέστησαν οι κάτοικοι Βρυσοχωρίου από τους ληστές όπως ο τύπος αναγράφει αυτά:

1778-1883. Κατά το διάστημα των απαισιών τούτων της ληστείας ετών (Λαμπρίδης) και η Λεσινίτσα υπέστη ζημιές 1.400 λιρών. εξεπατρίσθηκαν δε εννέα οικογένειες.

1880. Παλιγγενεσία 9 Μαΐου εξ Ιωαννίνων από 2 Μαΐου «... ο μόνος και κυρίως αρματωλός Λεωνίδας Χούσιος επί κεφαλής 60 ανδρών εδοκίμασε να εισέλθει εις την κώμην του Ζαγορίου Λεσινίτσαν, αλλά παραδειγματικώς αποκρουσθείς μετέβη την ημέραν του Πάσχα Παλαιοσελλί...».

«Νεολόγος 18/30 Ιουνίου-Ζαγόριον 5/17 Ιουνίου... Λησταί καθ' εκάστην ακούονται τήδε περιφερόμενοι... Τη 25 Μαρτίου ελήσπευσαν το χωρίον Λεσινίτσα. Οι λησταί έκλεισαν τους κατοίκους εν τη εκκλησία καθ' ήν στιγμήν ετελείτο η θεία λειτουργία. Εκδύσαντες δε αυτούς έλαβον ότι ήρρεσεν αυτοίς (σημειωτέον ότι οι χωρικοί πάντες ήσαν ενδεδυμένοι τας πλουσίας αυτών ενδυμασίας ένεκα της εορτής) και επέκεινα των 500 λιρών...».

Παλιγγενεσία 16 Αυγούστου – εξ Ιωαννίνων υπό ημερομηνίαν 8 Αυγούστου.

... Ενώ κατά την εβδομάδα ταύτην επανήρχοντο εκ Θεσσαλίας οι εκ της κώμης Λεσινίτσα του Ζαγορίου Δ. Μπούκης και Α. Γκαράνης, οι παρά την Βωβούσαν φυλλάσοντες οθωμανοί Ζαπιέδες (χωροφύλακες) μεταμορφωθέντες εις ληστές συνέλαβον και απήγαγον τούτους. Και τον μεν Μπούκη απέλυσαν αφού έλαβον εκατόν οθωμανικάς λίρας, τον δε Γκαράνην διατηρούσιν εισέτι αιχμάλωτον, διότι ζητούσαν λύτρα λίρας 600.

Ένας υποδειγματικός «ιδιωτικός» ανθόκηπος σε δημόσιο χώρο

Από καιρό λέω να γράψω κάτι επαινετικό για τον ωραίο ανθόκηπο, που έχει στο δημοτικό πρανές, έξω από το σπίτι του, σε επαφή με το δημόσιο δρόμο Κόνιτσα-Ιωάννινα, στην Κλειδωνιά ο Ηλίας Καλτσούνης. Ταξιδεύοντας προς Κόνιτσα ή από Κόνιτσα βλέποντας αυτόν τον ανθόκηπο, τον γεμάτο τριανταφυλλίες αυτή την εποχή, λες μπράβο στον «νοικοκύρη» του Ηλία Καλτσούνη και εύχεσαι να ζήσει πολλά χρόνια. Παρά τις πολλές αγροτικές δουλειές του βρίσκει χρόνο για την φροντίδα του. Αμέσως, και μέσα στο αυτοκίνητο που είσαι, αντικρίζοντας τον ανθόκηπο σου αλλάζει η διάθεση. Αντε και να σου δοθεί η ευκαιρία ως πεζός να τον μυρίσεις και να τον χαϊδέψεις. Όλη η Κλειδωνιά είναι ένα φροντισμένο από τους κατοίκους του χωριό με περιποιημένα σπίτια και φυτεμένους κήπους. Δεν χρειάζονται πολλά χρήματα για να φυτευτεί και να μεγαλώσει ένας ανθόκηπος. Χρειάζεται γνώση, μεράκι, γούστο, αγάπη στο ωραίο. Για δημόσιο ανθόκηπο από ιδιωτικά χέρια απαιτείται η αίσθηση ότι ο δημόσιος χώρος είναι προέκταση της αυλής του σπιτιού. Οποίος πολιτισμός. Ας σκεφθούμε ένα τόπο, χωριό ή κωμόπολη, που οι κοινόχρηστοι χώροι του θα είναι όλοι φυτεμένοι και ανθοσπαρμένοι. Αυτός ο μυρωδάτος χώρος από επιλογή θα γίνει αξιοπερίεργος, αξιοθαύμαστος και τουριστικός προορισμός. Στο Lisse της Ολλανδίας οι κάτοικοι από πολλά χρόνια οργα-

νώσανε τον καλύτερο ανθόκηπο της Ευρώπης σε 320 στρέμματα γης με 7.000.000 λουλούδια. Εγινε το «σήμα κατατεθέν» της περιοχής και εκατοντάδες χιλιάδες επισκέπτες κάνουν στάση για να απολαύσουν, να εξεγερθούν οι αισθήσεις τους, να φωτογραφίσουν και να φωτογραφηθούν. Οσο οργανωμένη και αν είναι η υπηρεσία καθαριότητας και πρασίνου ενός δήμου, που πρέπει να είναι, αν οι πολλοί είναι αδιάφοροι για το πράσινο και τα λουλούδια τα αποτελέσματα θα είναι πενιχρά και στον ιδιωτικό και στον δημόσιο χώρο. Κάποτε το πρανές του Νοσοκομείου Κόνιτσας, επί αειμνήστου Γιώργου Μπαρμπούτη, ήταν χάρμα οφθαλμών τώρα είναι «οικτρών ιδείν». Κάποτε τα σχολεία είχαν ανθόκηπους και τα παιδιά πιάνανε στα χέρια τους σκαλιστήρι, από χρόνια εγκαταλείφθηκαν αυτές οι συνήθειες, αντί και η κηπουρική και η ανθοκομία να γίνουν πρακτικά σχολικά μαθήματα. Ό,τι και θέμα να θίξουμε μπροστά μας βρίσκουμε το κλειστό Αναγνωστοπούλειο Γεωργικό Σχολείο Κόνιτσας. Καιρός είναι κάθε σωματείο στην Κόνιτσα να υιοθετήσει ένα δημόσιο χώρο και από σκουπιδότοπο ή χερσότοπο να τον κάνει ανθόκηπο. Όταν αλλάζει ένας τόπος αλλάζουν, έστω και αργόσυρτα, και οι συνειδήσεις των ανθρώπων και τανάπαλιν βέβαια.

Ιωάννινα Ιούλιος 2014

Β. ΤΣΙΑΛΙΑΜΑΝΗΣ

Από τις αναμνήσεις της δασκάλας Δέσπως Καρβέλη Ο συνεπιβάτης μας

Η Δέσπω Σαλβαρά-Καρβέλη κατάγεται από τα Γιάννινα. Εργάστηκε ως δασκάλα στην Ήπειρο, Απωλοακαρνανία, Κομοτηνή και Αθήνα.

Έχει γράψει αρκετά έργα. Εδώ δημοσιεύουμε τις εντυπώσεις από την περιοχή μας τότε που πρωτοδιορίστηκε.

Πρωί πρωί παρουσιαζόμαστε στην επιθεώρηση για να ορκιστούμε... Μισάνοιχτη η πόρτα του γραφείου. Προχωρώ σιγά, κοιτάζω πλάγια. Έκανα ένα ααααυ κι έκλεισα αμέσως το στόμα με την απαλάμη. Με πλησιάζει περίεργη η Ειρήνη:

- Τι; Τι είδες;

- Τη ... μαϊμού!!! και τραβήχτηκα χαζογελώντας. Από το διπλανό γραφείο ανοίγει η πόρτα και προβάλλει μεγαλοπρεπής ο Θωμάς ο Ζώης. Διδασκαλιστής κι αυτός, βοηθός στην Επιθεώρηση. Μας "εισάγει" στον προϊστάμενο, γελώντας:

- Ηρθαν οι δασκάλες του Παλαιοσελίου και των Πάδωνυ!

- Να περάσουνυ!

Δεν έδειξε καμιά έκπληξη. Χαμογέλασε, μας καλοσώρισε όρθιος διά χειραψίας. Παγωμένες εμείς. Απορημένος μας κοίταζε ο βοηθός, που διακριτικά αποσύρθηκε. Μας μιλούσε με χιούμορ, μας κέρασε καφέ, μας ρώτησε και για τις μάνες μας...

Τα ερωτήματα, τα χαμόγελα, η διαχυτικότητα κι η οικειότητά του, μούφεραν αφηρημάδα. Είχα και τύψεις, που τον είχα παρομοιάσει με μαϊμού... Κι εκείνα τα γέλια μας, τα τραγούδια στ' αυτοκίνητο!!! Τι ιδέα θα είχε σχηματίσει για μας; Και δεν τόδειχνε... Τώρα είχε μεταμορφωθεί.. Κάθονταν φαρδειά στο γραφείο του, ωραίο κουστούμι φορούσε, γραβάτα, φρεσκοξυρισμένος..., ήταν συμπαθέστατος!!! Με κάλεσε πρώτη να ορκιστώ.

Τούτη η πράξη με ανατρίχιασε. Είναι μια σοφή σκέψη, για να οδηγούμαστε στο δρόμο της αρετής. Θεοποιείται η συνείδηση. Αλλά, πόσες μυριάδες... χωρίς να ορκίζονται ακολουθούν αυτόν τον ωραίο δρόμο!!! Και πόσες άλλες, που ορκίζονται..., ακολουθούν το δρόμο της κακίας και της καταστροφής!!

Με πολλή σοβαρότητα έδωσα τον "νενομισμένον όρκον". Ορθιος εκείνος δίπλα μου, με συνεχάρει πολύ θερμά με χειραψία, λέγοντας:

- Χτες, ήμουν ο πρώτος υπάλληλος που όρκισε ο νέος Νομάρχης. Σήμερα είστε σεις δεσποινίς, η πρώτη δασκάλα που ορκίζω. Σας εύχομαι "ευδόκημον υπηρεσίαν". Χάρηκα, γέλασα, μα δεν είχα ούτε την ωριμότητα, ούτε την ετοιμότητα να ευχηθώ και σε κείνον τα πρέποντα. Αυτό που έκανε, με πολύ θάρρος και ευγένεια, η συνάδελφός μου!!

Ως το μεσημέρι περιμέναμε όρθιες στην πόρτα του ξενοδοχείου, κοιτάζοντας μιά τον ουρανό και μια τους δρόμους, πούχαν γίνει ποταμάκια. Τι πόλη ήταν κι αυτή η Κόνιτσα!! Καταχωνιασμένη, με καλντερίμια, μ' ανηφόρες, κατηφόρες... Όλο βροντούσε κι έπεφτε βροχή μ' αντάρα και κρύο... Κατά το βραδάκι, να κι έρχονται κι οι αγωγιάτες μας. Αναστήθηκε η χαρά μας.

- Αν δεν πέσει απόψε χιόνι στον Προφήτη Ηλία, πρωί πρωί φεύγουμε. Η βροχή δε μας εμποδίζει. Έχουμε κάπες και για σας".

Η περιπέτειά μας..., έπαιρνε διαστάσεις,

καθώς άρχισε να ρίχνει χοντρό, πυκνό χιόνι... Τι πρωινό ήταν εκείνο που ξημέρωσε!! Κι αυτά τα παραθυράκια μας, είχαν στρώμα το χιόνι. Τι φύση πάλευκη, εξωτική. Κι ο βοριάς βογγούσε, τη μουσική του έπαιζε, για να χορεύουν τρελλά οι νυφάδες. Πάει η πρώτη μέρα. Πάει κι η δεύτερη, κι η τρίτη, κι η τέταρτη. Το χιόνι έχει παγώσει. «Πρέπει να το γυρίσει σε βροχή, για ν' ανοίξει ο δρόμος.» Υποχρεωθήκαμε να πληρώνουμε το σταυλισμό των ζώων και το ξενοδοχείο των αγωγιατών. Τα λεφτά μας είχαν σωθεί. Τρώγαμε κάθε μεσημέρι, ό,τι φτηνότερο υπήρχε. Οι μάνες μας, βολεύονταν στο δωμάτιο με "ψιλικά". Ζητήσαμε από τον Επιθεωρητή, ν' αναλάβουμε τυπικά υπηρεσία στο γραφείο, ή σε κανένα σχολείο για ν' αρχίσει η μισθοδοσία μας. Μας αρνήθηκε, ήταν "παράβαση".

Ο χορός

Σαβατόβραδο. Πέφτει χιονόνερο. Θα το γυρίσει σε βροχή, λένε οι αγωγιατές. Τούτο μας χαροποίησε. Τρυπώσαμε στα κρεββάτια μας, να ζεσταθούμε.

Χτύπημα στην πόρτα κι ο Θωμάς ο Ζώης, χαρούμενος, ένα μπόι ως επάνω, με την παλτάρα του, προβάλλει.

- Έρθα να σας πάρω για το χορό μας, ετοιμαστείτε.

Ζωηρέψαμε, ενεργοποιηθήκαμε. Τι θα φορούσαμε σ' αυτό το χορό; Αν είχαμε και κάποιο φόρεμα, ήταν στα δέματα στην αποθήκη του πανδοχείου.

Όπως είμασταν. Δε θα βγάζαμε τα παλτά μας...

Τι κόσμος ήταν εκεί συγκεντρωμένος! Δάσκαλοι, τριατατικοί, δικαστικοί, δασικοί, από την Αναγνωστοπούλειο, Κοντσικιώτες, όλοι ωραία ντυμένοι.

Πιάσαμε μίαν άκρη. Σε μια άλλη τέτοια άκρη ο φακός μας, φωτογράφησε τον Επιθεωρητή

μας... Στη δεξίωση πρωτοστατούσαν οι δυο δασκάλες της Κόνιτσας, οι αδερφές Βαρβάρα και Καλλιόπη Τσίλη.

Στολισμένες και επίσημα ντυμένες. Μαριδούλες εμείς, μαζωμένες, κεφάλι με κεφάλι. Μας ανακάλυψαν όμως προς μεγάλη μας ευχαρίστηση. Χορέψαμε με την ψυχή μας. Σε μας μετρούσε, μονάχα ο χορός. Σε κείνους η ηλικία μας. Σε μια στιγμή, πλαγίως πλησιάζει ο προϊστάμενος.

- Χορεύεται δεσποινίς

Αιφνιδιάστηκα. Νόμισα ότι κάτι άλλο θα μας έλεγε.

- Όχι!! απάντησα.

Η Ειρήνη δέχτηκε πρόθυμα την πρόσκλησή του. Αυτό το υποσυνείδητο, τι τέρας είναι!! Αυτό είπε το "όχι". Πώς να χόρευα με μια., "μαϊμού", που δεν μας μισθοδότησε τόσες μέρες, κι είχαμε χρεωθεί στο ξενοδοχείο; Κατάλαβα τη γκάφα μου και για να ξεσκάσω πήγα στο μπουφέ. Χόρτασα την πείνα μου. Έβαλα και στην τσέπη μου μερικά γλυκά για τις μάνες μας. Μια βδομάδα από το παραθύρι, έβλεπαν την Κόνιτσα. Ο ζαχαροπλάστης που έκανε εκείνα τα ωραία γλυκά, λέγονταν Σκαλιστής.

Είχα χορέψει μαζί του. Όταν λειτούργησε η "κόκινη απόδειξη"... ποτέ δεν τα χόρταينا. Ήταν και στον ΕΟΣ και κάναμε την ανάβαση στο Σμόλικα και στη Γκαμήλα.

Τέλη Φλεβάρη του 1936.

Οι δρόμοι είχαν πατηθει, είχαν ανοίξει από τα χιόνια. Ο προϊστάμενός μας και με χιόνια, είχε επισκεφτεί όλα τα κοντινά χωριά. Το γραφείο δεν τον χωρούσε. Καλούμαι στο τηλέφωνο. Γέλασα σαν άκουσα τη φωνή. Ήταν ο Γιώργος Εξαρχόπουλος από την Εξοχή. Μετεκπαιδευθείς, μελετημένος, δάσκαλος με ήθος.

- Πόπω.., βάλε τα καλά σου κι έρχομαι...

Δίπλα μου κάθονταν ο διευθυντής. Άγρυπνη η αστυνόμευση στο τηλέφωνο. Κλειδώνονταν.

Άκουσε το διάλογο και κρυφογέλασε. Στο διάλειμμα, στα κλεφτά, ειδοποιώ τα Άρματα κι εκείνα το Δίστρατο. Είχαμε οργανωμένο σύστημα επαγρύπνησης της εξόδου του Επιθεωρητή μας. Έτσι, πάντα μας έβρισκε περισσότερο προετοιμασμένους. Απαιτούσε νοικοκυρεμένα σχολειά, και καλοντυμένους τους δασκάλους.

Στο βαλιτσάκι του, είχε ατσαλάκωτο το κουστούμι για την ημέρα της επιθεώρησης. Ο συνάδελφός μου, σχολιάζει με τη σύζυγό του, τη Λαμπρινή Κράχτου, νηπιαγωγό από τα Γιάννενα, τα όσα άκουσε στο τηλέφωνο. Κατά το βραδάκι, λίγο περιποιημένη, πάω στο σπίτι τους. Απόρησαν και πονηρεύτηκαν. Βγήκαν διακριτικά στο διάδρομο και το τηλεακουστικό μου ενημερώθηκε:

- Να το πιστέψεις Λαμπρινή... θέλει να δώσει επισημότητα. Γι' αυτό θα τον περιμένει εδώ, να μην μπορεί ... αύριο να τη γελάσει! Εσείς οι Γιαννιώτισσες..., ξέρετε να καπιστρώνετε.»

Πάνω στην κουβέντα καταφτάνει ο Επιθεωρητής με τον αγωγιάτη του. Φοράει και τραγιάσκα... Ξαφνιάζονται οι συνάδελφοι, ξαφνιάζομαι κι εγώ!

Στο τραπέζι συζητάμε, με πολύ κέφι, πίνουμε και κρασάκι! Σε κάποια στιγμή, έτσι όπως καθόμουνα σκεφτική, ο συνάδελφός μου, με χιούμορ και κάποια ειρωνεία απευθύνεται στον προϊστάμενο:

- Η Δέσποινα, απόψε περίμενε γαμπρό... και της ήρθε ο πεθερός! Θολούρα αυτοί στα μυαλά τους, ξαστεριά εγώ...

Επιθεώρηση.

Το σπίτι που έμεινα ήταν στον Κάτω μαχαλά, κάπου μισή ώρα. Τον βρήκα στην αυλή με τα παιδιά γύρω του. Μα σαν με είδαν, έτρεξαν κοντά μου. Του άρεσε η σκηνή. Μπαίνουμε στην αίθουσά μου. Κάθεται στο θρανίο μαζί με το Γιάννη της Βας τάξης. Με χαρά, του κάνει θέση και

τον ρωτάει:

- Είσαι και συ δάσκαλος; Εσύ θα μας κάνεις τώρα μάθημα; Θα φύγει η κυρία μας;...

"Επιθεώρηση 2/τάξιου δημοτικού σχολείου Πάδων 2ας Μαρτίου 1936.

Η διδασκάλισσα Δέσποινα Σαλβαρά, εξ Ιωαννίνων ορμωμένη, με βαθμόν ακολούθου και υπηρεσίαν τριμήνου σχεδόν, πτυχιούχος πολυτάξιου διδασκαλείου, άγαμος και υγείας σαθεράς διδάσκει... Τα εκ της εργασίας της αποτελέσματα ικανοποιητικά.

Συνεστήσαμε έντασιν προσπαθειών της εις την γραμματικήν της Β' τάξεως. Είναι από τε διδακτικής και διοικητικής απόψεως επαρκής, ευμέθοδος, φιλόπρονος, με πολύ καλήν κοινωνικήν εμφάνισιν και χωρίς κοινωνικήν δράσιν. Μελετώσα και ασχολούμενη με την νεοελληνικήν φιλολογίαν, θα εξελιχθεί εις πολύ καλήν διδασκάλισσαν."

Ο Επιθεωρητής Γ. Παπαϊωάννου.

Η πρώτη μου αυτή έκθεση μ' ενθουσίασε και επιβράβευσε την επιλογή μου στο επάγγελμα της δασκάλας. Γενικά όμως σ' όλους τους καινούργιους δασκάλους, έκανε πολύ καλές εκθέσεις. Και για την ιστορία, την έκθεσή μου την έγραψε και στο πανόδετο πράσινο, κομψό: "Βιθλιάριον ταυτότητος, προσωπικής και οικογενειακής καταστάσεως. Εκδοσις καταστημάτων Ν. Αλικιώτη. Ηράκλειον Κρήτης".

Θυμάμαι στο γενικό συνέδριο που έγινε στα Γιάννενα, το καλοκαίρι του 1936 στην Καπλάνειο, μ' ενεθάρρυνε να παρουσιάσω την εργασία μου στην πρώτη ανάγνωση, με τη μέθοδο Ντεκρολύ.

Εκείνο το μικρό του ανάστημα, είχε γίνει επιβλητικό παράστημα, όταν μίλησε για τα σχολειά της Κόνιτσας, κι εξυμνούσε τους δασκάλους της.

(συνέχεια στο επόμενο)

«Ακρίτες»

Στους κατά ψηράν, δάδασαν και αέρα Ακρίτες μας,
που νύχια-μέρα, φνδούν Θερμοπύδες

Καραούδι φνδά στα περάσματα,
και το χύμα βαστά φνδαχτό.
Δε δογιάζει καιρού τα ξεσπάσματα,
τραγουδά την γδνκιά δευτεριά.

Διγενής ανεμίζει το φδάμπουρο,
και προγόνων τρανύνει φωνή.
Γρηγορείτε, Ακρίτες, στις ντάπιες σας,
Γδύσσα, αίμα, τιμή και ευχή!

Η καρδιά δονδεμένο αδάβαστρο,
ξεχειδίζει της Τήνου πνοή.

Πικροδάφνες ανδούν στα ηφαιίστεια,
σε ναό μυστικό αγρυπνεί.

Μυρωμένα ηπσάκια κατάσπαρτα
και ο «Σκίρων» κοδπώννει πανιά,

«Αιοδία» διασχίζει τα πέδαγα,
Αη Νικόδας τη ρότα κρατά.

Γρανιένιος, ατόφιος κι αιθέριος,
σμιδεντός με φιδί αστραπής,
αντιφέγγει ουρανού το ιρίδισμα,
Αειτός μες του ήχου το φως.

Ουρανού γράφει δόδο ο Ίκαρος,
το γαδάσιο στο φως τον μεδά...
Ως Αρχάγγελος βγαίνει απ' τα σύννεφα,
ξαποσταίνει, κι ανοίγει φτερά...

Το δγκνίζει ο μπάτης στα πέδαγα,
φρυτωροί τ' αντιχούν στις σκοπιές,
«γυπαετοί» συδδαμβάνουν το μήνυμα.
«Σκέπει πάντα η κυρά Παναγιά»!

π. Τωήδ (Κόνιτσα)

Σε μια στιγμή

Σ' ένα παχό βιβδίο
το βδέμμα μου έπεσε τυχαία
σε μια ξεδωριασμένη ημερομηνία
στο εξώφνδδο

Πώς γύρισε ο χρόνος
πώς ήρθαν οι εικόνες
πώς ξωνιάνεγαν οι μνήμες
σε μια στιγμή.

Πασχάδη Αγνή

Συμπατριώτες που διαπρέπουν έξω...

Το καλοκαίρι συναντηθήκαμε στο Κεράσοβο με μια μεγάλη παρέα φίλων από την Αθήνα που ανέβηκαν για ένα «προσκύνημα» στο ιστορικό βουνό του Αϊ-Λιά Φούρκας και κατέληξαν στη Σαμαρίνα για λίγο, πριν αναχωρήσουν για την πρωτεύουσα.

Είχαμε την ευτυχή συγκυρία να γνωρίσουμε ανάμεσά τους και τον Θανάση Οικονόμου, Αστροφυσικό επιστήμονα από το χωριό Ζιάκα Γρεβενών, έναν άνθρωπο απλό, χωρίς έπαρση, αληθινό πατριώτη. Ίσως κάποιοι αναγνώστες του περιοδικού μας να τον είχαν δει στην τηλεόραση σε μια συνέντευξη που έδωσε στο δημοσιογράφο Π. Σαββίδη στο Κανάλι 3 πριν το κλείσει ο «Τροϊκανός Κεδίκογλου...».

Πώς κατέληξε στην Αμερική θα μας περιγράψει η συγγραφέας Κ. Λατίφη αμέσως πιο κάτω.

Οι Αμερικανοί έχουν απλωμένα τα δίχτυα τους παντού και «καταβροχθίζουν» επιστήμονες απ' όλο τον κόσμο. Το φαι-

νόμενο βέβαια δεν είναι τωρινό.

Μετά την άνευ όρων παράδοση της Γερμανίας το 1945 οι Αμερικανοί άρπαξαν εκατοντάδες Γερμανούς επιστήμονες που είχε το χιτλερικό καθεστώς και τους αξιοποίησαν σε όλους τους τομείς (ατομική ενέργεια, πυραύλους κλπ).

Ο Θανάσης, όπως πληροφορηθήκαμε, έχει ένα όνειρο: Να βοηθήσει στην δημιουργία ενός Ασπεροσκοπίου στον Όρλιακα. Τους ευχόμαστε να υλοποιήσει σύντομα αυτό το όνειρο για το καλό της χώρας μας. Παιδιά σαν το Θανάση έχουμε κι εμείς στα χωριά μας που γύρισαν από το λεγόμενο «παιδομάζωμα» με πανεπιστημιακά πτυχία όλων των ειδικοτήτων. Πέρυσι το Καλοκαίρι επισκέφτηκαν το χωριό τους Ζέρμα μερικές δεκάδες γιατροί...

Υπάρχουν συμπατριώτες μας που διαπρέπουν έξω αλλά δεν έχουμε μέσα κυβερνήτες με μυαλό να αξιοποιήσουν αυτό το δυναμικό για το καλό της πατρίδας!

Σ.Τ.

Τρίτος από αριστερά ο Θανάσης Οικονόμου

Θανάσης Οικονόμου

Γεννήθηκε στη Ζιάκα Γρεβενών από οικογένεια αγροτική – κτηνοτροφική. Έως την ηλικία των 8 χρονών έβοσκε τα πρόβατά τους. Εκεί άρχισε και το Δημοτικό:

Το 1948 με τον εμφύλιο που διαδραματίζονταν στα χωριά τους, ενώ κοιμόταν, τη νύχτα, έπεσε πάνω στο διώροφο σπίτι τους μια οβίδα και μισογκρεμίστηκε. Αυτός τρέχοντας να κατεβεί τη σκάλα στο σκοτάδι έπεσε και χτύπησε σοβαρά στο κεφάλι.

Τον πήραν οι γονείς του και τον παρέδωσαν στο Δημ. Στρατό να τον περάσουν στην Αλβανία για να τον γλυτώσουν. Έγινε καλά και τον έστειλαν στην Τσεχοσλαβακία μαζί με άλλα παιδιά απ' το χωριό του και την γύρω περιοχή. Την γενική επίβλεψη της διαβίωσης και της εκπαίδευσης την είχε ο καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών Πέτρος Κόκκαλης σαν Πρόεδρος της Επιτροπής Βοήθειας στο Παιδί (ΕΒΟΠ).

Φοίτησε εκεί στην Φυσική και όταν πήρε το πτυχίο ήθελε να επιστρέψει στην Ελλάδα, αλλά δεν του επιτρέπονταν λόγω «Κοινωνών Φρονημάτων». Αποφάσισε τότε να πάει στη Μόσχα, αλλά μεσολάβησε πρώτα ένα ταξίδι του στην Αμερική όπου ήταν παντρεμένη μετανάστρια η μια του αδελφή. Πήγε να την δει. Εκεί συνάντησε έναν καθηγητή του Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης και του ζήτησε να μεσολαβήσει για την επιστροφή του στην Ελλάδα. Αυτός του είπε, ούτε να το σκέπτεται λόγω των κοινωνών φρονημάτων. Το έμαθαν

φαίνεται οι αμερικανοί και τον βούτηξαν: Τον έβαλαν αμέσως επικεφαλής ομάδας να εφεύρει κάτι για το διάστημα. Κατασκεύασε έναν μηχανισμό¹ που τοποθετείται σε όλα τα διαστημικά «σκάφη». (Απόλλων κ.ά.) «Αρπάζει» π.χ. στο φεγγάρι, ύλη απ' τους πλανήτες και την φέρνει στη γη για ανάλυση. Έτσι έγινε με τον κομήτη που είχε περάσει πριν μερικά χρόνια και ο μηχανισμός του άρπαξε κυριολεκτικά σκόνη απ' την ουρά του, την οποία ανέλυσε η ΝΑΣΑ και ανακάλυψε την «γλυκίνη» που είναι στοιχείο ζωής. Το ίδιο επαναλαμβάνεται συνεχώς. Πέρυσι περίμενε τον κομήτη που πέρασε, νομίζω, τον Φλεβάρη του 2013. Είχε 2 λεπτά της ώρας να του αρπάξει σκόνη.

Πώς τον είδαν οι αμερικάνοι; Στην πρώτη εκτόξευση δεν του επέτρεπαν να παρευρεθεί λόγω μη εμπιστοσύνης. Ο υπεύθυνος όμως δήλωσε ότι δεν μπορεί να ενεργήσει χωρίς τον Οικονόμου.

Τότε του είπαν: Πάρτον, αλλά θα τον παρακολουθούμε!

Ο Οικονόμου λέει, ότι δεν ένοιωσε καμιά παρακολούθηση. Παίρνει πάντα μέρος σε όλες τις εκτοξεύσεις, είναι παρών και περιγράφει όλες τις αγωνίες με κορύφωση την ώρα της προσγείωσης του σκάφους. Τότε θαρρείς και κανένας δεν αναπνέει, όλων οι καρδιές χτυπάν να σπάσουν μέχρι που γίνεται η προσγείωση και όλοι ξασπάν σε ζητωκραυγές.

- Ποια ήταν η πιο δύσκολη στιγμή σου;
Ρώτησε ο Θανάσης τον αστροναύτη Αρμστρογκ.

- Η στιγμή που έπρεπε να βγω στο κενό απ' το σκάφος.

- Ως προς την γη;

- Έβαλα, δήλωσε, το δάχτυλό μου και πίσω του κρύφτηκε η γη. Τόσο μικρός είναι ο κόσμος μας στο σύμπαν.

Ο Οικονόμου, αυτός ο βαθειά πατριώτης που λατρεύει την πατρίδα του Ελλάδα, έχει δώσει τα ονόματα σ' όλους τους λόφους που ανακαλύπτονται στον «Άρη». Ένας ονομάστηκε «Ζιάκα», άλλο «Καλαβρύτων» λόγω ολοκαυτώματος (ήταν 25η Μαρτίου η ημέρα που τον ονόμασε) κ.λ.π.

Διαθέτοντας τεράστια διαστημική γνώση πηγαινοέρχεται στην Ελλάδα χρόνια τώρα για να γίνει ένα Αστεροσκοπείο στον Όρλιακα, το βουνό της πατρίδας του, που μια του κορυφή θεωρείται κατάλληλη για Αστεροσκοπείο.

Παλεύει γι' αυτό χρόνια, όχι απλώς με την ελληνική γραφειοκρατία, αλλά με τις δυσκολίες της κομματικοποίησης στην περιοχή.

Εμπόδια απίστευτης ελληνικής νοοτροπίας «γιατί να το κάνει το ένα κόμμα και όχι το άλλο». «Τι θέλουν οι αμερικανοί στον τόπο μας». Αυτά λέγονται απ' τους τοπικούς «άρχοντες» της περιφέρειας. Αγγίζουν την ηλιθιότητα; Σαφώς. Είναι όμως κάτι το βαθύτερο αρνητικό: Η διχαστική τάση της ελληνικής φυλής μας.

Άλλο ένα εμπόδιο είναι και οι συνεχείς εκλογές των ιθυνόντων αρμοδίων που αλλάζουν κι ο επόμενος δεν δίνει συνέχεια.

Ο Οικονόμου με την απεριόριστη στήριξη των εθελοντών «διαστημικών» της

Μεκαδονίας που έχουν δυναμικό ενεργητικό ρόλο είναι αυτή τη φορά αισιόδοξος ότι το Αστεροσκοπείο θα γίνει και θα έχουν έτσι τα ελληνόπαιδα κυρίως της Β. Ελλάδας, τη δυνατότητα να μαθαίνουν, να βλέπουν και να εξελίσσονται. Εννοείται με την ισχυρή βοήθεια και τροφοδότηση πληροφοριών απ' τον Θανάση Οικονόμου. Το «τζοπανάκι» της Ζιάκας που τιμάει την Ελλάδα με το υψηλότερο επίπεδο γνώσης στον τομέα αυτόν. Το «Ίδρυμα Κόκκαλη» που κάθε χρόνο στις αρχές Δεκέμβρη τιμάει, με βραβείο, ένα επίχρυσο αγαλματίδιο της «Απτέρου Νίκης – Σαμοθράκης», τους πιο διακεκριμένους έλληνες επιστήμονες του εξωτερικού, τον πρώτο που τίμησε ήταν ο Θανάσης Οικονόμου το 2009, λόγω του ότι ο Πέτρος Κόκκαλης είχε παροτρύνει τα παιδιά του λεγόμενου «Παιδομαζώματος» να σπουδάσουν και επισκέπτονταν συχνά το Σχολείο της Τσεχοσλοβακίας όπου ήταν και ο Θανάσης. Και σαν σημείωση: Ο Οικονόμου μάχεται με πάθος την λέξη «Παιδομάζωμα» που την αντικαθιστά με το «Παιδοσώσιμο», ξεκινώντας απ' το δικό του παράδειγμα και των άλλων 22.000 παιδιών που σπούδασαν όλα.

ΚΑΤΙΝΑ ΤΕΝΤΑ-ΛΑΤΙΦΗ

1. Ο μηχανισμός παίρνει το δείγμα, το κλείνει σ' ένα κουτί που βρίσκεται μέσα σε άλλο κουτί από ανθεκτικό υλικό ώστε να αντέξει στο πέρασμα της γήινης ατμόσφαιρας. Όλες οι κινήσεις του γίνονται με εντολή από τη γη. Να ο ρόλος του Θανάση!

Σ.Σ. Η κ. Κατίνα Λατίφη κατάγεται από τη Φούρκα.

Η ΤΡΑΓΙΚΗ ΜΑΝΑ

Στο πέρασμα του αχόρταγου χρόνου συνέβηκαν και συμβαίνουν πάρα πολλά γεγονότα, απρόοπτα, οδυνηρά, ενίοτε και ευχάριστα, τα οποία προβληματίζουν και συσκοτίζουν το λογικό του ανθρώπου, του τελειότερου πλάσματος του Θεού.

«Οίδομεν ότι εκ Θεού εσμέν».

Ένα τέτοιο συγκλονιστικό περιστατικό θα αναφέρω παρακάτω για να σημειωθεί, να καταγραφεί και να μη λησμονηθεί, να μη χαθεί, από τον πανδαμάτορα χρόνο.

Είναι πασίγνωστη, άλλωστε, η ρήση των Ρωμαίων «τα γραπτά μένουν», σε αντίθεση με τα λόγια, τα προφορικά, τα οποία στο διάβα μας γίνονται «έπεα πτερόντα».

Πριν την αφήγηση αυτής της πραγματικά, δραματικής ιστορίας, ας δούμε επί τροχάδην, πως ήταν η κατάσταση των εμπόλεμων του Εμφυλίου, το καλοκαίρι του 1948 γενικότερα, αλλά και ειδικότερα στη δική μας περιοχή.

Ο Κυβερνητικός Στρατός, ύστερα από πολλές αποτυχίες, κατέστρωσε το επιχειρησιακό σχέδιο «ΚΟΡΩΝΙΣ», το οποίο έβαλε μπροστά, άμεσα, αποβλέποντας στην ανακατάληψη ολόκληρης της ευρύτερης περιοχής και την κατάλυση του «Κράτους του Γράμμου» το οποίο είχε εγκαθιδρύσει ο Δημοκρατικός Στρατός - οι Αντάρτες και η προσωρινή Κυβέρνησή του, η Κυβέρνηση του Βουνού, εδώ κι έναν περίπου χρόνο.

Το Σχέδιο ήθελε την, με ορμητικό τρόπο, αποκοπή των δυνάμεων του Δημοκρατικού Στρατού, από τη μεθοριακή

γραμμή, την ταυτόχρονη έναρξη της επίθεσης από δύο κατευθύνσεις, την Ήπειρο και τη Δυτική Μακεδονία και την εξουδετέρωση του αντιπάλου, το ταχύτερο και πάντως, πριν την έλευση του Χειμώνα, γιατί αλλιώς λόγω του άγριου μορφολογικού χώρου, με τις αμέτρητες κορφές, τους δύσβατους αυχένες και τα απότομα αντερείσματα, θα ανέκυπταν πάρα πολύ μεγάλες δυσκολίες και προβλήματα.

Απ' την άλλη πλευρά ο Δημοκρατικός Στρατός - οι Αντάρτες είχε οριστικοποιήσει τα σχέδιά του, είχε πάρει τις αποφάσεις του κι είχε προβεί στην όσο το δυνατόν καλύτερη κατανομή και διάταξη των αριθμητικώς ολιγότερων και ελλειπέστερων δυνάμεών του.

Προς την πλευρά της Ηπείρου, της Κόνιτσας, οι μάχιμες δυνάμεις του είχαν καταλάβει τις κορυφογραμμές Μπουλιάνα-Γύφτισσα-Ταμπούρι, πέρασμα ή Λαιμός Κάμενικ - Πύργος κι απ' την απο δω μεριά τη γραμμή Τσισυμπάνι - Ανώνυμο - Κλέφτης.

Στη Μόλιστα, που απέχει μια δρασκελιά από την Κόνιτσα, υπήρχαν το ανεξάρτητο τάγμα του «ΕΡΜΗ», με δύναμη 350 μαχητών και μια διλοχία σαμποτέρ με δύναμη 250 περίπου μαχητών, οι οποίες είχαν αναπτυχθεί σ' όλα τα γύρω οχυρωμένα υψώματα, ερείσματα και αντερείσματα.

Η καλά οργανωμένη επίθεση ξεκίνησε από την Κόνιτσα στις 21 Ιουνίου 1948, κατά μήκος της κοιλάδας Σαραντάπορου, δεξιά και αριστερά του Ποταμού, με σημαντικές επιτυχίες τις δύο-τρεις πρώτες

μέρες.

Αργότερα όμως οι αποτυχίες περίσσευαν, η προέλαση άρχισε να καρκινοβατεί και φαίνεται ότι όλες οι προβλέψεις του σχεδίου είχαν πέσει έξω, όσον αφορά το χρόνο.

Όλα τα παραπάνω ντοκουμέντα είναι παρμένα απ' τη δίτομη ιστορία του Καθηγητή Γεωργίου Μαργαρίτη «Η ιστορία του Ελληνικού Εμφυλίου Πολέμου 1946-1949, σελ. 13-94 του Β' τόμου». Με την πρώτη κιόλας επίθεση κυριεύτηκε το μικρό ύψωμα Αϊ Λιάς της Βράνιστας το οποίο δέσποζε, σ' ολόκληρη τη γύρω περιοχή και αποτελούσε την εμπροσθοφυλακή των δυνάμεων του Δημοκρατικού Στρατού - των Ανταρτών.

Από το ύψωμα αυτό στοχοποιούνταν, όλα τα οχυρωμένα υψώματα της ευρύτερης περιοχής της Μόλιστας, γιατί ήταν μέσα στο βεληνεκές όλων των βαρέων όπλων του, και με τα ακατάπαυστα και καταιγιστικά πυρά ολόκληρο το εικοσιτετράωρο, το τοπίο είχε μεταβληθεί σε πραγματική κόλαση.

Τα ερείσματα Λινίκος, Σιούμος, Γιόγκου, Σκρηπού, Γιόρακας, Σκάλα, Καντόπι κι Αϊ Μηνάς, παρόλο ότι ήταν πολύ καλά οχυρωμένα, με χωνευτά αμπριά, με σκεπασμένα και καμουφλαρισμένα πολυβολεία και με αρκετά ανοιχτά σκάμματα, σκοπιές, βίγλες και παρατηρητήρια, όλα φτιαγμένα στην αράδα, στα φρύδια των αυχένων και των λοφίσκων, έγιναν σάχτη και κουρνιαχτός, μέσα σε λίγες μόνο μέρες, από το συνεχές και ανελέητο σφυροκόπημα.

Θυμάμαι σαν νάναι σήμερα, το χάζι

και τα γέλια που κάναμε εμείς οι πιτσιρικάδες, με τις οβίδες και τα βλήματα που περνούσαν από πάνω μας, που απ' τη βοή τους και το σύριγγά τους, καταλαβαίναμε σε πόση απόσταση και σε ποιο περίπου σημείο πρόκειται να πέσουν και να εκραγούν.

Οι συνεχείς πολεμικές συνθήκες μας είχαν κάνει, από τόσο μικρά παιδιά «ειδικούς» στην πολεμική τέχνη και στα τερτίπια της και μας είχαν, ενσυνείδητα δημιουργήσει μια πολεμοχαρή κλίση και διάθεση.

Στην παραπάνω κορυφογραμμή, ολούθε, φλέγονταν το σύμπαν, χαλούσε ο κόσμος, καίγονταν όλος ο τόπος.

Απ' την πλευρά των αμυνόμενων, θυμάμαι στην κοντινότερη στο χωριό γραμμή Γιόγκου-Σκρηπού, υπήρχε μόνο ένα στοιχείο πολυβόλου, με τρεις χειριστές, δύο άνδρες και μία γυναίκα, το οποίο έβαζε ασταμάτητα μέχρι του σημείου, που ρούχωναν οι κάνες του και γίνονταν σκέτο καμίνι.

Για να μην γίνεται όμως αντιληπτή, απ' τον εχθρό, η γύμνια, η λειψανδρία και η ανυπαρξία αλληλοκάλυψης πυρών και όπλων, το στοιχείο αυτό αναγκάζοταν, να μετακινείται, συνέχεια από σημείο σε σημείο, για να παραπλανιέται ο αντίπαλος.

Μέσα στο χωριό ακόμα, επικρατούσε σχετική ησυχία αλλά οι μετακινήσεις και οι έξοδοι από τα σπίτια ήταν ελάχιστες.

Κι ενώ έτσι διαγραφόταν η όλη κατάσταση, ένα απόγευμα καταφτάνει στην πλατεία μία ομάδα οπλισμένων ανδρών-ανταρτών, απ' το γειτονικό Γαναδιό, με σκοπό τη στρατολόγηση όλων των γυναι-

κόπαιδων άνω των 16-17 ετών και τη μεταφορά τους, ακόμα και με τη βία, σε άγνωστη κατεύθυνση.

Το κακό νέο διαδόθηκε αμέσως σ' όλο το χωριό, όπως γρήγορα διαδίδονται όλες οι κακές ειδήσεις, σ' όλα τα μήκη και τα πλάτη του πλανήτη μας.

Αυτή η ενέργεια, που έγινε τις τελευταίες μέρες του εμφύλιου δεν είχε ξαναγίνει ποτέ άλλοτε, σ' ολόκληρο το χρονικό διάστημα του ενός χρόνου περίπου, που ο Δημοκρατικός Στρατός - οι Αντάρτες βρισκόταν στο χωριό κι αυτό δείχνει ξεκάθαρα τη δύσκολη θέση, στην οποία είχε περιέλθει από άποψη έλλειψης δυνάμεων μάχιμων και εφεδρικών.

Από δω και πέρα, τώρα, αρχίζει το μαρτύριο, ο πραγματικός Γολγοθάς της Αθηνάς Λέτσιου του Αποστόλου γιατί για την περιπέτεια αυτής της γυναίκας πρόκειται.

Η Αθηνά Λέτσιου ζούσε στο χωριό μόνη της, με τα τρία ανήλικα παιδιά της, την Αγγελική ή Κούλα, τον Νίκο και τον Μιχάλη, γιατί ο άντρας της, όπως όλοι οι άντρες του χωριού είχε καταφύγει στην Κόνιτσα, ο δε μεγαλύτερος γιος της, ο Δημήτρης βρισκόταν από πολύ νωρίτερα στην Αθήνα.

Μόλις έμαθε το κακό μαντάτο, όπως μου διηγήθηκε ο μικρότερος γιός της και συνομηλικός μου, ο Μιχάλης έβαλε γρήγορα-γρήγορα λίγο ψωμί στην ποδιά της άφησε μόνο του το κορίτσι στο σπίτι και πετάχτηκε λίγο πιο πάνω στη «Μαστρούγκα» όπου τα δύο της ανήλικα αγόρια, μαζί με άλλα παιδιά του χωριού βοσκούσαν τα κατσίκια, για να τα δει και να τα ειδοποι-

ήσει να μη γυρίσουν στο χωριό πριν τη δύση του ήλιου, γιατί υπήρχε κίνδυνος.

Όταν γύρισε σπίτι η κόρη της έλειπε. Αναστατώθηκε. Πέρασαν απ' το μυαλό της χίλιες δυο κακές ιδέες. Τάχασε.

Ένωσε μέσα της σα ν' άνοιξε η γη και την κατάπιε.

Αλαφιασμένη, όπως ήταν, βγήκε έξω απ' την επάνω πόρτα προς τους Λετσιάδες όπου στην αυλή του σπιτιού του Κωνίνου Λέτσιου άκουσε έντονες φωνές και φασαρίες.

Προχώρησε, μπήκε μέσα στην αυλή κι εκεί βλέπει την κόρη της την Κούλα και τα κορίτσια του Κωνίνου Λέτσιου, Σοφία, Ευρυδίκη, Πελαγία και Χρυσάνθη, καθώς και τη Μάνα τους, τη Βασιλική, να διαπληκτίζονται και να λογομαχούν με τρεις ένοπλους άνδρες οι οποίοι προσπαθούσαν με το ζόρι, με φοβέρες, απειλές και σπρωξίματα να τις βγάλουν προς τα έξω στο δρόμο και να τις οδηγήσουν στην πλατεία, όπου ήταν το σημείο συγκέντρωσης.

Εκείνη τη στιγμή φτάνει στο σημείο και η αδελφή της Αθηνάς, η Μαρίνα Δόβα απ' τον επάνω Μαχαλά, τους Νταλάδες, μια δυναμική και εύσωμη γυναίκα, μπαίνει στη μέση ζητάει το λόγο και λόγο στο λόγο τα πράγματα αγρίεψαν, άρχισαν οι χειροδικίες και οι απωθήσεις και με τη βία πλέον, όλες μαζί πήραν το δρόμο για το Μεσοχώρι, εκτός της ανήλικης Χρυσάνθης και της ανήμπορης Μπέρας της Βασιλικής Λέτσιου. Καθοδόν στο σημείο της βρύσης η Σοφία τα κατάφερε και τόσκασε προς τα κληάρια κι έτσι απέφυγε τα χειρότερα.

Εκεί βρήκαν συγκεντρωμένα κι άλλα

άτομα, γυναίκες κι άντρες όχι μόνο από τη Μόλιστα, αλλά κι απ' το διπλανό Μοναστήρι, όπως το Χρήστο Βέργο, τον Παναγιώτη Κατσιλώλο, το Χρήστο και τη Βασιλική Μπαζούκου και άλλα.

Απ' την πλατεία συνοδεία ένοπλων όλοι τους μεταφέρθηκαν στο γειτονικό Γαναδιό. Τα μικρά παιδιά απ' τη Μαστρούγκα έβλεπαν απέναντι στο δρόμο τη μετακίνηση της «πομπής των συλληφθέντων», άκουγαν τις φωνές, τις φοβέρες και τους κόλαφους, καταλάβαιναν ότι μέσα σ' αυτό το τσούρμο ήταν και τα δικά τους πρόσωπα, αλλά από φόβο και μην μπορώντας να κάνουν κάτι άλλο, κρύφτηκαν, παρά μέσα, στους θάμνους, για να μην τα πάρουν είδηση.

Μόλις βασίλεψε ο ήλιος τα παιδιά πήραν τα κασιόκια τους έφτασαν στο άδειο σπίτι, κλαίγοντας· εκεί τα συμμάζεψε η θειά τους η Χριστοδουλίνα, τους έβαλε να φάνε, τα παρηγόρησε, τα καθησύχασε και τα οδήγησε, για το φόβο των Ιουδαίων, στο μέσα σκοτεινό δωμάτιο, όπου, έτσι ταλαιπωρημένα και κατακουρασμένα όπως ήταν, απ' όσα είδαν και έζησαν εκείνη τη σημαδιακή μέρα, έπεσαν ξερά κι αποικοιμήθηκαν.

Το άλλο πρωί που ξύπνησαν, βρήκαν στο διπλανό δωμάτιο, την αδελφή τους μόνη της, τη ρώτησαν, τι έγινε, που βρίσκεται η Μάνα κι εκείνη τρομαγμένη απάντησε, ότι την κράτησαν οι Αντάρτες, μαζί με άλλες γυναίκες, γιατί τις χρειάζονται...

Όπως μαθεύτηκε, μετέπειτα, ύστερα από συνεννοήσεις, αποφασίστηκε να κρατηθεί μόνο ένα άτομο από κάθε οικογένεια

κι έτσι ο κλήρος έπεσε στα δύο άτυχα κορίτσια, την Πελαγία και την Αγγελική ή Κούλα.

Μπροστά σ' αυτή την απόφαση το ένστικτο της Μάνας αντέδρασε, γιατί σε καμιά περίπτωση δεν ήταν διατεθειμένη ν' αφήσει δύο νέα κι άπειρα κορίτσια ν' ακολουθήσουν μόνα τους το δρόμο της άγνωστης αυτής περιπέτειας, γιαυτό και πρότεινε επί τόπου στη θέση της κόρης της, να κρατήσουν την ίδια, πρόταση που τελικά έγινε αποδεκτή.

Το ίδιο βράδυ απ' το Γαναδιό μεταφέρθηκαν όλοι τους στο Κεράσοβο από κει στη Φούρκα κι έπειτα στη Ζούζουλη και στο Γράμμο, όπου όλη μέρα κουβαλούσαν πυρομαχικά και πολεμοφόδια για τις ανάγκες της πρώτης γραμμής.

Ύστερα από καιρό τις οδήγησαν στην Αλβανία και τις έκλεισαν σ' ένα Στρατόπεδο άγνωστο που, το οποίο φυλάσσονταν από Αλβανούς φρουρούς.

Από κει και πέρα χάνονται, μια για πάντα, τα ίχνη της Αθηνάς Λέτσιου.

Αργότερα μαθεύτηκε ότι η Αθηνά αρρώστησε από τις κακουχίες, την εξαθλίωση και το πλευρίτωμα και μεταφέρθηκε σε Νοσοκομείο απ' το οποίο δεν ξαναγύρισε ποτέ.

Η Πελαγία Λέτσιου όταν, μετά από χρόνια επαναπατρίστηκε, μαρτυράει ότι οσάκις αποτολμούσαν να ρωτήσουν τους φρουρούς, για την τύχη της, έπαιρναν τη στερεότυπη απάντηση. «Πάψτε να ρωτάτε ... Μην την περιμένετε ... Δεν πρόκειται να γυρίσει...».

Πριν φύγει για το άγνωστο Νοσοκομείο, έβγαλε από τον κόρφο της, ένα μι-

κρό πάνινο σακούλι, που το είχε ραμμένο και κρυμμένο στη φανέλα της και που περιείχε ένα φλουρί και τρεις χρυσές λίρες και το παρέδωσε στη συγκρατούμενή της Σταθούλα Ξάνθου, απ' το Γαναδιό, με την εντολή, αν ζήσει και γυρίσει ποτέ στο χωριό, να το παραδώσει στην οικογένειά της.

Η διαίσθησή της, η ενόρασή της, ότι κάτι κακό έμελλε να της συμβεί επαληθεύτηκε.

Όταν ύστερα από 5-6 χρόνια η Σταθούλα Ξάνθου επέστρεψε στο χωριό παρέδωσε το μικρό «θησαυρό, όπως τον παρέλαβε, τηρώντας έτσι στο ακέραιο την υποχρέωση, που είχε αναλάβει.

Μπροστά σ' αυτές τις μοναδικές ανθρώπινες αξίες, προσωπικά στέκομαι ειλικρινά άναυδος και δεν ξέρω τι να κάνω, τι να πρωτοτονίσω και τι να πρωτοθαυμάσω.

Την αυτοθυσία της Μάνας, που πρόταξε τη ζωή της, για να σώσει τη ζωή του παιδιού της ή τον ενδόμυχο ηθικό νόμο της άλλης γυναίκας, με τις αρετές της εντιμότητας, της ευσυνειδησίας και της τιμιότητας ανέκπωτες;

Το παράδοξο όλης αυτής της τραγικής ιστορίας είναι ότι πριν ακριβώς από ένα χρόνο όταν πρωτόρθαν οι Αντάρτες στη Μόλιστα, η Αθηνά Λέτσιου μαζί με τον Μιλτιάδη Αλεξίου και την Αγγελική Γέγιου ήταν εκείνοι που πρωτοστάτησαν, γυρνώντας από σπίτι σε σπίτι για να συγκεντρώσουν τρόφιμα, προκειμένου να ταΐσουν τους θεονήστικους μαχητές που κατέληξαν στο κτήριο του πρώην Σταθμού Χωροφυλακής.

Ό,τι γράφει όμως δεν ξεγράφει και για την Αθηνά Λέτσιου αυτό το τέλος προμηνυόταν απ' το κακό κι ανάποδο ριζικό της.

Προσωπικά την Αθηνά Λέτσιου θα τη θυμάμαι, πάντοτε, στην άκρη του φράχτη, που χώριζε τα σπίτια μας, να κουβεντιάζει, κάθε μέρα με τη Μάνα μου αυτή από κει κι η άλλη από δω για το πως πόρεψαν, πως ξημέρωσαν και τι πρόκειται ν' απογίνουν από δω και πέρα.

Σα να 'ξερε σα να μάντευε το κακό που την παραμόνευε.

Τα παιδιά της ακόμα καρτερούν. Τρέφουν μια κρυφή ελπίδα μήπως μπορέσουν να βρουν τα κόκαλά της, για να τα φέρουν, να τα θάψουν στην Πατρίδα, στο χωριό, στη Μόλιστα.

Μόνο έτσι θα φύγει από πάνω τους το αβάσταχτο βάρος που καταπλακώνει την καρδιά τους, όλα αυτά τα χρόνια που πέρασαν.

Αυτά τα λόγια ας εκληφθούν ως ένας μικρός φόρος τιμής στην αδικοχαμένη Αθηνά Λέτσιου κι ακόμα ο χαμός της «Κρίμασιν εκείνων ων Κύριος οίδεν». Είναι αλήθεια ότι ταλαντεύτηκα πολύ αν έπρεπε ή όχι να γράψω αυτή την τραγική ιστορία, αλλ' επειδή με ερεθίζουν οι ακρότητες που κουβαλάει η ιστορία του τόπου μας, την ΕΓΡΑΨΑ...

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Χ. ΠΑΠΑΛΑΜΠΡΟΣ

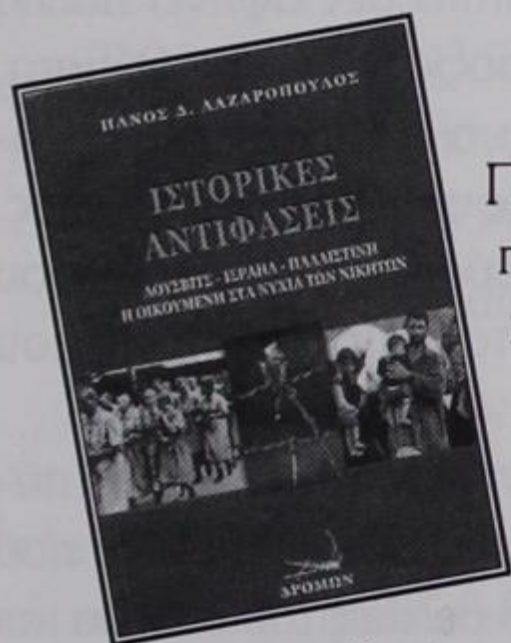
Σ.Σ. Δυστυχώς τα δράματα του εμφυλίου είναι ατέλειωτα. Ο κάθε εμφύλιος είναι κατάρα. Ας όψονται αυτοί που τον δημιουργούν...

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΑΝΤΙΦΑΣΕΙΣ

Άουσβιτς-Ισραήλ-Παλαιστίνη Οικουμένη στα νύχια των Νικητών

Πάνου Δ. Λαζαρόπουλου

Το τελευταίο πόνημα του Πάνου Λαζαρόπουλου με τον πιο πάνω τίτλο αφιερώνεται από τον ίδιο «Σε όλου του κόσμου τα αθώα θύματα της αν-

θρώπινης θηριωδίας» και

λίγο-πολύ μας προΐδεάζει για το περιεχόμενό του.

Μια εκδρομή της Εταιρίας των Ελλήνων Λογοτεχνών στην Πολωνία και επίσκεψη στο «στρατόπεδο-κολαστήριο του Άουσβιτς» με φόντο το παγκόσμιο γίνεσθαι, κυρίως μετά τον Β΄ παγκόσμιο πόλεμο, αποτέλεσε την αφορμή για το συγγραφέα να μας κάνει κοινωνούς σκέψεων, συναισθημάτων και συμπερασμάτων, που δεν μπορούν ν' αφήσουν αδιάφορο κανένα σκεπτόμενο άνθρωπο.

Καταξιωμένος λογοτέχνης ο Πάνος Λαζαρόπουλος, γνωστός, ως ένα βαθμό, στους αναγνώστες του περιοδικού μας από παλαιότερες παρουσιάσεις με την απaráμιλλη αφηγηματική ικανότητα, και την εξαιρετική κριτική ματιά, μας μεταφέρει νοερά στους τόπους μαρτυρίου εκατομμυρίων αθώων ψυχών παλαιότερα, αλλά και στις μέρες μας, για να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι, δυστυχώς τα παθήματα για τον άνθρωπο δε γίνονται μαθήματα και ότι «χθεσινά» θύματα όταν αποκτήσουν δύνα-

μη, γίνονται θύτες, μιμούμενοι ή και ξεπερνώντας τους πρώην δυνάστες τους.

Οι Εβραίοι θύματα του Χιλιερισμού κατά τον Β΄ παγκόσμιο Πόλεμο, δε δίστασαν να πάρουν τη θέση του στις μέρες μας έναντι των Παλαιστινίων.

Άουσβιτς. Περιγραφή και φωτογραφικό υλικό που συγκλονίζουν και δεν αφήνουν περιθώρια για δικαιολογίες και ελαφρυντικά.

Σίγουρα ο Χίτλερ, όπως υπογραμμίζει ο Π.Λ. δεν αποφάσισε μόνος του έτσι ξαφνικά να εξαφανίσει τους Εβραίους. Μηνύματα υπήρξαν πολλά και από πολλές διευθύνσεις. Άλλωστε, ο βίος και η Πολιτεία τους στις χώρες που τους φιλοξενούσαν είχαν δημιουργήσει αισθήματα αντιπάθειας, ίσως και μίσους, με βασικότερη αιτία τη συγκέντρωση πλούτου και τη μη ενσωμάτωσή τους σ' αυτές. Ο Χίτλερ εκμεταλλεύτηκε τα αισθήματα αυτά και όταν κατάκτησε την εξουσία δε δίστασε να φτάσει στα άκρα με ενέργειες αποτρόπαιες. Τα φρικιαστικά του εγκλήματα γέννησαν αιθήματα συμπόνιας, αλληλεγγύης και συμπάθειας για τους κατατρεγμένους στην παγκόσμια κοινότητα, κάτι που βοήθησε ουσιαστικά στη δημιουργία του κράτους του Ισραήλ.

Αλλά, ενώ θα περίμενε κανείς από τους Εβραίους, έχοντας νιώσει στο πετσί τους, τη βία του εξουσιαστή, να εφαρμόσουν όσα αναφέρονται στην ιδρυτική τους διακήρυξη, δυστυχώς, αποκτώντας κράτος και κυρίως δύναμη, που αντλούν από το χρήμα, ξεπερ-

νούν κι αυτόν τον Μωσαϊκό νόμο και από το «οφθαλμόν αντί οφθαλμού» φτάνουν στο παίρνω ό,τι θέλω, όποτε θέλω, αδιαφορώντας για τα μέσα, κάνοντας, όμως, το ηθικό έρεισμα να κατηγορούν άλλους.

Να τι αναφέρεται στην ιδρυτική τους διακήρυξη:

«Το κράτος του Ισραήλ ... θα καλλιεργήσει την ανάπτυξη της χώρας προς όφελος όλων των κατοίκων του, θα βασίζεται στην ελευθερία, τη δικαιοσύνη και την ειρήνη, όπως την οραματίστηκαν οι προφήτες του Ισραήλ. Θα εξασφαλίσει πλήρη ισότητα πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων για όλους τους κατοίκους του, ανεξαρτήτως θρησκείας, φυλής ή φύλου, Θα εγγυάται την ελευθερία θρησκευματος, συνείδησης, γλώσσας, εκπαίδευσης και κουλτούρας...»

Βέβαια, η αναφορά στην ελευθερία κλπ σε πλήρη συσχέτιση με το πώς την οραματίστηκαν οι προφήτες γεννάει ερωτηματικά και αφήνει περιθώρια ερμηνείας και διακιολόγησης ανόσιων πράξεων από τον παγκόσμιο σιωνισμό.

Η συγγραφέας, με αναφορές σε γεγονότα και ιστορικές πηγές, καταδεικνύει ότι οι ωμότητες και οι γενοκτονίες δε σημειώθηκαν ξαφνικά και για πρώτη φορά στην ιστορία της ανθρωπότητας κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Ένα παράδειγμα η γενοκτονία των Αρμενίων και η εξόντωση εκατομμυρίων Ελλήνων από τους Τούρκους.

Οι εκάστοτε νικητές και δυνατοί, με πρωτοστάτες στις μέρες μας τους Αμερικανούς και τους Ευρωπαίους συμμάχους τους (άσχετο αν μερικοί σύρονται στο άρμα τους εκόντες-άκοντες), δε διστάζουν να παρεμβαίνουν, χρησιμοποιώντας ωμή βία, όποτε και όπου τους συμφέρει (βλέπε Γιουγκοσλαβία, Ιράκ κ.ά.).

Τελικά, αναρωτιέται κανείς: Η ιδέα για μια ανθρώπινη κοινωνία, που θα βασίζεται στη δικαιοσύνη, στην αλληλεγγύη στην κατανόηση, δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια χίμαιρα, μια ουτοπία, ένα όνειρο;

Η πραγματικότητα δεν αφήνει πολλά περιθώρια αισιοδοξίας. Πρώην θύματα, όταν τους δίνεται η ευκαιρία, δε διστάζουν να αντιγράφουν τους δημίους τους. «Έτσι το υπαγορεύουν οι καταβολές του ανθρώπου, ο απαβισμός, το ζώο που σέρνει μέσα του...».

Ολοκληρώνοντας τη μικρή αυτή παρουσίαση, παραθέτουμε τις ενότητες που καλύπτουν τις 168 σελίδες του βιβλίου και ευχόμαστε ν' αποτελέσει αυτή βασικό ερέθισμα και κίνητρο για τους εραστές της γνώσης και της έρευνας, έτσι ώστε ν' ανατρέξουν στην ίδια την πηγή. Τους διαβεβαιώνουμε ότι θα αποζημιωθούν για το χρόνο που θα διαθέσουν για το σκοπό αυτό.

Για μερικούς μάλιστα, ίσως αποτελέσει αφορμή για περαιτέρω έρευνα και αναζήτηση:

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: (σελ. 9) - ΑΟΥΣΒΙΤΣ (σελ. 15) - ΟΙ ΕΒΡΑΙΟΙ ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΝΤΟΤΗΤΑ (σελ. 59) - ΟΙ ΕΒΡΑΙΟΙ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ (σελ. 88) - ΒΙΒΛΟΣ (σελ. 97) - ΜΕΘΟΔΕΥΜΕΝΗ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ, ΙΔΡΥΕΤΑΙ ΤΟ ΙΣΡΑΗΛ (σελ. 107) - Η ΟΙΚΟΥΜΕΝΗ ΣΤΑ ΝΥΧΙΑ ΤΩΝ ΝΙΚΗΤΩΝ (σελ. 126) - ΕΠΙΛΟΓΕΣ (σελ. 149) - ΚΡΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ Π.Λ.: Α΄, «Στο δρόμο της Μελισσας» και Β΄ «Περπατώντας και παραπλέοντας το Άγιο Όρος» (σελ. 151) - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ (σελ. 165).

Στον αγαπητό Πάνο Λαζαρόπουλο ευχόμαστε υγεία και κουράγιο να συνεχίσει την πορεία του στο δρόμο που έχει χαράξει.

Ι.Τ.

ΤΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ ΤΩΝ ΠΡΑΜΑΝΤΩΝ

Σύντομη αναφορά - προσέγγιση στη γλωσσική έρευνα του
Dr ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΤΑΜΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΟΥ-τ. ΛΥΚΕΙΑΡΧΟΥ

«Τιμή σ' εκείνους όπου στη ζωή
των ώρισαν και φυλάγουν Θερμοπύλες.
Ποτέ απ' το χρέος μη κινούνται».

Καβάφης- Θερμοπύλες

Καιρός που διαβάζω-η σωστή λέξη είναι μελετώ-τη θαυμάσια γλωσσολογική, λεξικογραφική, ερμηνευτική, εννοιολογική και ιδίως προσωδιακή καταχώρηση της ντοπιολαλιάς των Πραμάντων -γενέθλιο καθώς εικάζω τόπο του υγγραφέα φιλόλογου και πολιτικού επιστήμονα κ Δημήτρη Στάμου-. Γλωσσική έρευνα, την ορίζει -και σωστά - ο ίδιος, καθώς σκοπός του συγγραφέα δεν είναι απλώς να διασώσει στον χρόνο τη γλώσσα των προγονικών χρόνων, που μ' αυτή μεγάλωσαν οι γενιές, μέχρι και το πρώτο μισό του 20ου αιώνα, πριν το πνευματικό μας επίπεδο ανεβεί και μάθουμε- μιλήσουμε τη σωστή ελληνική γλώσσα, αποκαθαρμένη όσο είναι δυνατή και απαλλαγμένη από τουρκικές -και φράγκικες, κάποιες φορές ακόμη και σλάβικες-λέξεις που μπορεί να είχαν τη ρίζα τους στην αρχαία ελληνική, αλλά με τον καιρό μας ήρθαν πολιτογραφημένες από άλλες, αλλά και να ερευνηθεί το από πού και πώς ήρθαν σε μας, διασώζοντας μαζί με την ιστορική τους προέλευση και την- με κάποιο τρόπο- ιστορία του τόπου.

Εντυπωσιάζει ο τρόπος με τον οποίο καταχωρούνται και ετυμολογούνται οι λέ-

ξεις που χρησιμοποιεί - πιο σωστά χρησιμοποιούσε- ο ορεινός πληθυσμός των Τζουμέρκων, μια και τώρα πια ο έντονος συγχρωτισμός με τα μεγάλα σικά κέντρα, η διάδοση της παιδείας- υποχρεωτική νομίζω για τα πρώτα έξη ρόνια - έφερε το σχολείο και στην πιο απόμακρη γωνιά του τόπου μας. Δεν είναι λογαριάζω εύκολη δουλειά η έρευνα αλλά και -κυρίως -η προσπάθεια να αποδοθεί ο προφορικός λόγος -το βόρειο ιδίωμα-σε γραφή, γιατί πέρα από τον λεκτικό πλούτο υπάρχει το προσωπικό ιδίωμα. Εννοώ τη διαφορετική γλωσσική εκφορά που κυριαρχείται από τον τόνο της φωνής -αλλιώς η γυναικεία αλλιώς η ανδρική - κάποιες ένρινες κάποιες βραχνές που αλλάζουν την ακουστική.

Το παιδί μου -πιδί μ'-αλλά και π'δι μ'. Πού να βρεις άκρη με την κυρά Ράκινα ή Ρακ-ι-να τη γυναίκα του Σωτήρ' του Ράκια για μ'-(Σωτήρης -Σωτηράκιας - Ράκιας) που μ' έστειλε για βούτ'ρο σ(ι)α πέρα στον πάνω μαχαλά!!!

Όσοι προλάβαμε - προυλάβαμαν-και ζήσαμε-ζήσαμεν !- αυτή την εποχή που επιβίωνε ακόμη το γλωσσικό ιδίωμα στις γιαγιές και τους παππούδες-παππούδισ-θυμάμαστε ακόμη αυτή τη προσωδιακή μεταμόρφωση (ή τάχα παραμόρφωση) με τα συγκοπτόμενα και τα παραλλαγμένα από γλώσσα σε γλώσσα-από ήχο σε ήχο-

και από άτομο σε άτομο και ακόμη από γειτονιά σε γειτονιά -από μαχαλά σε μαχαλά!

Εντύπωση -έγραφα και πιο πάνω- ο αυστηρά επιστημονικός τρόπος με τον οποίο προσεγγίζονται οι λέξεις και ερευνάται η ρίζα και η προέλευσή τους μέσα από μια εκπληκτικά μεγάλη βιβλιογραφία και τις διευκολύνσεις που παρέχουν στον αναγνώστη οι συντομογραφίες, βραχυγραφίες.

Για παράδειγμα: η λέξη ζουρλός. (επίθ.) αυτός που δεν συμπεριφέρεται λογικά. ΣΥΝ ανισόρροπος, μουρλός παλαβός κουζουλός ETYM < μεσν αβεβ. ετύμου Προτάθηκαν οι ετυμ .. και όπου παραθέτει ολόκληρη σχετική βιβλιογραφική -γλωσσολογική έρευνα όπως ... σβουρλός από το σβουρίζομαι (+ στρέφομαι σα σβούρα). Επίσης Ρουμ zurliu > σλαβ zurla Ιταλ zurlo ή zurro (παίγνιο, ευθυμία χαρά) Τουρ zorlu (δύσκολος, σκληρός, ζόρικος, βίαιος)

Κι αλλού: Για παράδειγμα η λέξη λειψό. Ψωμί χωρίς προζύμι (ή μαγιά) με καλαμποκίσιο αλεύρι (ροκίσιο) σε ταψί. Με το δάχτυλο ανοίγουμε τρύπες, τις γεμίζουμε με λάδι και ψήνεται στη γάστρα (Μτφ.) για άνθρωπο διανοητικά ανάπηρο.

ETYM: <μεσν< αρχ. λείπω, κατ' απόσταση από τα συνθ όπως λειψ-ανδρία λειψ-υδρία. Άλλη άποψη μsn λειψός από τα συνθ λείψανδρος λειψόθριξ κ. (υποχωρητ.) όπως το αψίς από το αψίθυμος, το κουτσός, από το κουτσοπόδης... και εν συνεχεία παραπομπές σε σχετικό ευρετήριο.

Αναρωτιέμαι: Τις μαστορικές συντε-

χνίες -τους Κουδαραίους-που μιλούσαν τα Κουδαρίτικα ποιος Έλληνας- έστω καθηγητής φιλόλογος-τα ξέρει άραγε;

Δυσκολεύομαι είναι αλήθεια -εγώ ο αστός μια ζωή- να κατανοήσω αυτή την ιερή- την ωραία τρέλα, που μόνο οι ορεσίβιοι -είναι γεγονός αποδεδειγμένο-έχουν με τον τόπο τους και με τις παραδόσεις τους, τη γλώσσα τους -μέρος της παράδοσης κι αυτή-το καθημερινό τους βίωμα. Κι αν είναι σωστό αυτό που λέγεται ότι η γλώσσα, η παράδοση και η θρησκεία είναι ό,τι κρατάει ζωντανό ένα έθνος στους καιρούς (Δωδεκάθεο, Χριστιανισμός Όμηρος, Πλάτων, Σόλων, Λεωνίδας και πιο δώθε, ακόμη και το κρυφό σχολειό (κι ας λένε πως τάχα δεν υπήρξε. Ίσως γιατί έχουν κατά νου τον κλασικό πίνακα του Γύζη) ακόμη και το ΟΧΙ του '40 όλα αυτά είναι που κάνουν την Ελλάδα και μαζί κάποιοι επιστήμονες ερευνητές -παθιασμένοι όπως ο κ. Δημήτρης Στάμος οι οποίοι σκύβουν για χρόνια επάνω στις παλιές του τόπου φυλλάδες, που ψάχνουν λιθάρι το λιθάρι,ρωτάνε τον απλό χωρικό, τον ξωμάχο αλλά και το δάσκαλο και τον παπά και τη γιαγιά που ξομπλιάζει τα τραγόμαλλα και τη νοικοκυρά που φτιάχνει το κουρκούτι και πασχίζουν σαν τον συγγραφέα να σώσουν τι; Την ιδέα που λέγεται Ελλάδα και δεν είναι η Αθήνα μόνο αλλά και τα Πράμαντα. Δεν είναι μόνο η Αττική αλλά και τα Τζουμέρκα. Δεν είναι μόνο το Πανεπιστήμιο αλλά και το μονοθέσιο σχολειό μ' εκείνο τον ήρωα δάσκαλο ή τη δασκάλα. Και δεν είναι μόνο οι επιστήμονες της Ακαδημίας Αθηνών αλλά και κάποιοι ερευνητές συγγραφείς

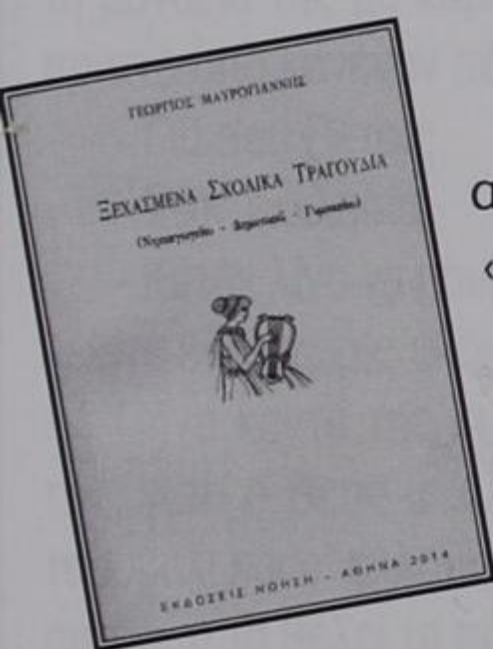
όπως ο κ Στάμος που κρατάνε την αγάπη τους για τον τόπο θεματοφύλακες του χτες αλλά και του αύριο έχοντας κατά νου το λόγο του ποιητή. “Χρωστάμε σ’ όσους

πέρασαν, περνούνε θα περάσουν, κριτές θα μας δικάσουν οι αγέννητοι, οι νεκροί”.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΙΝΤΖΕΓΙΑΝΝΗΣ

«Ξεχασμένα Σχολικά Τραγούδια»

Γιώργου Μαυρογιάννη

Κυκλοφόρησε πρόσφατα από τις εκδόσεις «ΝΟΗΣΗ» Ζ. Πηγής 91 Αθήνα 11473, το νέο βιβλίο του φίλου μας Γ. Μαυρογιάννη με τον πιο

πάνω τίτλο και όπως γράφει και ο συγγραφέας στον πρόλογό του:

Η συλλογή των τραγουδιών αυτών, σε μικρό Ανθολόγιο, ίσως συγκινήσει και τους νοσταλγούς ή εραστές της μακρινής και αξέχαστης εκείνης περιόδου αναδημιουργίας της Ελλάδας, της ανεμελιάς, των ονείρων, των οραμάτων, της αγωνιστικότητας των ανθρώπων, για μια ειρηνική καλύτερη, νοικοκυρεμένη πατρίδα και πολιτεία, διεγείροντας ταυτόχρονα τα συναισθήματα των σημερινών νέων.

Τα κατέταξε σε 8 κατηγορίες: Ύμνοι προσευχής, Ύμνοι Χριστουγέννων, Ύμνοι

στη Φύση, Τραγούδια διακοπών, Πατριωτικά και Εθνικά τραγούδια, Εμβατήρια, Διάφορα, Τραγούδια Νηπιαγωγείου.

Διαβάζοντάς τα, εμείς οι παλιότεροι, φέρνουμε στη μνήμη μας με νοσταλγία τα μαθητικά μας χρόνια, τότε που πίστευε ο κόσμος σε ιδανικά.

Νομίζουμε ότι αν τα διαβάσουν και οι τωρινοί νέοι, κάτι θα ωφεληθούν. Ας προμηθευτούν το βιβλίο και οι σημερινοί δάσκαλοι, θα είναι χρήσιμο για το Σχολείο.

Ο Γιώργος, συνταξιούχος Γεωπόνος, που υπηρέτησε για χρόνια στην Αγρ. Τράπεζα Κόνιτσας, μετά τη συνταξιοδότησή του δε χάνει το χρόνο του άσκοπα αλλά ασχολείται δημιουργικά με τη συγγραφή ωφελώντας τον εαυτό του και τους άλλους.

Καλή δύναμη Γιώργο και υγεία να δούμε και άλλα έργα στο μέλλον.

(Τηλ. σ. 2656041531).

Σ.Τ.

Φίλε του περιοδικού μας για θυμήσου,
έστειλες τη συνδρομή σου;

Το πρώτο «ΟΧΙ»

Στ' αλαργινό κι απέραγο της Πίνδου σταυραδέρφι
ακρίτες αντιμάχονται μ' ανέμους και δρολάπια,
οι ουρανοί σφυρηλατούν, ροδίζουνε τα νέφη,
οσφραίνοντ' αίμα τα θεριά και ξεμυτούν τα ζλάπια

Ποδοβολούν κοπαδιαστά ωρύοντας στις στράτες,
οι ρεματιές σιγάζουνε το γάργαρο τραγούδι
ριγούνε οι βουνοκορφές κι ορθώνονται σπαθάτες
στ' αγιάζι της πικρής αυγής και στου χιονιά το χνούδι.

Γκρεμοί και βράχια γίνονται μεμιάς φωτιά κι αντάρια
και ζώνουν την βουνοπλαγιά ψηλά στη Μούκα Πέτρα,
π' αναμετρούν το μπόι τους οι άντρες του Καντάρια
της λεβεντιάς αρχίζοντας νέα να κάμουν μέτρα.

Σιγήσαν οι βρόντοι κι οι κλαγγές, θλιμένη βαριά η μέρα
τα μαύρα άπλωσε φτερά πάνω στα Γραμμοχώρια
και βυθιστήκαν στη μουντή γαλήνεψη τ' αγέρα
που τη ραγίζαν αμωγές και βογγητά στεντόρια.

Αλαφιασμένοι βγήκανε οι χωριανοί στ' αγνάντια,
τα μάτια τους βιγλίσανε στις Ορεστιάς τους δρόμους
παιδιά γενναία, διαλεχτά, της ανεχιάς διαμάντια,
προβάλλανε βαστάζοντας αιμόφυρτους στους ώμους.

Μάνες, γυναίκες κι αδερφές με δάκρυα στα μάτια
κάποιον αόρατο κοιτούν και τον παρακαλούνε
να δώσει νέα δύναμη, τ' άδυτα μονοπάτια
ν' αποδιαβούνε γρήγορα και ν' αναστηλωθούνε.

Περάσαν μελαγχολικά, διαβήκαν γογά τη Ζέρμα
στο κρύφιο να φτάσουνε χωριό, κάτ' απ' τα γρίβα βράχια,
και παίρναν χρώμα άλυκο απ' των ψυχών το γέρμα
που φώτιζε αβράδιαστο πάνω στα καταράχια.

Σαν έφτασαν στο Βουρβουτσκό, πλήθος μουντό μπροστά τους,
αναβουή τους έσειρε στ' ολόγιομο δρομάκι,
σειστήκαν όλοι σύγκορμα μέχρι τα ρίζωμά τους,
καθώς σπιθίζαν μέσα τους οι διάτες του Δαβάκη.

Μιχ. Παγούνης
(Βρότσλαβ, Πολωνία 1960)

Ιστορίες Θλιμμένες και Φαιδρές

ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ ΜΠΟΥΝΑ

Είχα πάει στην Κόνιτσα για Σαββατοκύριακο. Η μέρα ανοιξιάτικη, ζεστή. Είπα να πάω εκκλησία. Έκανα τον κατήφορο. Η Ευθαλία στο πόστο της, πρωί πρωί, καθόταν στην άκρη του κήπου προς το δρόμο και διασκέδαζε τη μοναξιά της με καμιά καλημέρα που εισέπραττε από κανέναν περαστικό.

- Για πού Πέτρο;

- Στην εκκλησία.

- Κάτσε λίγο να πούμε κάτι και φεύγεις. Άλλωστε είναι νωρίς ακόμα.

Πήγα κοντά της κι αμέσως το παράπονό της, γιατί ο Θεός σ' άλλους δίνει ευτυχία με τσουβάλι και σ' άλλους τίποτε; Και μετά, Θεός αυτός, τι τα θέλει τα παρακάλια συνέχεια; Κατάλαβα ότι με τζίναγε για να δημιουργήσει συζήτηση και να μείνω, για να χει λίγη παρέα.

- Φεύγω, της λέω, και σου υπόσχομαι στον γυρισμό θα περάσω να τα πούμε.

Στην εκκλησία, όχι πολύς κόσμος γιατί είχαν αρχίσει οι αγροτικές δουλειές και τα σκαψίματα στους κήπους. Γύρισα για να εκτελέσω την υπόσχεση που είχα δώσει στη γειτόνισσά μου. Εκεί αυτή, στο πόστο της. Πέρασα τον στενόμακρο διάδρομο της αυλής της, ήλθε κι εκείνη, αφήνοντας τη σκοπιά κενή και μπήκαμε μέσα στο σπίτι. Τα είχε όλα τακτοποιημένα, καθαρά. Της είπα πόσο ωραία τα βρίσκω, αλλά εκείνη πάντα συνήθιζε να λέει: «Μπά πώς με βρήκες». Επιζητούσε τον έπαινο. Βγήκαμε έξω στην κρεβάτα (βεράντα) να καθίσουμε. Τα σανίδια από το πάτωμα έχασκαν και άνετα έβλεπες το μέρος όπου κάποτε έβαζαν δυο τρία αρνιά και τα βοσκούσαν στα σιάδια, πότε η μία και πότε η άλλη αδελφή. Η Ευθαλία είχε και μία

αδελφή, την Ανδρονίκη, η οποία παντρεύτηκε στο Ζαγόρι και σπάνια ερχόταν στην Κόνιτσα. Στη βεράντα λοιπόν, ήταν ένας τριθέσιος ξύλινος πάγκος που μόλις άντεχε, το υπέρβαρον της Ευθαλίας. Κάθισε εκείνη και πήγα να καθίσω και εγώ.

Δεν πρόκαμα να ακουμπήσω και σωριαστήκαμε κάτω. Πάγκος, Ευθαλία και εγώ, ένα. Μετά βασάνων τρόμαξα να τη σηκώσω και καθίσαμε σε δυο σκαμνιά. Έμασα τα σαρακοφαγμένα σανίδια, τάκανα μικρά κομμάτια και της τα έβαλα δίπλα στη μασίνα να τα'χει για προσάναμα. Για ν' αποφύγω συζήτηση που ήταν το μόνιμο παράπονό της, ο Θεός, της θύμισα την εποχή που πήγαιναν για ξύλα στο «Κουρί» κι εκείνη φορτωνόταν δύο φορές περισσότερα από τις άλλες που ήταν, η μάνα μου, η Κούλα, η Λόπη, η Ευθαλία και η Βασιλική. Ικανοποιήθηκε και γέλασε.

- Αφού έκανες το καλό με τα σανίδια, κάνε κι ένα ακόμη. Μια αλεπού μου έφαγε κάμποσες κότες. Από κάπου μπαίνει στο κοτέτσι. Δεν κοιτάς λίγο;

Πήγα, βρήκα την τρύπα την έκλεισα. Για να παρηγορήσω τη μοναξιά της και την απώλεια από τις κότες της είπα τον μύθο για την αλεπού: «Μια αλεπού σε κάποιον δεν του είχε αφήσει κότα για κότα. Αναγκάστηκε και είπε μέσα του. "Θα σε πιάω και θα σε γδάρω ζωντανή". Έστησε ένα δόκανο και πράγματι την έπιασε. Κι όταν την έγδερνε εκείνη γελούσε. Έλεγε δε στις άλλες φιλενάδες της που την κοιτούσαν και ρωτούσαν "Αυτός σε γδέρνει κι εσύ γελάς;", κι εκείνη απάντησε. Υπάρχουν και χειρότερα. Για σκεφτείτε να με άλειφε με αλά-

τι!!!». Και η Ευθαλία εκεί στα σκαμνιά της βεράντας, που καθόμαστε, μού είχε περιγράψει τη σκληρή μοναξιά της, πως η νύχτα είναι χρόνος και η μόνη της παρέα, είναι μια γάτα που πήγαινε και κούρνιαζε στα πόδια της, μου απάντησε: «Πέτρο, η μοναξιά δεν είναι μόνο γδάρισμα αλλά και πασάλειμμα με πολύ αλάτι!!!».

Ασχολήθηκα, αγαπητέ αναγνώστη, με την Ευθαλία, γιατί για δύο βράδια την έβλεπα στον ύπνο μου και θεώρησα ότι με αυτόν τον τρόπο της κάνω ένα μνημόσυνο κι απευθύνομαι σε μεσόκοπους κι απάνω, που σίγουρα θα τη θυμούνται. Όταν εμείς, η παρέα που τραγουδούσαμε στα σοκάκια της Κόνιτσας το «μοναξιά», είσ' η πιο σκληρή παρέα», προσέχαμε μόνο τη μελωδία κι όχι τα λόγια. Γιατί είναι άλλο να την τραγουδάς κι άλλο να την ζεις. Αυτά με τη γειτόνισσά μου.

Έχω ένα φίλο στα Γιάννινα που σιχαίνεται πολύ. Όσες φορές βγαίναμε έξω παλαιότερα - τώρα πάνω αυτά - και καθόμαστε να πάρουμε ένα κρασί ή μια μπίρα, στο μεζέ αν καμιά φορά τύχαινε ένα σκουπίδι ή μια τρίχα σ' εκείνον θα πήγαινε. Και είναι παρατηρημένο ότι αυτά συμβαίνουν μόνο σ' αυτούς τους τύπους. Πού ν' αγγίξει εκείνος μετά κάτι! Το παραμέριζα κι έτρωγα εγώ, εκτός κι αν ήταν κάτι πολύ χτυπητό. Ένα βράδυ του λέει η γυναίκα του, «Εγώ θα πάω στην τάδε φίλη μου κι όταν έλθει η ώρα έλα από κει, πάρε με να βγούμε έξω μαζί μας». Η φίλη της ζούσε με τη γριά μάνα της κατάκοιτη κι εκεί πηγαίναν να κάνουν παρέα και στη γιαγιά. Το βραδάκι πήγε στο σπίτι που είχε συνεννοηθεί με τη συμβία. Χαρές η οικοδέσποινα, αφού χρόνια είχε να πατήσει το πόδι του εκεί. Μόνο τον μασιά (την τσιμπίδα από το τζάκι) δεν του πέ-

ταξε. Κι εδώ θα κάνω μια παράκαμψη. Στην Κόνιτσα το συνηθίζουν, σε όποιον αργούσε να κάνει επίσκεψη σ' ένα φιλικό σπίτι, να του λένε «μωρέ θες να σου πετάξω τον “μασιά”»;» Από που προέκυψε αυτό δεν ξέρω. Τον ρώτησε λοιπόν η νοικοκυρά τι θέλει να του προσφέρει, γλυκό ή αναψυκτικό. Προτίμησε το αναψυκτικό. Ήταν η ώρα που η γριά έπρεπε να φάει, για να πάρει και τα χάπια της. Στον δίσκο που έβαλε το ποτήρι με την πορτοκαλάδα, έβαλε και σ' ένα άλλο πιο φαρδύ τις μασέλες της γριάς, οι οποίες μέσα στο νερό φάνταζαν πιο μεγάλες. Έκανε και την αφέλεια η σπιτονοικοκυρά να προσφέρει πρώτα την πορτοκαλάδα στον εκλεκτό της επισκέπτη. Πιο σιχαμερό για μένα (πόσο μάλλον για εκείνον) δεν υπάρχει. Αν άγγιξε την πορτοκαλάδα... καταλαβαίνετε. Δεν τον ρώτησα αν βγαίνοντας έξω έκανε εμετό.

Αυτά λοιπόν παθαίνουν όσοι σιχαίνονται. Όμως σου παραθέτω, αναγνώστη, μια φωτογραφία όχι για να δείξω τη φάτσα ούτε τη δική μου ούτε της μάνας μου, αλλά στο βάθος το σπίτι της Ευθαλίας και προπαντός τη βεράντα, όπου είχαν συμβεί τα προαναφερθέντα.

Ελεύθερος χρόνος

Γιώργος Μαυρογιάννης

– Πώς περνάς τις ελεύθερες ώρες σου μετά την εργασία;

– Αναζητώντας τη χαλάρωση, την ηρεμία και προσμένοντας το αναπάντεχο.

– Και ποιό είναι αυτό;

– Ίσως κάποια χαρά, χωρίς ν' αποκλείεται η λύπη αλλά και η συμπτωματική ή τυχαία συνάντηση με αγαπητούς φίλους ή αγαπημένα πρόσωπα ελπίζοντας, πάντοτε, ν' αλιεύσω ίχνη ευτυχίας και ν' αξιωθώ την άλλη μέρα ν' αντικρύσω το ζωοφόρο φως του ήλιου.

– Πώς και με ποιά μορφή περιμένεις αυτά;

– Αδυνατώ να τα μορφοποιήσω και μ' ακρίβεια να τα προσδιορίσω.

Όμως θαρρώ πως θα εμφανιστούν ξαφνικά και απρόσμενα.

Τ' αναζητώ στον πραγματικό φυσικό ή φανταστικό κόσμο αφήνοντας λεύτερη τη σκέψη να πλανάται σε άγνωστους, ακίνδυνους, φιλόξενους, καλοσυνάτους και μαγευτικούς τόπους.

Τη χαρά τη βρίσκω μυρίζοντας το μεθυστικό άρωμα αγριολούλουδου, ακούοντας το μελωδικό και θελκτικό κελάηδημα του απδονιού, παρακολουθώντας το ανάλαφρο και αθόρυβο πέταγμα πολύχρωμης πεταλούδας, βλέποντας τα μικρά παιδιά να παίζουν ζωηρά και αμέριμνα στις γειτονιές, χαϊδεύοντας το κεφαλάκι και το στιλπνό τρίχωμα χαριτωμένου σκύλου, χαρίζοντας ζεστό χαμόγελο στους θλιμμένους και παρηγοριά σε δεινοπαθούντες προσπαθώντας να κάνω το

καλό.

Τη λύπη άθελά μου τη συναντώ όταν κλαίει μια μάνα, πεινά ένα αγοράκι, υποφέρει ο ανήμπορος και ο άρρωστος, όταν η φύση κακοποιείται απ' την εγκληματική και βάρβαρη συμπεριφορά των ανίδεων και άπληστων ανθρώπων που εξοντώνουν και αφανίζουν παράνομα τ' ανυπεράσπιστα είδη πλασμάτων· έντομα, πουλιά, ψάρια και ζώα, δηλητηριάζοντας ή σκοτώνοντας αυτά όταν ρυπαίνουν και μολύνουν τα νερά των ποταμών, λιμνών, θαλασσών, όταν πυρπολούν τα δάση, πνεύμονες οξυγόνου, φίλτρα καθαρισμού του ατμοσφαιρικού αέρα, και προσάτες των πολύτιμων εδαφών.

Όταν την Άνοιξη όλα σιγούν, είναι σιωπηλά και δεν ακούγονται φωνές άλλων πλασμάτων, πλήν εκείνων των αδιάστατων αδιάφορων, όσο και προκλητικών ανθρώπων που εγωιστικά ενδιαφέρονται μόνο για τον εαυτό τους, περιφρονώντας κάθε άλλη ζωή.

Όταν χωρίς αιτία οι άνθρωποι αλληλομάχονται, όταν ζουν μόνοι και έρημοι σε μια φύση λεηλατημένη και σε μεγάλο βαθμό ρημαγμένη όταν απολαμβάνουν την πικρή γεύση της τυραννικής απομόνωσής τους στο πολύπαθο πλανήτη. Όταν είναι φτωχοί και άνεργοι.

Όταν άνθρωποι τριγύρω μας πληγώνουν με τη συμπεριφορά και τη δυσπιστία τους.

Τ' αγαπητά ή αγαπημένα πρόσωπα, όσα δεν αλλοπίστησαν και διατήρησαν

τα στοιχεία και την αγνότητα της αγάπης, όποτε εμφανιστούν προκαλούν ευχάριστες συναισθηματικές αναταράξεις χωρίς ν' αποκλείονται και οι δυσάρεστες.

– Αν παρά ταύτα δεν συμβεί κάτι απ' τ' αναφερόμενα, τότε πως ενεργείς;

– Αντλώ αντοχές απ' τ' αποθέματα της υπομονής, κινητοποιώ και επιστρατεύω τις λανθάνουσες ψυχοσωματικές δυνάμεις μου, ενεργώ το σκεπτικό, αναλογιζόμενος και το εφήμερο της ζωής, αποβάλλοντας τα ψυχοφθόρα συναισθήματα.

Διευκολύνω την ανάδειξη και επικράτηση των αισιόδοξων συναισθημάτων ώστε αυτά να εξουδετερώσουν τις θλίψεις, τις απογοητεύσεις, τις τυραννικές έγνοιες κάθε είδους, όσο βέβαια είναι μοιραίο, χωρίς ν' αποκλείω τελικά την αναζήτηση και προσφυγή σε κάποια άλλη προσωρινή απασχόληση.

Αν αυτές οι προσπάθειες αποτύχουν καταφεύγω στη χαλάρωση πάνω στο κρεβάτι ή στην πολυθρόνα, διαβάζοντας, μελετώντας, συγγράφοντας, σχεδιάζοντας ή αναπολώντας ταπραγμένα και περασμένα, αξιολογώντας τις τωρινές πράξεις και συμπεριφορά μου στην κοινωνία, μέχρις ότου ο καταλυτικός ύπνος με καταστήσει αιχμάλωτο της παντοδυναμίας και καλοσύνης του και με οδηγήσει στη χώρα του φωτός και του ονείρου, προσφέροντας στιγμές ανείπωτης ευτυχίας.

Ενισχύω την προσπάθειά του απαγγέλλοντας, νοερά ποιητικούς στίχους της ζωής, της αγάπης, του έρωτα, ώστε ν' αποβάλλω το άγχος της καθημερινότητας και πανέτοιμος να του παραδοθώ.

– Πώς αντιμετωπίζεις τις περιπτώσεις

που ο ύπνος είναι απρόθυμος να συνεργαστεί και έγκαιρα δεν φέρει τα θεία δώρα της γαλήνης, της ανάπαυσης, της ονειρικής πανδαισίας, της ηδονικής πνευματικής απόλαυσης και της ευδαιμονικής μαγείας ενός άυλου κόσμου;

– Απλά εγείρομαι, σιγοτραγουδώ, ανάλογα, επιμένω στη χαλάρωση μέχρις ότου καταπονημένος και εξαντλημένος περιπέσω αναγκαστικά στο λήθαργο.

– Αυτά πράττεις όταν οι ελεύθερες ώρες σου είναι περιορισμένες. Όταν όμως ο ελεύθερος χρόνος είναι μεγαλύτερος πως τον αξιοποιείς;

– Επιλέγω λύσεις και αποφασίζω την πραγματοποίηση μικρών περιπάτων στην εξοχή, στην αγορά του χωριού και της πόλης και εφόσον οι αντοχές μου είναι ικανές, καλλιεργώ και φροντίζω τα φυτά, τ' άνθη και τα δέντρα του σπιτικού κήπου.

Συχνά αφιερώνω αρκετό χρόνο, κατά προτεραιότητα, σε χειρωνακτικές εργασίες εντός του σπιτιού ή σε κοινωνικές ενασχολήσεις.

– Αναρωτιέμαι εν τούτοις, αν ο τρόπος αυτός σε ξεκουράζει ή αντίθετα σε καταπονεί και σε κουράζει περισσότερο;

– Εξαρτάται απ' την ψυχική διάθεση της στιγμής, τη σωματική ικανότητα δράσης, το βαθμό κόπωσης και την αναγκαιότητα εκτέλεσης των εργασιών.

Σε καταστάσεις αδυναμίας προκρίνω τη συνάντηση με φιλικά πρόσωπα ώστε ο χρόνος να κυλήσει ευχάριστα και παραγωγικά με ήπιες αθλητικές δραστηριότητες, ελαφρά ψυχολογία, μικροσυμπόσια σε κατάλληλα κέντρα.

– Προφανώς αυτά αφορούν κυρίως

τους άγαμους. Τι γίνεται όμως με τους έγγαμους;

– Κάτι παρόμοιο σε μικρότερη όμως κλίμακα έντασης, διάρκεια για ευνόητους λόγους.

Οι περιορισμοί αναφέρονται στο είδος και στο βαθμό ή ένταση δραστηριοποίησης, καθότι οι οικογενειακές ανάγκες προηγούνται των άλλων ασχολιών και κατά συνέπεια απαιτούν πλειότερο χρόνο ο οποίος αφαιρείται από τον ελεύθερο διαθέσιμο των εγγάμων.

Η επιμέλεια και παρακολούθηση ανάπτυξης των τέκνων σε όλες τις ηλικιακές φάσεις και εκδηλώσεις όπως υγεία, εκπαίδευση, ασφάλεια, προστασία, αγωγή, φροντιστηριακή ενίσχυση, άθληση, για δυνάμωμα σώματος και πνεύματος, προηγούνται.

Η παροχή απ' τους γονιούς υπεύθυνης παιδείας και αγωγής δημιουργεί άριστους χαρακτήρες των νέων με εξαιρετικά χαρίσματα, αξίες και γενναιοφροσύνη.

Δεν πρέπει εν τούτοις ν' αγνοούνται και οι υποχρεώσεις προς τη γυναίκα-σύζυγο και μητέρα των παιδιών.

Η προστασία της σωματικής και ψυχικής υγείας της, η ελάφρυνση από τα βάρη και η προσφορά της απαραίτητης ψυχαγωγίας απαιτούν αφιέρωση περισσότερου ελεύθερου χρόνου ξεκούρασης, εφόσον είναι αναγνωρισμένη η ουσιαστική συμμετοχή της στην οικογενειακή ευτυχία.

Δικαιωματικά λοιπόν αξίζει της αγάπης, ευχαριστίας, αφοσίωσης και ευγνωμοσύνης που έμπρακτα καλείται ο σύζυγος να αποδείξει.

Η ισότιμη, ισόποση και δίκαιη κατα-

νομή εργασιών μεταξύ των εταίρων, συντηρεί την αγάπη και τον έρωτα και έτσι αποδίδεται η οφειλόμενη τιμή στην πρώην αγαπημένη παρθένα και τωρινή σύζυγο, δημιουργό της οικογένειας.

Τότε αυτή θα αισθάνεται δικαιωμένη, ασφαλής, άνετη, δροσερή και ευχάριστη, διατηρώντας, όσο η φύση επιτρέπει, το νεανικό της σφρίγος, παραμένοντας ένα ωραίο και ποθητό ανοιξιιάτικο λουλούδι του αγρού που ομαλά αναπτύσσεται και μοσχοβολά σε χώρο φυσικής αρμονίας.

Ζώντας κανείς σε τέτοιο ειρηνικό περιβάλλον γήινου παραδείσου απολαμβάνει τους γλυκείς καρπούς της ευτυχίας και η εκμετάλλευση των ελεύθερων ωρών αποκτά ιδιαίτερη σημασία για όλους άσχετα αν περιορίζεται η διάρκειά τους και το έλλειμμα αντισταθμίζεται απ' το τελικό κέρδος που είναι η ομόνοια, ειρήνη και οικογενειακή ευτυχία.

– Με βάση τον περιορισμένο ελεύθερο χρόνο, ποία η γνώμη για μια ενεργή συμμετοχή των ατόμων στα κοινά της πολιτείας;

– Αποτελεί καθήκον και υποχρέωση όλων των ενήλικων πολιτών η οποιαδήποτε ενασχόληση με τα κοινά.

Όμως απ' όποια θέση κι αν ενεργούν, η ανυστερόβουλη συνεργασία μεταξύ τους, ο αλληλοσεβασμός, η άμεμπτη συμπεριφορά στην κοινωνία, χωρίς εξαιρέσεις και διαχωρισμούς, η υλική και πνευματική συνεισφορά στους ανήμπορους συμπολίτες, θεωρούνται σημαντικότερα κάθε αξιώματος.

Άπειροι είναι οι τρόποι δράσης στη ζωή, με ορθό και ειλικρινή λόγο, αγαθές

πράξεις, συμπόνια και αγάπη.

Τότε μόνον τ' αποτέλεσμα θα είναι θετικά και επιθυμητά όταν η κοινωνία θα οικοδομείται από χρηστά άτομα, πάνω σε γενικά θεμέλια ηθικής, δικαιοσύνης και με αληθινούς, υγιείς δημοκρατικούς θεσμούς.

– Θεωρείς δηλαδή πως ένα μέρος του ελεύθερου χρόνου αξιοποιείται καλύτερα και παραγωγικότερα με τον τρόπο αυτό;

– Αναμφίβολα το πιστεύω. Ο συνδυασμός του τερπνού με το ωφέλιμο, του εφικτού με ένα θετικό κέρδος, πρέπει να αποτελεί μόνιμη επιδίωξη, μέσα στα πλαίσια του κοινωνικού καθήκοντος, των υποχρεώσεων, των δικαιωμάτων και της δικαιοσύνης.

Η παροχή σωστής παιδείας προς όλους τους πολίτες προάγει την ελεύθερη σκέψη, έκφραση και λογική δράση.

Συμπερασματικά η ποικίλη και δημιουργική δραστηριοποίηση στους τομείς πολιτικό, πολιτιστικό, κοινωνικό, πνευματικό, καλλιτεχνικό, αθλητικό κ.ά. με ζήλο, ενθουσιασμό, πίστη, αγάπη και ειρήνη και στόχο σταθερό το καλό και την ευμερία του κοινωνικού συνόλου, περνά μέσα από την οικογένεια και την άριστη διαχείριση του ελεύθερου χρόνου, έστω και περιορισμένου.

Η αλόγιστη και κακή εκμετάλλευση αυτού προφανώς βλάπτει.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗ

Στο Μύλο πήγαμε, Ιταλό από την Καλαβρία βρήκαμε

ΤΟΥ ΣΠΥΡΟΥ ΞΕΙΝΟΥ

Ήταν Σεπτέμβρης του 1943. Πρωί-πρωί η θεία μου Σοφία ετοίμαζε το σπάρι και το καλαμπόκι που θα φόρτωνε στο μουλάρι για να το αλέσει στο μύλο «Νταμπακόμυλο», που ήταν στην τοποθεσία Καντσαούση στην όχθη του «Βουρκοποτάμου». Το όνομα «Νταμπακόμυλος» το πήρε από τον απέναντι μύλο, που σώζεται και σήμερα, η καμάρα της φτερωτής του παλαιού μύλου, και κατά τις πληροφορίες που σώζονται, στο μύλο αυτόν αλέθανε τα καπνά της Μακεδονίας και τον κάνανε ταμπάκο που τόσο ήταν διαδεδομένος την εποχή εκείνη, στους καπνιστές του ταμπάκου. Ήταν ο

μοναδικός μύλος που έκανε τα φύλλα του καπνού ταμπάκο, ενώ η άλλη μυλόπετρα άλεθε δημητριακά.

Το ποτάμι «Βουρκοπόταμος», ξέκοψε όλο το μέρος του παλαιού μύλου, που όπως έχω ακούσει από τη γιαγιά μου και πολλούς άλλους γερόντους του χωριού μας, υπήρχαν αρκετά χωράφια στο μέρος του μύλου, που τα ξέκοψε το ποτάμι και τώρα κατάντησε να έχει μόνο την καμάρα της φτερωτής.

Ο σημερινός «Νταμπακόμυλος» που έχει το όνομα του παλαιού μύλου, έμεινε κι αυτός στην Ιστορία αφού δεν υπήρχαν σπάρια και καλαμπόκια στα χωριά για να

τα αλέσουν.

Τώρα όλοι μας το ψωμί το αγοράζουμε, και το αλεύρι το παίρνουμε τυποποιημένο, από τους μύλους του Αγίου Γεωργίου. Ο μύλος αυτός που τότε ήκμαζε, εξυπηρετώντας με τις δύο μυλόπετρές του τα χωριά μας. Η μία μυλόπετρα άλεθε το σιτάρι, ενώ η άλλη το καλαμπόκι και το κριθάρι, ή πολλές φορές και τη βρόμη για τα ζώα. Είχε και δύο μαντάνια, το ένα για πλύσιμο των κονδρών ρούχων, και το άλλο μαντάκι ήταν να πάζει τις βελόντζες, τις κάπες και τις φλοκάτες, που τόσο διαδεδομένα ήταν την εποχή εκείνη. Επίσης είχε δωμάτιο που έμενε ο εκάστοτε μυλωνάς, καθώς και ένα φουρνάκι που εκεί έψηνε το ψωμί του ή την κουλούρα, που τόσο νόστιμη γινόταν.

Ο μύλος αυτός, εξυπηρετούσε εκτός από τα τρία δικά του χωριά, την Πουρνιά, και τη Στράτσανη, και είχε κάθε μέρα πολλά αλέσματα, που πολλές ημέρες άλεθε έως αργά το βράδυ, με το αμυδρό φως ενός φαναριού που δούλευε με την ασετιλίνη.

Και εκείνη την ημέρα που πήγαμε να αλέσουμε με τη θεία μου, βρήκαμε τρία φορτώματα πιο μπροστά από εμάς. Η θεία μου, πήγε να δέσει το μουλάρι για να βοσκήσει μέχρις ότου φύγουμε και γύρισε στο μύλο για κουβεντολόι με τις άλλες κοπέλες που ήταν εκεί, ενώ εγώ θα πήγαινα στα κτήματα του Αντζερούχη να γεμίσω το καλάθι με σύκα και λίγα σταφύλια που είχαμε αρκετά εκεί.

Μαζί με το μυλωνά ήταν και ο γιος του Νίκος, που είχαμε την ίδια ηλικία, και ήταν και φίλος μου, γιατί όταν ερχόταν

στο χωριό, στο δικό μας σπίτι θα ερχόταν και όταν του είπα πως πάω να μαζέψω σύκα, μου δήλωσε πως θα ερχόταν και αυτός. Πήγαμε πρώτα από το χωράφι στη θέση «Κρασιά» γιατί εκεί είχαμε συκιές με τα καλύτερα σύκα και μετά πήγαμε στο χωράφι που είχαμε και διώροφη καλύβα που και εκεί είχαμε συκιές με μεγάλα σύκα. Στην καλύβα αυτή ο παππούς μου είχε πάντοτε 500 γιδοπρόβατα, με μόνιμο βοσκό από την Κορτινίστα, ενώ ο παππούς μου βρισκόταν στο Βουκουρέστι που ήταν η δουλειά του. Αφού γεμίσαμε το καλάθι, ξεκινήσαμε να φύγουμε για το μύλο παίρνοντας το δρόμο που ήταν σύρριζα στο αυλάκι με το νερό που ποτίζαμε τα κτήματά μας. Δεν πότιζε κανείς, και το αυλάκι ήταν γεμάτο με νερό. Το νερό που είχε το αυλάκι του μύλου για τις ανάγκες του, και το αυλάκι του Αντζερούχη· δεν αφήνανε άλλο νερό στο ποτάμι, προπαντός τους καλοκαιρινούς μήνες.

Ξέχασα να γράψω, πως ο κάθε μυλωνάς, έπαιρνε το μύλο, όταν έδιδε περισσότερα χρήματα στην Εκκλησία – γιατί ο μύλος ανήκε στην Εκκλησία των Αγίων Ταξιαρχών και η μίσθωση ήταν για τρία χρόνια. Έτσι και ο μυλωνάς που ήταν τώρα, τον είχε μισθώσει για δεύτερη τριετία, και αυτός ήταν ο Γεώργιος Αλεξίου από την Πυρσόγιαννη. Καλός άνθρωπος και καλός μυλωνάς.

Πλησιάζαμε να φθάσουμε στα χωράφια του Ρίζου, και τότε είδαμε να είναι πάνω στη συκιά κάποιος και να μαζεύει σύκα. Νόμιζα, επειδή η συκιά ήταν του Χρήστου Τσανάδη, πώς θα ήταν αυτός που μάζευε αλλά όταν φθάσαμε κοντά του τό-

τε με έκπληξη είδαμε πως ο άνθρωπος που ήταν πάνω στη συκιά ήταν πεσμένος στο έδαφος βογκώντας από τους πόνους, και δίπλα του ήταν το σπασμένο κλωνάρι της συκιάς. Ήταν ένας Ιταλός караμπινιέρους, δηλαδή χωροφύλακας. Είχε την αραβίδα χιαστή και όταν έπεσε έσπασε το κοντάκι του όπλου.

Είχα μάθει ορισμένα Ιταλικά και τον ρώτησα που πονεί, και εκείνος μου απάντησε σε καθαρά Ελληνικά, ότι τα πόδια του και τα χέρια του είναι καλά, αλλά φοβόταν πως θα έχει σπάσει κάποιο πλευρό εκεί που ακουμπούσε το κοντάκι του όπλου. Τον ρώτησα πως ξέρει Ελληνικά και μου απάντησε, πως ο προπάππους του ήταν από τον Κόιτρωνα της Πελοποννήσου. Μας είπε επίσης, ότι στο σπίτι τους ομιλούν την Ελληνική γλώσσα και είναι Χριστιανοί Ορθόδοξοι. Έχουν εκκλησία Ορθόδοξη, και Ιερέας στην Εκκλησία είναι ο θείος του, χορεύουν Ελληνικούς χορούς, και έχουν όλα τα ήθη και έθιμα Ελληνικά. Μας είπε πως οι περισσότεροι κάτοικοι της Καλαβρίας έχουν ελληνική καταγωγή. Τον ρώτησα πώς ήταν το όνομά του και μου απάντησε πως λέγεται Τζοβάνι. Γιορτάζει του Αγίου Ιωάννου που γιορτάζει και η Εκκλησία τους, η οποία είναι αφιερωμένη στον Άγιο.

Τον σηκώσαμε μαζί με το Νίκο, και τον κρατούσαμε και οι δύο διότι δεν μπορούσε να περπατήσει, και σφάδαζε από τους πόνους. Πηγαίνοντάς τον μέχρι το μύλο τον ξαπλώσαμε στο κρεβάτι που υπήρχε. Μόλις ξάπλωσε μας παρακάλεσε να ειδοποιήσουμε του άλλους δυο Κα-

ραμπινιέρους που βρίσκονταν απέναντι από το μύλο στη θέση «Βουρκοσιά», με ένα μουλάρι φορτωμένο με τα τρόφιμα από την Κόνιτσα, πηγαίνοντας στο Κεράσοβο στην Καραμπιναρία. Αυτοί κάθισαν εκεί να βοσκήσει το μουλάρι. Απευθυνόμενος σε μένα μου λέει εάν μπορώ να πάω να τους ειδοποιήσω. Πράγματι πήγα, τους βρήκα και τους είπα πως ο Τζοβάνης έπεσε από τη συκιά και δεν μπορεί να περπατήσει.

Αμέσως πήραν το πανύψηλο μουλάρι και με ακολούθησαν μέχρι το μύλο. Εκεί ο Τζοβάνι τους εξήγησε ότι έπεσε από τη συκιά προσπαθώντας να φθάσει σύκα, και έσπασε το κλωνάρι που βρισκόταν. Μας ευχαρίστησε, ο Τζοβάνι για τη βοήθεια που του προσφέραμε, και κάτι είπε στους άλλους караμπινιέρους, και εκείνοι μας δώσανε, στο Νίκο μια μεγάλη κονσέρβα με κρέας και σε μένα μια σακούλα γεμάτη με καφέ. Τον βάλανε καβάλα στο πανύψηλο μουλάρι και φύγανε.

Η σειρά μας για να αλέσουμε πλησίαζε, γιατί υπήρχε ένα φόρτωμα ακόμη να αλέσει και μετά θα ήταν η σειρά μας. Είχαμε πεινάσει και ο Νίκος πήγε και έκοψε από την κουλούρα που μόλις είχε φρεσκοψηθεί, και παίρνοντας σταφύλια από το καλάθι, καθίσαμε και φάγαμε. Όλη την ώρα που τρώγαμε, συζητούσαμε αυτό που έπαθε ο Ιταλός. Από τη μια μεριά τον βλέπαμε εχθρό της Πατρίδας μας, και από την άλλη, σαν άτομο που πονούσε πάρα πολύ.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Όποιοι ισχυρίζονταν πως οι βιβλιοθήκες είναι βαρετές, αυτό το καλοκαίρι διαπίστωσαν το... Αντίθετο!

Από τις 15 Ιουνίου μέχρι τις 15 Σεπτεμβρίου, η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας μας προσκάλεσε να «σκεφτούμε αντίθετα»! Μέσα από ένα ταξίδι με «ταξιδιώτες» νέους, εφήβους, μαθητές, οι οποίοι "χαρτογράφησαν αντίθετους κόσμους" μαθαίνοντας την έννοια των αντιθέτων, γνώρισαν τη φύση μέσα από τις αντιθέσεις της με "τα αντίθετα που δραπέτευσαν στο πάρκο!", «πειραματίστηκαν» με τους "αντίθετους κόσμους της φυσικής", προβληματίστηκαν ως προς το τι είναι τελικά "το όμορφο και το άσχημο", είπαν "ψέματα και αλήθειες", έμαθαν να σκέφτονται διαλεκτικά λαμβάνοντας υπόψη στους συλλογισμούς και τις δράσεις τους, την έννοια του αντίθετου, του άλλου, του διαφορετικού. Έραψαν και ξήλωσαν μαζί με την Πηνελόπη, έπαιξαν με τους ήχους και τη σιωπή.

Φέτος, στην 3η καλοκαιρινή εκστρατεία ανά-

γνωσης και δημιουργικότητας με τίτλο «Ό,τι κι αν σκέφτεσαι, σκέψου το αντίθετο: οι αντίθετοι κόσμοι συναντιούνται στις Βιβλιοθήκες» διοργανώθηκαν 26 δράσεις στις οποίες συμμετείχαν 490 παιδιά. Τέσσερις εθελοντές (Μαίρη Γοργόλη, Γιώργος Καλλιντέρης, Μαρία Κολιού και Βιταλίνα Κυρτζόγλου) πραγματοποίησαν έξι από τις δράσεις μας. Σχεδόν στο σύνολο των δράσεων οι εθελόντριες Αλεξάνδρα Πανταζή και Δέσποινα Μήτσιου βοηθούσαν με τη φωτογράφιση, την επιτήρηση των παιδιών και τον ευπρεπισμό των χώρων!

Η αυλαία και της 3ης Καλοκαιρινής Εκστρατείας, που πραγματοποιήθηκε με αποκλειστικό δωρητή το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, έκλεισε!

Θα θέλαμε να πούμε ένα μεγάλο «ευχαριστώ» σε όλα τα παιδιά (μας) που επέλεξαν να περάσουν μαζί μας το καλοκαίρι τους και ένα μεγάλο «ευχαριστώ» σε όλους τους γονείς που μας εμπιστεύτηκαν τα παιδιά τους!

Καλή μας αντάμωση στα χειμερινά προγράμματα της Βιβλιοθήκης μας!

Διευκρινίσεις για το πατρικό σπίτι του Γέροντα Παϊσίου

Τις τελευταίες ημέρες, ακούω από τους επισκέπτες που έρχονται προσκυνητές από την Μονή Μολυβδοσκεπάστου στο σπίτι του πατρός Παϊσίου, να λένε και να ρωτούν το εξής:

«Ωραίο το πατρικό σπίτι του Γέροντα, αλλά πού είναι το άλλο σπίτι που έμενε όπως μας είπε ο παπάς»;

Αυτό επαναλαμβάνεται συνεχώς το τελευταίο χρονικό διάστημα.

Επισκέπτες απο διάφορα μέρη ρωτούν «που είναι το άλλο σπίτι»;

Έχει δημιουργηθεί λοιπόν θέμα και θα πρέπει να γνωρίζει ο πατήρ Αρσένιος Μάϊπας, Ιερομόναχος στη Μ. Μολυβδοσκεπάστου αλλά και όλοι ότι ο Γέροντας Παΐσιος φιλοξενήθηκε στο σπίτι της Καίτης Πατέρα για λίγες ημέρες. Αιτία ήταν η θεραπεία που χρειαζότανε να κάνει λόγω της ασθένειάς του και κυρίως λόγω της επιμονής του μητροπολίτη Χριστοφόρου για περισσότερη ησυχία.

Όμως άλλο φιλοξενία για λίγες ημέρες και άλλο «έμενε εκεί» όπως ψευδώς διαδίδεται.

Μάλιστα έφυγε από εκείνο το σπίτι για το Στόμιο πριν ολοκληρωθεί η θεραπεία. Εκεί έμεινε αυτές τις λίγες ημέρες μόνο για να κάνει υπακοή στον μητροπολίτη.

Στο σπίτι το πατρικό έμενε από 2 ετών περίπου έως να γίνει μοναχός ο πατήρ Παΐσιος. Εγώ έμεινα από το 1949.

Στο πατρικό σπίτι έμενε όταν πήγαινε στο σχολείο, εργαζόταν, πήγε στρατιώτης και από αυτό έφυγε για μοναχός.

Σε αυτό το σπίτι έμενε και όταν μας επισκεπτόταν σαν μοναχός. Σε όλο το διάστημα που εργαζόταν σαν μαραγκός, πριν γίνει μοναχός, πήγαινε και σε πολλά χωριά και φιλοξενήθηκε σε πολλά σπίτια, όχι μόνο για μια ή δύο μέρες, ίσως και περισσότερες.

Σε κάθε σπίτι λοιπόν που φιλοξενήθηκε ο Γέροντας, όχι μόνο στην περιοχή της Κόνιτσας αλλά και σε άλλες πόλεις αργότερα σαν μοναχός, θα διεκδικούν και θα προβάλλουν στους επισκέπτες την φιλοξενία του Γέροντα ως αιτία προσκύνησης στο χώρο αυτό;

Επίσης ο Γέροντας ουδέποτε έμεινε στο «κελί» που του ετοίμαζε η οικογένειά του επειδή έφυγε για το όρος Σινά πριν ολοκληρωθεί η κατασκευή του κελιού, που βρίσκεται στο δρόμο που πηγαίνει προς την Αγία Βαρβάρα. Το «κελί» αυτό τώρα ανήκει στο Ησυχαστήριο του Αγίου Αρσενίου του Καππαδόκη Χαλκιδικής.

Αυτές οι διαδόσεις δεν είναι σοβαρές, προσβάλλουν τον Γέροντα και παρακαλώ να σταματήσουν καθώς και όλα τα απαράδεκτα σχόλια και οι περίεργες και καθόλου πνευματικές διεκδικήσεις διότι η μοναδική και μόνιμη κατοικία του Γέροντα Παϊσίου μέχρι να γίνει μοναχός στο Άγιο Όρος ήταν μόνο το πατρικό του σπίτι.

Την ευχή του να έχουμε όλοι

ΝΑΘΑΛΙΑ ΡΑΦΑΗΛ ΕΖΝΕΠΙΔΗ

Επιστολή

Φίλοι μου αγαπημένοι, σας εύχομαι, ό,τι το καλύτερο!

Σας στέλνω τη συνδρομή μου 30 ευρώ, έως 31-12-2014 και εύχομαι το καλύτερο για το περιοδικό μας!

Θεωρώ την αναγκαιότητα ύπαρξής του δεδομένη. Και παρακαλώ «όλους μας» για την καλή προσφορά μας. Ευχαριστώ για τη δική σας προσφορά που κατανοώ να γίνεται μέσα από τι όποιες ανθρώπινες αδυναμίες μας και άλλες δυσκολίες.

Όμως καλοπροαίρετα και με αγάπη για το περιοδικό θα σας γράψω τα παρακάτω «ενδεικτικά».

Στο τεύχος 174 (Γενάρης-Φλεβάρης 2014) και στη σελ. 48 δημοσιεύετε: (Παρακαλούμε τους συνεργάτες και φίλους του περιοδικού να είναι όσο πιο σύντομοι «το λακωνίζειν εστι φιλοσοφείν». Επειδή ουδείς τέλειος. Και ουδείς δικαιούται να επιβάλει τις απόψεις στους άλλους θα μπορού- σε το παραπάνω κείμενό σας! να συνεχίζει έτσι:

Όμως....., στο ΜΕΓΑ ΜΥΣΤΗΡΙΟ της ΖΩΗΣ και που «τα πάντα ρει» με ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ θα δεχόμαστε τις όποιες σχετικές εργασίες σας ... και σας

ΒΕΒΑΙΩΝΟΥΜΕ

για την ΕΠΙΜΕΛΗΜΕΝΗ φύλαξή τους στο αρχείο μας... με εύκολη πρόσβαση σε αυτό από κάθε ενδιαφερόμενο.

Ακόμη θεωρώ καλή κίνηση από σας να μας στέλνετε κάθε φορά τη σχετική απόδειξη πληρωμής της Συνδρομής μας και όχι μόνο!

Αν κάπου δεν είμαι σωστός ζητώ συγγνώμη!

ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Σ.Σ. Για τεχνικούς λόγους αντί αποστολής αποδείξεων δημοσιεύουμε σε κάθε τεύχος το όνομα και το ποσό κάθε συνδρομητή.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Με πολλές βροχές έκανε την εμφάνισή του ο Σεπτέμβρης για μια εβδομάδα, αναζωογονώντας τη φύση.

- Λόγω του βροχερού καιρού λιγότεροι ήταν εφέτος οι προσκυνητές στο Μοναστήρι Στομίου στη γιορτή της Παναγίας (8/9).

- Με τον καθιερωμένο Αγιασμό άρχισε η σχολική χρονιά στις 10/9.

- Στις 20/9 ξεκίνησε το βδομαδιαίο «Παζαρόπουλο» στην Κόνιτσα.

- Στις 23/9 έγινε στον Αγ. Κοσμά η χειροτονία σε Αρχιμανδρίτη του Ηλία Παντ. Κουκέση. Έλαβε το όνομα Εφραίμ. Τη χειροτονία παρακολούθησαν πολλοί Κονιτσιώτες που του ευχήθηκαν στο τέλος παίρνοντας αντίδωρο από το χέρι του.

- Στις 26/9 έληξε το παζάρι, ευτυχώς χωρίς βροχή κι εφέτος. Πολλές βροχές έπεσαν την πρώτη βδομάδα του Οκτώβρη με πώση της θερμοκρασίας, αλλά πολύ γρήγορα ο καιρός γύρισε στο «μικρό καλοκαιράκι» με ανεβασμένο το θερμόμετρο.

- Πολλές βροχές έπεσαν την τελευταία εβδομάδα του Οκτώβρη και αρκετό χιόνι σκέπασε τα βουνά μας.

- Η 28η Οκτωβρίου γιορτάστηκε φέτος με καλόν καιρό. Μετά τη Θ. Λειτουργία και τη Δοξολογία έγινε η κατάθεση στεφάνων στο μνημείο (στο προαύλιο του Δημαρχείου), Επιμνημόσυνη Δέηση και στην αίθουσα εκδηλώσεων εκφώνησε τον πανηγυρικό της ημέρας ο Λέκτορας Νεώτερης και Σύγχρονης Ιστορίας Παν. Ιωαννίνων κ. Αναστασόπουλος Νικόλαος με θέμα: «28η Οκτωβρίου, πραγματικότητες και Συμβολισμοί».

Ακολούθησε μικρή δεξίωση από το

Δήμο και στις 11.30 πραγματοποιήθηκε η καθιερωμένη παρέλαση των μαθητών και Διμοιρίας Στρατού.

Τέλος, στην Κεντρική πλατεία μαθητές Δημοτικού και Γυμνασίου-Λυκείου χόρεψαν ελληνικούς χορούς. Τις εκδηλώσεις κάλυψε η φιλαρμονική «Ομόνοια» Γαστουρίου Κέρκυρας η οποία καταχειροκροτήθηκε από το πλήθος.

- Το απόγευμα στο αμφιθέατρο του Λυκείου πραγματοποιήθηκε γιορτή από τους μαθητές με ποιήματα, τραγούδια χορούς, θεατρικό «οι μαθητές του '40». Παραβρέθηκαν: Ο Μητροπολίτης κ. Ανδρέας, ο Δήμαρχος κ. Παπασπύρου, Δημ. Σύμβουλοι και πολλοί Κονιτσιώτες που χειροκρότησαν τα παιδιά. Συγχαρητήρια σε καθηγητές και μαθητές που παρά τον φόρτο των μαθημάτων δίνουν έναν πατριωτικό τόνο σε τέτοιες επετείους εθνικής μνήμης!

Την επιμέλεια των χορευτικών, όπως κάθε φορά, είχε ο Γιάννης Κατσιλής.

- Στις 29/10 έγινε στην αίθουσα Τελετών του Δημαρχείου η παρουσίαση του βιβλίου «Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ -1833 -1949» ΤΟΥ Ι.Σ. Παπαφλωράτου, Νομικού-Διεθνολόγου. Απύθυνε χαιρετισμό ο Δήμαρχος κ. Παπασπύρου και στη συνέχεια το έργο παρουσίασαν οι κ. Γεωργ. Γκορέζης, Υπο/γος ε.α. - Η. Σκουλίδας, Ιστορικός, Καθηγ. Τ.Ε.Ι. Ηπείρου και Δημ. Καλησπεράτος, Συν/ρχης ε.α.

Η εκδήλωση έκλεισε με σύντομη ομιλία του Σεβ. Μητροπολίτη κ. Ανδρέα. Καλές είναι και οι πνευματικές εκδηλώσεις, αλλά πρέπει να έχουμε μεγαλύτερη συμμετοχή κόσμου.

Εκδήλωση στη Σιουσνίτσα

Η Τοπική Αρχή, ο Πολιτιστ. Σύλλογος Ελευθέρου και το παράρτημα ΠΕΑΕΑ Κόνιτσας την Κυριακή 14/9 τέλεσε μνημόσυνο στο Μνημείο Σιουσνίτσας για αυτούς που έπεσαν σε μάχη με τους Γερμανούς Ναζί και τους φονευθέντες στο Ελεύθερο αθώους πολίτες στις 26/7/1943.

Την ίδια μέρα έκαψαν ολοσχερώς και το Ελεύθερο.

Στο μνημόσυνο έλαβαν μέρος συγγενείς των νεκρών και κάτοικοι Κόνιτσας και Ελεύθερο.

Σύντομη αναφορά στα θλιβερά γεγονότα έκανε ο υπεύθυνος του περιοδικού μας για να πληροφορούνται και οι νεότεροι τις μαύρες μέρες εκείνης της εποχής που οι θηριωδίες των Ναζί θύμισαν Απίλα και Τσέγκις Χάν.

Καλό είναι Τοπικές Αρχές και Σύλλογοι να φέρνουν στη μνήμη μας αυτά τα γεγονότα για να μη λησμονούμε την ιστορία.

Ας αγρυπνούμε γιατί υπάρχουν και σήμερα νοσταλγοί του Ναζισμού...

Νέα από την Ξενιτιά

Μετά από προσπάθειες χρόνων ένα όνειρο των ξενιτεμένων Ηπειρωτών στη Δράμα γίνεται πραγματικότητα. Τελείωσε το κτήριο της ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ Δράμας και από το Φθινόπωρο μπαίνει σε λειτουργία. Η κατασκευή του άρχισε με έξοδα της Ένωσης, σε οικόπεδο που παραχωρήθηκε από το Δήμο και συνέχισε με τη βοήθεια της Περιφέρειας που ενέταξε το έργο στο ΕΣΠΑ.

Το κτήριο θα ανήκει στην Ένωση Ηπειρωτών όσο θα υπάρχει αυτή και θα χρησιμοποιηθεί από την ίδια για πολιτιστικούς σκοπούς, αλλά και από άλλους Συλλόγους για πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Η Ένωση Ηπειρωτών έχει πολλά μέλη από τα Κονισιώτικα χωριά της Λάκκας Αώου και όπως γράψαμε σε προηγούμενο τεύχος πέρυσι με μεγάλη χαρά και σε συγκινητική ατμόσφαιρα φιλοξένησε την παραδοσιακή χορωδία της Κόνιτσας στις εκδηλώσεις που πραγματοποίησε στη Δράμα.

Στα μέλη του Δ.Σ. της Ένωσης και στον πρόεδρο Παναγιώτη Σταυρίδη από το Ελεύθερο αξίζουν πολλά συγχαρητήρια για τις άοκνες προσπάθειες που καταβάλλουν να διατηρούν με πατριωτισμό την Ηπειρωτική Παράδοση και να τη μεταλαμπαδεύουν στην μακρινή Δράμα.

Σ.Τ.

Εξωτερική άποψη του κτηρίου της Πανηπειρωτικής, που βρίσκεται στο ύψωμα της Ταξιαρχίας. Ο αντιπεριφερειάρχης, μέλη του Δ.Σ. της Ένωσης και στελέχη της Δ/σης Τεχνικών Έργων.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Οι κάτοικοι του διαμερίσματος Καστιανής Κονίτσας, ευχαριστούν από καρδιάς την κυρίαν Αριάδνη Μαργαρίτη του Νικολάου, παντρεμένη στην Καστιανίανη, καταγόμενη εκ Φούρκας, για τη δωρεά κατασκευής ραφιών εις το νεοκατασκευασθέν οστεοφυλάκιο, προς τοποθέτηση των οστών των γονέων μας και προσφιλών προσώπων, εις μνήμη των αειμνήστων συζύγου της Νικολάου και του μονάκριβου γιού της Ιωάννου.

Της ευχόμαστε να είναι πάντα καλά, ο Παντοδύναμος να της χαρίζει ΥΓΕΙΑ, ΚΟΥΡΑΓΙΟ και ΔΥΝΑΜΗ.

Εις μνήμη των αείμνηστων Νικολάου και Ιωάννου Μαργαρίτη προσφέρω στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» 20 ευρώ.

ΘΩΜΑΣ ΔΟΥΚΑΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις:

Στις 31/3/14 ο Μιχάλης Μπάρμπας και η Χρυσουγή Γαζώνα απόκτησαν στην Κόνιτσα κοριτσάκι.

- Στις 10/9 ο Χρήστος και η Ολυμπία Παπαμιχαήλ απόκτησαν στην Κόνιτσα αγοράκι

- Στις 14/10/14 η Ζαχαρούλα Μπλιθικιώτη και ο Γεώργιος Σταμόπουλος απόκτησαν στην Αθήνα κοριτσάκι.

- Στις 7/8 ο Παύλος Σπανός και η Έφρη Ζιώβα απόκτησαν κοριτσάκι στα Γιάννινα.

Βαπτίσεις:

- Στις 9/6 ο Δημ. Ι. Σπανός και η Αγγελική Β. Βρόικου βάφτισαν στην Κόνιτσα το

αγοράκι τους. Όνομα Ιωάννης.

- Ο Γρηγόρης και η Μαρία Καρανάσιου βάφτισαν στη Λάρισα το κοριτσάκι τους στις 15/6. Όνομα Ασημίνα.

- Στις 13/7 ο Κων/νος και η Βασιλική Τσούκα βάφτισαν στα Γιάννινα το αγοράκι τους. Όνομα Χαράλαμπος.

- Ο Κώστας Κόντος και η Δήμητρα Τσαρούχη βάφτισαν το αγοράκι τους στην Πηγή στις 17/8. Όνομα Ιωάννης.

- Στις 26/7 ο Μιχάλης Μπάρμπας και η Χρυσανγή Γαζώνα βάφτισαν το κοριτσάκι τους. Όνομα Δέσποινα.

- Στις 30/8 ο Απόστολος Μήτσος και η Μαρία Γ. Σκούφια βάφτισαν στην Πρέβεζα το αγοράκι τους. Όνομα: Ηλίας.

- Στις 6/9 ο Απόστολος Κουρτίνος και η Δώρα Φάνη βάφτισαν στην Κόνιτσα το κοριτσάκι τους. Όνομα: Αναστασία.

- Στις 13/9 ο Παναγιώτης και η Χρυσούλα Δημητρακοπούλου βάφτισαν στην Πυρσόγιαννη το αγοράκι τους. Όνομα: Γεώργιος-Στυλιανός.

- Στις 21/9 ο Δημήτριος και η Τατιανή Σπανού βάφτισαν στην Κόνιτσα το κοριτσάκι τους. Όνομα: Ευαγγελία.

- Στις 27/9 ο Νικόλαος και η Αθηνά Κίτσιου βάφτισαν το κοριτσάκι τους. Όνομα: Νεφέλη.

- Στις 19/10 ο Νικόλαος Χρήστου και η Αριστέα Π. Δήσιου βάφτισαν την κοριτσάκι τους στα Μέγαρα. Όνομα Ειρήνη.

Γάμοι:

Στις 9/7 έγιναν στην Κώ οι γάμοι της Ευανθίας Κ. Μπούσμπουλα και του Δημητρίου Δρόσου.

- Στις 24/8 έγιναν στις Σπέτσες οι γάμοι του Χάρη Θ. Μουλαΐδη και της Όλγας Β. Μάτσια.

- Στις 6/9 έγιναν στην Κόνιτσα οι γάμοι του Απόστολου Κουρτίνου και της Δώρας Φάνη.

Στις 20 Σεπ. 2014 έγιναν στην Αθήνα οι γάμοι του οικονομολόγου Άρη Σ. Μπλιθικιώτη από τη Λαγκάδα και της οδοντιάτρου Μαρίας Κιούση από τη Θεσ/νίκη.

Στο σπίτι του γαμπρού στους Θρακομακεδόνες έγινε διήμερο γλέντι με την παραδοσιακή μουσική του Κώστα Χαλκιά.

Ακολούθησε δεξίωση σε κέντρο στη Βαρυμπόμπη Αττικής όπου οι νεόνυμφοι και οι προσκεκλημένοι ξεφάντωσαν μέχρι το πρωί. Συγχαρητήρια στα παιδιά και στους γονείς που διοργάνωσαν έναν τόσο ωραίο παραδοσιακό γάμο στην Αθήνα. Ευχόμαστε ο Άρης και η Μαρία γρήγορα να χαρίσουν το πρώτο εγγονάκι στους γονείς τους.

ΠΑΝ. Φ. ΝΑΤΣΗΣ

Απεβίωσαν:

- Στις 13/5 η Κωνσταντίνα Ζιάκα ετών 103 στην Αμερική.

- Στις 30/7 ο Δημήτριος Καλαϊτζής ετών 96 στην Αθήνα.

- Στις 2/9 ο Ευάγγελος Παρασκευάς, ετών 71, στην Αετόπετρα.

- Στις 3/9 η Μαρία Καλλιπέρη, ετών 74 στην Αετόπετρα.

- Στις 5/9 ο Απόστολος Ζούκης, ετών 77, στην Οξυά.

- Στις 8/9 η Αρετή Ζήκα, ετών 90 στην Αγ. Παρασκευή.

- Στις 13/9 ο Κων/νος Σδούκος, ετών 74, στο Κεφαλοχώρι.

- Στις 17/9 ο Γιώργος Νούτσος, ετών 72, στο Κεφαλοχώρι.

- Στις 18/9 η Θεοδώρα Πασσιά, ετών 86, στην Αγ. Παρασκευή.

- Στις 18/9 ο Αντώνιος Πύρσος, ετών 65, στην Κόνιτσα.
- Στις 19/9 η Μαγδαληνή Στεργίου, ετών 76, στο Ασημοχώρι.
- Στις 21/9 ο Χρήστος Δερδέκης, ετών 71, στην Κόνιτσα.
- Στις 27/9 ο Κων/νος Ζιάκος, ετών 81, στον Αμάραντο.
- Στις 30/9 ο Γεώργιος Παγανιάς ετών ... στο Δίσπρατο.
- Την 1/10 ο Ζήκος Τσώχος, ετών 85, στον Αμάραντο.
- Στις 3/10 η Ερασμία Ράγγα, ετών 86, στην Κόνιτσα.
- Στις 9/10 η Βασιλική Γκότζου, ετών 96, στην Κόνιτσα.
- Στις 10/10 ο Γεώργιος Κατής, ετών 57, στην Κόνιτσα.
- Στις 11/10 ο Ζήσης Γιώτης, ετών 74, στο Ασημοχώρι.
- Στις 17/10 ο Ευάγγελος Σίμος, ετών 59, στη Δροσοπηγή.
- Στις 21/10 η Ευδοκία Κίτσιου, ετών 80, στην Πηγή.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ευχαριστούμε όλους όσοι μας συμπαράσταναν στο βαρύ πένθος μας για τον ξαφνικό θάνατο του πολυαγαπημένου μας αδελφού ΧΡΗΣΤΟΥ ΔΕΡΔΕΚΗ του ΠΑΝΑΠΩΤΟΥ.

Οι αδερφές του Άννα και Ειρήνη

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Χοροστατούντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη κ.κ. Ανδρέου τελέσθηκε στις 2 Νοεμβρίου στο Παλαιοσέλλι 40ήμερο μνημόσυνο υπέρ ανάπαυσης της ψυχής του Μακαριστού Ιερονάχου Παύλου Ζησάκη.

Ο εκλιπών με πίστη πάθος και αφοσίωση υπηρέτησε την δυσπρόστατη ψυχή του ελληνικού Γένους Πατρίδα και Ορθόδοξη Εκκλησία.

ΜΝΗΜΕΣ

Στη μνήμη του αποβιώσαντος Λ. Τσούκαλη ο Σύνδεσμος Βούρμπιανης προσφέρει στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» 50 ευρώ.

• Η Ελπίδα Γαϊτανίδη, στη μνήμη του πατέρα της Βασίλη προσφέρει στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» 50 ευρώ.

• Στη μνήμη της Νικολίτσας Ζιακοπούλου τα παιδιά της Μίμης και Νίκος προσφέρουν στο περιοδικό μας το ποσό των 100 ευρώ.

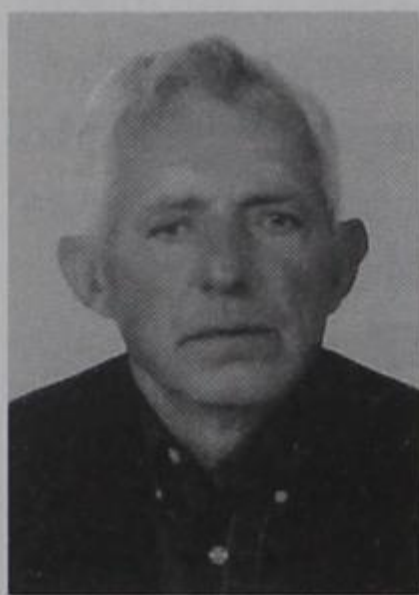
• Στη μνήμη της Σοφίας Κούσιου 97 ετών που απεβίωσε στην Αθήνα και κηδεύτηκε στην Κόνιτσα στις 16/8 τα παιδιά της Χρήστος, Ιωάννα, Μαίρη και Λουίζα, προσφέρουν στο περιοδικό μας το ποσό των 50 ευρώ.

ΚΟΝΙΤΣΑ

**Μην ξεχνάτε
τη συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας.**

Αυτοί που έφυγαν

† Αφιέρωμα στη μνήμη του Θωμά Ηλία Παγούνη

Ο Θωμάς Παγούνης γιος, του Ιερέως Ηλία Παγούνη και της Πολυξένης, γεννήθηκε στην Πλαγιά Κόνιτσας στις 14-3-1931 και απεβίωσε στις 29-4-2014 στην Πλαγιά σε ηλικία 83

ετών. Κηδεύτηκε στο χωριό του στις 30-4-2014.

Ο Θωμάς Παγούνης ήταν το 5ο κατά σειρά παιδί της οικογένειας. Πήγε λίγες τάξεις στο Δημοτικό Σχολείο Πλαγιάς και λόγω του Ελληνο-ιταλικού Πολέμου (κατοχή) και του εμφυλίου δεν τελείωσε το Δημοτικό Σχολείο.

Ασχολήθηκε με αγροτικές εργασίες, καλλιεργώντας τα χωράφια και με αίγες που είχε ο πατέρας του.

Στη συνέχεια κατατάχθηκε στο στρατό και συγκεκριμένα στο Υγειονομικό Σώμα και είχε πάρει την ειδικότητα του Νοσοκόμου, μέχρι που απολύθηκε, προσφέροντας προς το χωριό τις υγειονομικές γνώσεις που είχε αποκτήσει στο Στρατό.

Στο χωριό που επέστρεψε εξασκούσε το επάγγελμα του γεωργού και του κτηνοτρόφου.

Παντρεύτηκε την Αγόρω Βασιλείου Τσάγκα και απέκτησαν 4 παιδιά.

Την Δαφνούλα, την Σταυρούλα, την

Σταθούλα και την Παναγιώτα. Ήταν καλός οικογενειάρχης και αγαπούσε πάρα πολύ τα παιδιά του και φρόντιζε γι' αυτούς.

Το 1968 διορίζεται Αγροφύλακας στην πρώην κοινότητα Πλαγιάς, έως το 2000 όπου και συνταξιοδοτήθηκε. Όλα αυτά τα χρόνια υπηρέτησε το σώμα της Αγροφυλακής με υπευθυνότητα και συνείδηση.

Στα τελευταία χρόνια της ζωής του ασχολήθηκε με τα λίγα αιγοπρόβατα που είχε.

Ο θείος μου ο Θωμάς, ήταν πολύ φιλότιμος και φιλόξενος άνθρωπος. Χαρά του ήταν να φιλοξενεί τους φίλους του, τους συγγενείς του και τους γνωστούς του στο σπίτι του. Ήταν άνθρωπος με αίσθηση του χιούμορ.

Στο χωριό μόλις έγινε γνωστός ο θάνατός του, όλοι οι κάτοικοι βυθίστηκαν στο πένθος. Την επόμενη μέρα πλήθος κόσμου, συγγενείς, χωριανοί και φίλοι από τα γύρω χωριά συγκεντρώθηκαν στην οικία αποτίνοντας φόρο τιμής στη σορό του και οι γυναίκες της Πλαγιάς και των γύρω χωριών, συγκίνησαν όλο τον κόσμο με τα μοιρολόγια τους.

*Με γελάσανε τα πουλιά της άνοιξης τ' ανδόνια
Με γέλασαν και μου είπανε ποτές δεν θα πεθάνω
Βάνω, φτιάχνω το σπίτι μου ψηλότερα από τ' άλλα
επτά με οκτώ πατώματα με εξήντα παραθύρια
Βάνω στις πόρτες μάλαμα στα παραθύρια ασήμι
Κι αυτά τα πανωμπάλκονα όλο μαργαριτάρι
Στο παραθύρι έκατσα λίγο να ξανασάνω
Βλέπω το χάρο που έρχεται καβάλα στο άλογό του.
Μαύρος αυτός και τ' άλογο μαύρο και το σπαθί του
Ζυγώνω και τον ερωτώ γλυκά τον κουβεντιάζω
Άσε με, χάρε, άσε με, ακόμα για να ζήσω*

Εμένα με έστειλε ο θεός να πάρω την ψυχή σου.
Ταχιά Σαββάτο να λουσιώ την Κυριακή να αλλάξω
Και την Δευτέρα το πρωί θα έρθω μοναχός μου
Τάξε του χάρου-τάξε του, μεταξωτό μαντήλι
Για να με αφήνει να έρχομαι πολλές φορές το χρόνο
Χριστούγεννα για κοινωνιά και του Βαγιού για βάγια
Την Πασχαλίτσα το πρωί για το Χριστός Ανέστη.

Στην τελευταία του κατοικία τον συνό-
δευσαν πρώτη απ' όλους η σύζυγός του
Αγόρω, τα παιδιά του, οι συγγενείς, χω-
ριανοί και φίλοι.

Ας είναι ελαφρύ το κώμα της Πλαγιάς
που τον σκεπάζει.

Στη μνήμη του προσφέρω στο περιο-
δικό "Κόνιτσα" το ποσό των 20 ευρώ.

Ο ανιψιός του
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΜΟΥΣΙΟΣ

† Νικολίτσα Ζιακοπούλου

Καλό σου ταξίδι, μάνα

Έφυγες για το
μεγάλο ταξίδι πλή-
ρης ημερών, αρχόν-
τισσα μέσα στο σπίτι
σου, αλλά το ξαφνι-
κό είναι αυτό που
δεν μας αφήνει να
συνειδητοποιήσουμε
και να αποδεχθούμε
την απώλειά σου.

Όταν λίγες μέρες

πριν από το θάνατό σου άρχισαν τα πράγ-
ματα να μην πηγαίνουν καλά, σου είπαμε
να σε πάρουμε στην Αθήνα, αλλά δεν
ήθελες. Είχες επιλέξει να μείνεις ως το τέ-
λος στην αγαπημένη σου Κόνιτσα, όπου
έζησες πενήντα και πλέον χρόνια.

Τίποτε, μάνα, στη ζωή δεν σου χαρί-

στηκε. Στα δύσκολα χρόνια που μέναμε
στο χωριό αγωνίστηκες με αυταπάρνηση
να τα βγάλεις πέρα και τα κατάφερες. Στο
σπίτι, στο χωράφι και στο λόγγο έτρεχες
όλη μέρα αγόγγυστα και κατάφερες να
μας μεγαλώσεις με αξιοπρέπεια και να
φροντίσεις με τον καλύτερο τρόπο τους
παπούδες στα γεράματά τους. Όταν στις
αρχές της δεκαετίας του 1960 μαζευτήκα-
με στην Κόνιτσα, η ταλαιπωρία σου μει-
ώθηκε, αλλά όχι για πολύ. Ο πατέρας
ήθελε βοηθό στο μαγαζί και με μας απα-
σχολημένους στα μαθήματα ανέλαβες
εσύ και αυτό το βάρος. Όμως, τα χρόνια
πέρασαν, ο πατέρας κάποια στιγμή έκλει-
σε το μαγαζί και με τη βοήθεια του Θεού
ήλθαν και για τους δυο σας καλύτερες μέ-
ρες. Στην Κόνιτσα τα καλοκαίρια και στην
Αθήνα τους χειμώνες καμαρώνατε τις νύ-
φες και τα εγγόνια σας και χαιρόσασταν
την κάθε σας μέρα σαν να ήταν Κυριακή,
όπως σου άρεσε να λες.

Όμως, τίποτε δεν κρατάει για πάντα, μά-
να. Οι δύσκολοι μήνες της αρρώστιας του
πατέρα και ο θάνατός του σε σημάδεψαν
βαθιά. Οι απώλειες της Ευανθίας, της
Αφροδίτης και της Νίκης που ακολούθησαν
ήταν τα επιπλέον χτυπήματα που κλόνισαν
ανεπανόρθωτα την επισφαλή υγεία σου. Να
πεθάνω γρήγορα, έλεγες, να μη σας ταλαι-
πωρήσω πολύ. Όμως ήξερες, μάνα, ότι αυ-
τά που κάναμε για τον πατέρα και για σένα
ήταν τα λιγότερα που μπορούσαμε να κά-
νουμε για να ξεπληρώσουμε αυτά που εσείς
κάνατε για μας.

Μάνα, δεν είχες μάθει πολλά γράμμα-
τα, αλλά αυτά που μας δίδαξες με τη στά-
ση ζωής σου ήταν πολυτιμότερα από αυτά
που μάθαμε στα σχολεία. Η ακεραιότητα
του χαρακτήρα σου, η εργατικότητα και η
επιμονή στους στόχους που σε χαρακτή-

ριζαν καθόρισαν και το δικό μας δρόμο. Χωρίς στολίδια και φτιασίδια, απλή, αληθινή και όταν χρειάζοταν δυνατή μας δίδαξες σαν αρχαία Σπαρτιάτισσα την αξιοπρέπεια, την καρτερία στις δύσκολες στιγμές και το λιτό τρόπο ζωής. Ευχαριστούμε για όλα όσα εσύ και ο πατέρας κάνατε για μας. Σας ευχαριστούμε ακόμα για την περηφάνια που νοιώθουμε κάθε φορά που μιλάμε για σας.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΙ ΝΙΚΟΣ ΖΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

† Χρήστος Δούσμπης

(Από τον επικήδειο στην εκκλησία
Αγ. Νικολάου (Κοπάνων) 2/9/14

Αν και για μεγάλο χρονικό διάστημα κλινήρης και η αποδημία σου για την άλλη ζωή, την αιώνια ήταν αναμενόμενη, στο άκουσμα του θλιβερού μαντάτου η ψυχή μου ράγισε και

τα μάτια μου βούρκωσαν.

Χρήστος Δούσμπης ο εκλιπών.

Γεννήθηκε στο Μεσοβούνι Ζαγορίου το έτος 1923. Μαθητής άριστος στο δημοτικό σχολείο. Ο δάσκαλός του προέτρεπε τους γονείς του να συνεχίσει στο Γυμνάσιο. Πώς όμως; Οι οικονομικές δυνατότητες δεν βοηθούσαν σε μια τέτοια απόφαση. Μόνη λύση το ιεροδιδασκαλείο Βελλάς, αλλά κι εκεί δύσκολα τα πράγματα. Ο αριθμός συμπληρωμένος. Η δυναμική μπίερα του δεν έμεινε με τα χέρια σταυρωμένα. Με τον δωδε-

κάχρονο Χρήστο πήγε στη Βελλά και ζήτησε ακρόαση από τον Σεβασμιότατο Δεσπότη Σπυρίδωνα.

Η ακρόαση έγινε δεκτή. Η μάνα ζήτησε να συμπεριληφθεί ο γιός της στους εξεταζόμενους μαθητές και ο μικρός Χρήστος διψασμένος για μάθηση, συμπλήρωσε:

Επιτρέψτε μου Σεβασμιώτατε να δώσω εξετάσεις κι αν είμαι μέσα στους πρώτους επιτυχόντες να με προσλάβετε. Και έτσι έγινε. Ο Χρήστος πρώτος επιτυχών και η φοίτησή του σίγουρη με το σπαθί του. Όσο η τύχη του ως εδώ τον ευνόησε από δω και πέρα όμως τα χρόνια της νιότης του δύσκολα.

Με την εισβολή των Γερμανών και με το πέρασμα του τάγματος του θανάτου, όπως το έλεγαν, από την περιοχή μας, το οποίο όπου περνούσε σκορπούσε τον όλεθρο, έχασε πατέρα και αδερφό. Μαζί με άλλους χωριανούς Μεσοβουνιώτες τους συνέλαβαν αθώους και ανυπεράσπιστους, τους οδήγησαν σε μια τοποθεσία έξω από το χωριό και εν ψυχρώ τους αφήρεσαν τη ζωή. Ο πόνος μεγάλος, αβάσταχτος.

Η πονεμένη μάνα προέτρεψε τον Χρήστο να βγει στο βουνό, μακριά από τους κατακτητές, γιατί δεν θ' άντεχε άλλον πόνο σαν αυτόν που περνούσε.

Οι κατακτητές έφυγαν, τσακίστηκαν από τον τόπο μας, αφού μας κατέστρεψαν ολοσχερώς. Το κράτος ανοργάνωτο. Εισμάτην προσπαθούσε να ανασυγκροτηθεί. Οι διορισμοί επιλεκτικοί.

Ύστερα από χρόνια κατόρθωσε να διοριστεί δάσκαλος στη Θράκη, στον Άγιο Σώστη της Κομοτηνής. Παρ' όλο που πήγαινε πολύ μακριά από το χωριό

του, γιατί ως τότε δεν είχε βρεθεί ούτε ένα χιλιόμετρο πέρα από τα Γιάννινα, η χαρά του ήταν απερίγραπτη, γιατί έβλεπε να πραγματοποιούνται τα όνειρά του.

Δάσκαλος ευσυνείδητος. Αγαπούσε το επάγγελμά του. Αγαπούσε τα γράμματα, το διάβασμα, τη μελέτη.

Έδωσε εξετάσεις στη μετεκπαίδευση. Ήθελε να πλουτίσει τους πνευματικούς του ορίζοντες.

Τα δυο χρόνια στην Αθήνα αναπέρασαν το ηθικό του. Αποφοιτώντας μετατέθηκε στην Ήπειρο, στα Κτίσματα Πωγωνίου και εν συνεχεία στο Τρίτο Δημοτικό Σχολείο Κόνιτσας, όπου και συνυπηρέτησαμε.

Η συνεργασία μας άριστη και εποικοδομητική.

Δάσκαλος με τα όλα του. Καταρτισμένος, ευσυνείδητος. Άνθρωπος δίκαιος. Οικογενειάρχης άριστος, νοικοκύρης τέλειος. Αγαπούσε το χωριό του το Μεσοβούνι, αγαπούσε και συντηρούσε το πατρικό του σπίτι, το οποίο με το μισθό του από τα πρώτα χρόνια της σταδιοδρομίας του φρόντισε εξ αρχής να το ξαναοικοδομήσει.

Ο τελευταίος σταθμός σαν εκπαιδευτικός τα Γιάννινα, τα πρότυπα της Ζωσιμαίας απ' όπου και συνταξιοδοτήθηκε. Αποδεσμευμένος από την υπηρεσία, στο Μεσοβούνι οι επισκέψεις του πιο τακτικές. Αγαπητός και ευπρόσδεκτος απ' όλους, γι' αυτό και οι χωριανοί του παρόντες όλοι με αγάπη για το τελευταίο Αντίο.

Αγαπητέ Χρήστο. Τα σπίτια μας κοληλιτά. Η συγγένειά μας στενή. Οι αναμνήσεις μας πολλές.

Ήσουνα ο σύνοδός μου στα πανηγύρια. Καλό σου ταξίδι σου εύχομαι.

Εκεί στον άλλο κόσμο, ας πιστεύουμε πως θα σε περιμένουν η αγαπημένη σου σύζυγος Ακριβούλα, οι γονείς σου, τ' αδέρφια σου.

Στα εξάιρετα παιδιά σου Βασούλα, Άρη, Ζαχαρία και στη μονάκριβη εγγονή σου Αριστέα τα οποία μέχρι την τελευταία σου πνοή ήταν κοντά σου με πολλή αγάπη και φροντίδα, εκφράζω τα θερμά μου συλλυπητήρια.

Εύχομαι το Γιαννιώτικο χώμα που θα σκεπάσει τη σορό σου να είναι ελαφρύ.

Αιωνία σου η μνήμη

ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΚΥΡΓΙΑΝΝΗ-ΜΠΟΥΡΗ

Σ.Σ. Ο αείμνηστος Χρήστος ήταν θερμός φίλος του περιοδικού μας και πολλές φορές δημοσιεύσαμε εργασίες του. Για πολλά χρόνια ήταν Δ/ντής στο 3ο Δημ. Σχολείο Κόνιτσας και γονείς και μαθητές έχουν τις καλύτερες εντυπώσεις γιαυτόν. Αυτό ας είναι μια παρηγοριά στα παιδιά του. Ο Χρήστος πάνω απ' όλα ήταν ΑΝΘΡΩΠΟΣ.

† **Απόστολος Χρ. Ζούκης**
1934-7.9.2014

Από το περιοδικό «Το Ζαγόρι μας» πληροφορήθηκα δυστυχώς, το θλιβερό συμβάν, ότι ο εκλεκτός μου φίλος, ο τέλειος άνθρωπος, ο γαμβρός μου από ανηψιά, έφυγε από τη μάταιη τούτη ζωή!

Γεννήθηκε στην Οξυά (Σέλτσι), τη βίγλα του Σαρανταπόρου και των βουνών της Κόνιτσας και της Ανασελίτσας.

Ο μικρότερος γιος της Θμελούς οικογένειάς του μάρτυρος Ιερέως Χρήστου Ζούκη και της πρεσβυτέρας Αγλαΐας.

Ορφάνεψε μικρός, λόγω όμως της

αγάπης και της συνοχής της οικογένειάς του, τα μεγαλύτερα αδέρφια του βοηθούσαν τα μικρότερα.

Έτσι ο μεγαλύτερος αδελφός του, αείμνηστος Γιάννης - ένας εξαιρετος άνθρωπος και αυτός- τον βοήθησε να μάθει γράμματα και τέχνη.

Σπούδασε ηλεκτρολογία και γρήγορα ανέλαβε εργασία στο μεγαλύτερο ξενοδοχειακό συγκρότημα HILTON Αθηνών, όπου εργάστηκε συνεχώς μέχρι της συνταξιοδοτήσεώς του.

Δημιούργησε εξαιρετη οικογένεια.

Διακρίνονταν δια το ήθος, την καλοσύνη, την ευγένεια, την αγάπη του προς τον πλησίον, την εργατικότητα, την τιμιότητα, την υπευθυνότητα, την μεθοδικότητα, τη σοβαρότητα, τον ήπιο του χαρακτήρος του, το αόργητον. Αμφιβάλλω αν στη ζωή του θύμωσε ποτέ ή αν “έκοψε την καλημέρα” σε κάποιον.

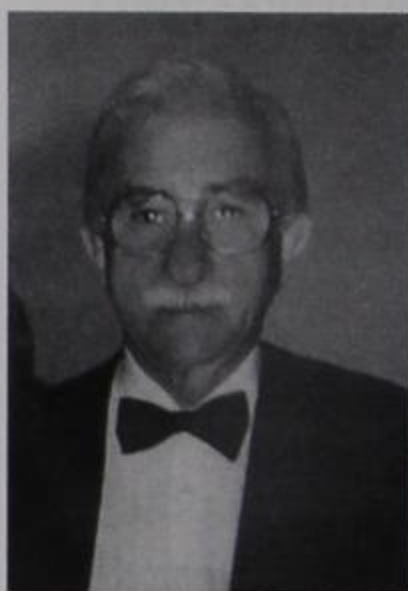
Ήταν λάτρης της γενέτειράς του και των ελληνοχριστιανικών παραδόσεών της.

Βαθύτατα συλλυπούμεθα τους δικούς του εγώ και όλα τα μέλη της οικογένειάς μου και ευχόμεθα ο Θεός, την μεν ψυχήν του λίαν αγαπητού μας Αποστόλου να αναπαύσει εκεί όπου «οι Δίκαιοι αναπαύονται εν τόπω φωτεινώ, εν τόπω χλοερώ, εν τόπω αναψύξεως, ένθα απέδρα οδύνη, λύπη και στεναγμός, αλλά ζωή ατελεύτητος», σε όλους δε τους δικούς του, να δίνει δύναμη και κουράγιο για να αντέχουν στο βάρος που τους έλαχε να φέρουν.

Αγαπημένε μας Απόστολε, αιωνία να είναι η μνήμη σου.

ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ

† Στο Βουρμπιανίτη Χρήστος Λ. Τσούκαλη

Στις 23.9.2014 στο Κοιμητήριο του Παπάγου αποχαιρέτησαμε με βαθιά συγκίνηση τον αγαπητό μας συμπατριώτη και άξιο τέκνο της Βούρμπιανης Χρήστο Λ. Τσούκαλη.

Ο Χρήστος Τσούκαλης υπήρξε γνήσιος πατριώτης, αγαπούσε με ζήλο την ιδιαίτερή του πατρίδα, την Βούρμπιανη, και το έδειχνε εμπράκτως, αρωγός ων σε κάθε προσπάθεια του Συνδέσμου μας να συνδράμει το αγαπημένο μας χωριό. Το έργο του είναι μεγάλο. Εδώρισε στον Ναό της Παναγίας μας μεγάλη καμπάνα και διέθεσε σημαντικό ποσόν για την κατασκευή χώρου ασφαλείας εντός του ναού για την φύλαξη των εικόνων. Επί πολλά έτη, διέθετε βοηθήματα σε διαμένοντες στην Βούρμπιανη και, επίσης, επί σειρά ετών χορηγούσε βραβεία με ανάλογα χρηματικά ποσά στους εισερχομένους μαθητές του Συνδέσμου μας στα Ανώτερα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας.

Το 1996, διέθεσε μεγάλο ποσόν για την έκδοση και εκτύπωση 500 τόμων του βιβλίου «Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗΣ» των φιλολόγων συγχωριανών μας Βασίλη Δημαράτου και Νικολάου Ρεμπέλη. Επί πλέον, βοήθησε πολλούς συμπατριώτες να βρουν εργασία στην Εταιρεία του. Για όλη αυτήν την προσφορά του ανακηρύχθηκε από τον Σύνδεσμο Βούρμπιανης Αθηνών Μέγας Ευεργέτης και ως τέτοιος θα παραμείνει για πάντα στην

μνήμη μας πλάι στα ονόματα των μεγάλων Ευεργετών του χωριού μας, του Χαρίση Ζήκου, του Αλέξη Τράντα και άλλων.

Το καλοκαίρι του 2013 είχε την ευτυχία να επισκεφθεί για τελευταία φορά την ιδιαίτερη πατρίδα του και να την αποχαιρετήσει ακούγοντας κάτω από τον πλάτανο τον γλυκό ήχο του ηπειρώτικου κλαρίνου.

Θα τον θυμόμαστε, θα τον τιμούμε, θα τον σεβόμαστε και δεν θα ξεχάσουμε ποτέ όλα όσα έχει προσφέρει.

Το Δ.Σ του Συνδέσμου απεφάσισε, κατόπιν επιθυμίας της οικογενείας, αντί στεφάνου, εις μνήμην του Χρήστου Τσούκαλη, να προσφέρει στο Περιοδικό ΚΟΝΙΤΣΑ το ποσόν των 50 € και επίσης, για τον ίδιο λόγο το ποσόν των 50 € στην Εφημερίδα ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΝ ΜΕΛΛΟΝ, ως ενίσχυση για το αξιόλογο έργο το οποίον προσφέρουν με την έκδοση των ως άνω εντύπων.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα της Απικής γης που τον σκεπάζει μαζί με την αγαπημένη του σύζυγο Νανά και ας γίνει το ανιδιοτελές έργο του φωτεινό παράδειγμα για τις επόμενες γενεές!!!

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2014

† Γεώργιος Στεργίου Παγανιάς 1-1-1930 - 30-9-2014

Ο Γιώργος ή Γάκης Παγανιάς, ήταν το έβδομο από τα εννιά παιδιά του Στέργιου και της Χρυσής Παγανιά.

Η παιδική του ηλικία ήταν γεμάτη

δυσάρεστες καταστάσεις και βιώματα, από τον πόλεμο του 1940, από την φτώχεια της κατοχής (φουάμια, όπως την αποκαλούσε ο ίδιος), και από τον εμφύλιο, όπου επιταγμένος μαζί με το μουλάρι του το 1949 στον Γράμμο, μετέφερε νεκρούς από τα πεδία των αδελφοκτόνων μαχών. Ήταν τότε μόλις 19 χρονών.

Κατόπιν η οικογένειά του διασκορπίστηκε. Ο αδελφός του Γιάννης, αντάρτης του ΕΛΑΣ, σκοτώθηκε από νάρκη κατά την υποχώρηση προς Αλβανία. Ο άλλος αδελφός του Μήτρος, κληρωτός στον Εθνικό Στρατό. Οι τρεις αδελφές του Βαγγελίτσα, Μαρία, Αγόρω οδηγήθηκαν στα τότε Ανατολικά Κράτη. Οι γονείς τους, η αντάρτισσα αδελφή του Τάμω, η άλλη αδελφή του Δέσπω κλείστηκαν στις φυλακές της Άρτας και των Ιωαννίνων.

Ο ίδιος “ανταρτόπληκτος” στην Κόνιτσα και τα Γιάννενα έμαθε την τέχνη του ράπτη, από τον δάσκαλο ραπτικής Τζαλαλή, μαζί με τον Ζώτο και τον Συγγούνα. Το 1953 άνοιξε το ραφείο “TZENTEELMAN” στο Δίσπρατο, το οποίο λειτούργησε ως τα τέλη της δεκαετίας του 1990 μαζί με το περίπτερο και το παντοπωλείο που διατηρούσε.

Ασχολήθηκε με το εμπόριο, την πετροφοκαλλιέργεια, την υλοτομία, δίνοντας έναν δύσκολο, συνεχή και έντιμο αγώνα για μία καλύτερη ζωή.

Έναν αγώνα σε συνθήκες ταλαιπωρίας, με λάσπες, με χιόνια στους δρόμους της Βασιλίτσας, τότε που το δρομολόγιο προς Γρεβενά ήταν άθλος και διαρκούσε ολόκληρες μέρες. Με τον Αρκουδούλη από το Μοναχίτι, με τον Βαταλάχο από τα Γρεβενά....

Το μαγαζί του ήταν πάντα ανοιχτό σε

όλους και ο βερεσές απεριόριστος στο ποσό και αόριστος σε διάρκεια για όλους. Η εμπιστοσύνη αμοιβαία για όλους και προς όλους.

Η πανθομολογούμενη ευγένεια και εντιμότητα ήταν τα κύρια χαρακτηριστικά της ζωής του.

Γι' αυτό και όλοι, μα πιο πολύ οι ανήμποροι, οι τυφλοί, οι μοναχικοί γέροντες, εμπιστεύονταν στον Γάκη την διαχείριση των πενιχρών οικονομικών τους.

Εκλέχτηκε πρόεδρος Κοινότητας Διστράτου το 1965 και ανέλαβε καθήκοντα την δεύτερη διετία, μετά από την συμφωνημένη παραίτηση του Γεωργίου Μάιπα, στις 14 Απριλίου 1967. Στην οκταετή του θητεία έδωσε δύσκολους αγώνες για τα προβλήματα του χωριού και την βελτίωση της ζωής των κατοίκων.

Αλλά και για τους νέους έδειχνε ιδιαίτερο ενδιαφέρον και αγάπη. Η μόνιμη και συνεχής προτροπή του ήταν να μάθουν γράμματα, να σπουδάσουν για να γλυτώσουν από τις δύσκολες δασικές εργασίες.

Αυτός ήταν ο σεβαστός μας πατέρας, του οποίου το νήμα της ζωής κόπηκε για πάντα, τα ξημερώματα της Τρίτης 30 Σεπτεμβρίου 2014.

ΑΙΩΝΙΑ ΣΟΥ Η ΜΝΗΜΗ σεβαστέ και αξιολάτρευτε πατέρα μας. Θα σε θυμόμαστε πάντα.

Τα παιδιά σου Κώστας και Χρήστος Παγανιάς.

Στην μνήμη του προσφέρουμε χρηματικό ποσό στην εκκλησία της Παναγίας στο Δίστρατο, στην εκκλησία Αγ. Κων/νου και Ελένης στην Κόνιτσα και στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ".

† Στον Σπύρο Γκότζο

Για τη ζωή σου και την πορεία του βίου σου μίλησαν άλλοι, εξέχουσες προσωπικότητες, συμπατριώτες, κατά την εξόδια ακολουθία. Και που σε έβλεπα, ακίνητο, στο νεκρικό κρεβάτι, στολισμένο με λογιών-λογιών λουλούδια, δεν το πίστευα και ούτε το πιστεύω. Έζησα, όταν περνούσες τις δύσκολες στιγμές στην εντατική του Νοσοκομείου και τα μηχανήματα σε κρατούσαν στη ζωή. Το επισκεπτήριο δεν ήταν πάντα έτοιμο στην καθορισμένη ώρα και η κόρη σου, η Κλέα, πάντα μαζί με τον εξαιρετο σύζυγό της, ξεροστάλιαζαν έξω από την πόρτα, μπας και κάποια Νοσοκόμα που έβγαινε, έλεγε κάτι καλό. Το αδύνατο κορμάκι της, πολλές φορές δεν άντεχε στην παρατεταμένη αναμονή, πήγαινε να βρει λίγη ανάπαυση, σε κάποιο κάθισμα. Ο άντρας της όμως, ακίνητος, κολλημένος στην πόρτα, καρτερικά περίμενε αγόγγυστα, να τρέξει μέσα. Αυτή τη λατρεία, την αγωνία, τον πόνο των παιδιών σου, το παρακάλι της Κλέας, που σε φώναζε "πατερούλη, θα γίνεις καλά", ήθελα να τ' άκουγες και θάφευγες ευχαριστημένος. Κι εγώ, που κι' άλλη φορά το έχω σημειώσει, ότι το τραγούδι έχει τη ρίζα του στην τραγωδία, σου αφιερώνω, το "στον άλλο κόσμο που θα πας, κοίτα μη γίνεις σύννεφο, αλλά άστρο λαμπρό της χαραυγής". Κόλλησε, λοιπόν, εκεί στα στριμωγμένα της "πούλιας" και από ψηλά να φωτίζεις τους δικούς σου κι όσους είχες αγαπήσει.

ΠΕΤΡΟΣ ΘΩΜΑ ΜΠΟΥΝΑΣ

Εθελοντική δράση για την καθαριότητα στην Κόνιτσα

Ο εθελοντισμός ως προαιρετική συλλογική προσφορά υπηρεσιών στους άλλους, χωρίς αμοιβή, είναι άγνωστος στο μικρό μας τόπο. Οι γονείς μας γνώριζαν την «προσωπική εργασία». Κατά το παρελθόν μεγάλη επιτυχία στην χώρα μας είχε η οργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων το έτος 2004 με την βοήθεια χιλιάδων εθελοντών. Στις μεγάλες πόλεις γεννιούνται και αναπτύσσονται μικρές κινήσεις που ασχολούνται με το καθαρισμό και ευπρεπισμό χώρων, όπως στα Ιωάννινα οι «παγουρίστες».

Για πρώτη φορά στην Κόνιτσα ολιγομελής εθελοντική ομάδα ανέλαβε τον καθαρισμό της βρώμικης πόλης μας. Το προηγούμενο Σάββατο (4-10-14) καθαρίστηκε ο χώρος του εθνικού σταδίου, μέσα και έξω. Παρότι είναι αθλητικός χώρος και του πρέπει η «πάστρα» ήταν γεμάτος σκουπίδια. Ένα αυτοκίνητο γέμισε με άχρηστα πλαστικά μπουκάλια νερού και μεταλλικά κουτιά χυμών. Τα αποσίγαρα δυστυχώς δεν μπορούν να μαζευτούν. Τα σκουπίδια μας στους ιδιωτικούς χώρους και κυρίως τους δημόσιους χώρους είναι ένα μεγάλο πρόβλημα για την υγεία μας, την αισθητική μας, τον πολιτισμό μας, την ανάπτυξη του τόπου μας, την ζωή μας. Ολόκληρη η Κόνιτσα είναι σκουπιδότοπος. Σημεία που αποτελούν την τουριστική της βιτρίνα, όπως ο περιβάλλον το πέτρινο γεφύρι χώρος, δεν εξαιρούνται. Ευτυχώς οι ίδιοι εθελοντές τον καθάρισαν και τον ευπρέπι-

σαν την παραμονή της γιορτής της Παναγίας Στομίου.

Χρειάζεται μεγάλη προσπάθεια και αλλαγή νοοτροπίας για να δούμε και να διαχειριστούμε τον δημόσιο χώρο ως αυλή του σπιτιού μας. Ο ρόλος του Σχολείου είναι καίριος για την εγκατάλειψη των βρώμικων συνηθειών μας αρχίζοντας από το δικό του χώρο, που πρέπει να είναι καθαρός, πράσινος και λουλουδιασμένος. Εθισθήκαμε στην θέα του σκουπιδιarioύ και η συμβίωση μαζί του είναι αρμονική. Η ανθρώπινη παρουσία στην ύπαιθρο αποδεικνύεται από τα εγκαταλειμμένα σκουπίδια. Παλιοί χώροι αναψυχής αναδίδουν μόχα από την αποσύνθεση των σκουπιδιών. Υποφέρουν μονοπάτια, βρύσες, εικονίσματα και ζωκλήσια από τις πλαστικές σακούλες και τα πλαστικά μπουκάλια. Όταν ιδρώσουμε για να καθαρίσουμε τον τόπο μας από τα περιπτώματά μας δεν θα τον ξαναβρωμίσουμε. Ο ρυπαίνων πρέπει να πληρώνει έστω και με την προσωπική του εργασία.

Εύχομαι η «μαγιά» των εθελοντριών και εθελοντών να ζυμώσει όλο το φύραμα, όλη την κοινωνία που θα φροντίσει να καθαρίσει το μεγάλο σπίτι της. Σίγουρα ο εθελοντισμός μπορεί να επεκταθεί και σε άλλες δράσεις και θα το κάνει αφού πετύχει τον τωρινό του ζωτικό στόχο.

Β. ΤΣΙΑΛΙΑΜΑΝΗΣ

ΕΠΙΤΥΧΟΝΤΕΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

2014

Ευσταθούλα Βαγγελή του Γιώργη, Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών (Βόλος), Παν. Θεσσαλίας.

Κωνσταντίνα Βαγενά του Βασιλείου, Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού (Σέρρες) Α.Π.Θ.

Φίλιππος Βαρβάτης του Παναγιώτη, Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε. (Άρτα) Τ.Ε.Ι. Ηπείρου.

Φίλιππος Γεωργίου του Μιχαήλ, Μηχανολόγων Μηχανικών (Βόλος) Παν. Θεσσαλίας.

Δημήτρης Γκίνη, του Τίμου, Φυσικής Παν. Ιωαννίνων.

Μιχαήλ Ζαχαρόπουλος του Φωτίου, Πλαστικών Τεχνών και Επιστημών της Τέχνης Παν. Ιωαννίνων.

Αλέξανδρος Ζυμπερλής του Παναγιώτη, Διοίκηση Επιχειρήσεων Αγροτικών Προϊόντων και τροφίμων (Αγρίνιο) Παν. Πατρών.

Χρήστος Κατής του Γεωργίου, Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε. (Άρτα) Τ.Ε.Ι. Ηπείρου.

Ιωάννα Κυρίση του Γεωργίου, Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού (Τρίκαλα), Παν. Θεσσαλίας.

Άγγελος Κωστάρας του Αντώνη, Τεχνολόγων Γεωπόνων (Άρτα) Τ.Ε.Ι. Ηπείρου.

Νικόλαος Λάππας του Παναγιώτη, Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης (Βόλος) Παν. Θεσσαλίας.

Θεοδώρα Μουρεχίδη του Ιωάννη, Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας (Αθήνα), ΕΚΠΑ

Ανδρονίκη Ντίνη, του Πασαγιώτη, Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης (Ρόδος) Παν. Αιγαίου.

Ευαγγελία Οικονόμου του Μιχαήλ, Αρχιτέκτων Μηχανικών (Θεσ/νίκη) Α.Π.Θ.

Χρήστος Σουλιώτης του Νίκου, Διοίκηση Επιχειρήσεων (Πάτρα) Τ.Ε.Ι. Δυτ. Ελλάδας

Ελπίς Στέφου του Κων/νου, Τεχνολόγων Γεωπόνων (Άρτας) Τ.Ε.Ι. Ηπείρου

Αντώνιος Τάσσο, Κων/νου, Ιστορίας (Κέρκυρα) Ιόνιο Παν.

Αργυρή Τυούσια του Θωμά, Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης (Αλεξανδρούπολη) Δημ. Παν. Θράκης.

Σωτηρία Φατέ του Άνθιμου, Φιλολογίας (Ιωάννινα) Παν. Ιωαννίνων.

2013

Αικατερίνη Γεωργίου του Μιχαήλ Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης (Φλώρινα) Παν. Δυτ. Μακεδονίας.

Τατιανή Κολιού του Σταύρου, Τεχνικών Υπαξιωματικών Αεροπορίας (Σ.Τ.Υ.Α.) ΣΤΥΑ

Αλέξανδρος Ντόνας του Ευριπίδη, Βιολογικών εφαρμογών & Τεχνολογιών Παν. Ιωαννίνων.

Χριστίνα Φώτου του Θάνου, Προσχολικής Αγωγής Τ.Ε.Ι. Ηπείρου

2012

Αλεξάνδρα Καλτσούνη του Αντωνίου, Παιδαγωγικό Νηπιαγωγών, Παν. Ιωαννίνων.

* Θερμά συγχαρητήρια ευχόμαστε, στην αγαπημένη μας εγγονή **Μαρία Νικοπούλου** για την εισαγωγή της στο Γεωλογικό Τμήμα της Σχολής Θετικών Επιστημών του Αριστοτελείου Παν/μίου Θεσ/νίκης. Ο παππούς και η γιαγιά της Αντώνιος και Αρετή Νικοπούλου. Ευχές και από τους γονείς της Θωμά Νικόπουλο και Έλενα Τραϊανοπούλου.

Συνδρομές

Γκίνη Ευανθία U.S.A.	40	€ Κίτσιος Χριστόφ.	30	Ρούβαλης Σπ. Αλεξάνδρεια	20
Παπαευθυμίου Ευθ. Γερμανία	30	Λασπονίκος Γεώργ.	15	Ρούβαλη Σοφία Βόλος	15
Ζηκόπουλος Αχιλ. U.S.A.	86	Λασπονίκου Λουκία	15	Καραφλιάς Αλέξ. Κως	30
Μωυσιδής Χαρ. Γερμανία	30	Τσιάτσης Σπυρ. Αθήνα	15	Πανάγιου Όλγα Αγρίνιο	15
Peter Dallas U.S.A.	30	Σουφλέρης Ιωαν. Αθήνα	30	Γαλάτουλας Ιωαν. Πειραιάς	15
Παντζούρης Γεωρ. Ελβετία	90	Παπαμιχαήλ Παν. Αθήνα	30	Μπούνας Βασ. Καλαμάτα	45
Σταύρου Αλεξ. Αθήνα	30	Τσαρσάλης Γεωργ. Αθήνα	15	Ιερ. Χανδρινός Γεωργ. Κέρκυρα	20
Βαζούκης Δημ. Αθήνα	50	Ζδράβος Χαρ. Αθήνα	15	Γιάκας Γεωργ. Λάρισα	20
Ζάρρου Μάγδα Αθήνα	45	Ζδράβου Άννα Αθήνα	15	Τζιάλλα Ευθαλία Ηγουμενίτσα	15
Νούτσης Στεφ. Αθήνα	20	Πορφύρης Σπύρος Αθήνα	15	Κίτσιος Ιωαν. Σταντορίνη	30
Χολέβας Χριστοδ. Αθήνα	30	Δήσιος Χρήστος Αθήνα	20	Κίτσιος Ιωαν. Θήβα	45
Γεωργίου Μαίρη Αθήνα	30	Σιούλης Αριστ. Αθήνα	15	Βασιλόπουλος Αθαν. Κοζάνη	100
Λάζος Κων. Αθήνα	30	Γαϊτανίδου Ελπίδα Αθήνα	15	Παναγιώτου Αλίκη Ξυλόκαστρο	45
Πορφύρης Νίκος Αθήνα	20	Γκούτσιος Αντ. Αθήνα	15	Βαδάσης Παύλος Κόνιτσα	20
Παπαχρήστου Ευθαλία Αθήνα	30	Κοκοβές Βασ. Αθήνα	30	Ρούσης Νίκος Κόνιτσα	15
Οικονόμου Όλγα Αθήνα	20	Γκιώκα Αλεξάνδρα Αθήνα	30	Αθανασίου Παν. Κόνιτσα	20
Κιτσαντώνης Ιωαν. Αθήνα	20	Κούσιος Χρήστος Αθήνα	20	Γκότζος Ανδρέας Κόνιτσα	20
Κορδικόρης Γεώργ. Αθήνα	15	Κούσιου Λουίζα Αθήνα	20	Κωνσταντινίδη Αντιγόνη Κόνιτσα	20
Ζούκη Βασιλεία Αθήνα	30	Κούσιου Μαίρη Αθήνα	20	Βλάχου Αθηνά Κόνιτσα	30
Βλάχος Ανδρέας Αθήνα	15	Κούσιου Ιωάννα Αθήνα	20	Χατζηρούμπης Νίκος Κόνιτσα	15
Σερίφης Κων. Αθήνα	20	Λέτσιος Γεώργ. Αθήνα	15	Ζδράβου Γεωργία Κόνιτσα	20
Σουφλέρης Ιωάννης Αθήνα	30	Τσάνου Φωτεινή Αθήνα	30	Μάλιακας Σταύρος Κόνιτσα	20
Λέτσιου Μελπομένη Αθήνα	15	Στεργίου Ελευθέριο Αθήνα	30	Μάνου Κορνηλία Κόνιτσα	15
Κώστας Ευάγγελος Αθήνα	15	Νάτσης Παναγ. Θεσ/νίκη	20	Ζήδρου Δήμητρα Κόνιτσα	50
Πανάγιου Όλγα Αθήνα	15	Γκούντας Πασχ. Θεσ/νίκη	15	Κήτας Γιώργος Κόνιτσα	15
Μούχος Νίκος Αθήνα	15	Ντίνος Μάνθος Θεσ/νίκη	20	Παγουρτζής Παν. Κόνιτσα	20
Ξεφτέρης Μιχ. Αθήνα	15	Μηλιώνη Αικατ. Θεσ/νίκη	20	Κορτσινόγλου Αθαν. Κόνιτσα	15
Ζούκης Χρήστος Αθήνα	15	Ντάφλη Αλεξάνδρα Θεσ/νίκη	15	Κίτσιος Κ. Δημ. Κόνιτσα	15
Τσίμα Έλλη Αθήνα	15	Χριστοδουλίδου Όλγα Θεσ/νίκη	15	Ρεμπέλη Άννα Κόνιτσα	20
Μπίζος Δημ. Αθήνα	15	Χριστοδουλίδου Φρόσω Θεσ/νίκη	15	Νικολάου Κοσμάς Κόνιτσα	50
Μπίζου Φρίντα Αθήνα	15	Εξάρχου Γεωργ. Θεσ/νίκη	15	Τζιάλλας Κώστας Κόνιτσα	15
Ντίνη Μαρία Αθήνα	90	Νικόπουλος Αντ.	30	Σπανός Ιωάννης Κόνιτσα	15
Κορδικόρης Αποστ. Αθήνα	20	Πασχάλη Αγνή	20	Ζδράβος Σπύρος Κόνιτσα	15
Παπανώτης Πέτρος Αθήνα	50	Δερδέκης Χρ. Γιάννινα	15	Τζιάλλα Ειρήνη Κόνιτσα	15
Αποστόλου Χρήστος Αθήνα	30	Δελμηήτρου Όλγα Γιάννινα	20	Αποστόλου Ανδρέας Κόνιτσα	15
Παπαδημητρίου Γωγώ Αθήνα	15	Φωλίδη Ασπασία Γιάννινα	20	Ιερ. Οικονόμου Αθαν.	20
Φουρτζή Ελένη Αθήνα	20	Ντασταμάνης Ιωαν. Γιάννινα	45	Αθανασόπουλος Κων. Οξυά	20
Λιάτσης Νίκος Αθήνα	30	Ξάνθος Αποστ. Γιάννινα	15	Τσίμας Νίκος Οξυά	15
Μπεκιάρης Μένης Αθήνα	30	Αναγνώστου Δήμητρα Γιάννινα	15	Καρράς Αποστ. Ηλιόρραχη	20
Καρατζήμου Μιράντα Αθήνα	30	Σταυρίδου Κασσιανή Γιάννινα	20	Παπαδημητρίου Κων. Δροσοπηγή	20
Σταματάκη Ειρήνη Αθήνα	40	Μάντζιος Παύλος Γιάννινα	20	Κεφάλας Θεοδ. Ηλιόρραχη	20
Σιώρου Ειρήνη Αθήνα	20	Λέτσιος Νικόλαος Γιάννινα	30	Ζώτου Αριάδνη Πηγή	30
Ζιακόπουλος Νικ. Αθήνα	30	Παπαγιαννόπουλος Β. Βόλος	15	Τσούβαλη Βάσω Δολιανά	20
		Κολοκυθά Αικατ. Καλαμάτα	20	Κίτσιου Χριστίνα Πηγή	15